GUZL.A

Do-mi — sol-la,
Vesel cîntaţi din gu/lâ.

Trăsura la scară s-oprcşle,'
Do-mi — .sol-la.
A ziiei regină sos-eşte.
.Vesel cîntaii din

Do-rai — sol-lâ.
Apusul e roz şi lila.

.A.şterne-ti patul degrabă;
Re-do — do-mi,
Mireasa se simte cam ;
.Voieşte puţin a dormi...

Re-do — do-mi,
Voieşte, dar nu va dormi.

Frumosul flăcău e puternic^
Sol-lâ — sol-lâ.

Cea de-a treia, sub o glugă
Bombănește și îndrugă Fel de
vorbe-n graiul său, Ș-un
coșciug ducînd în cîrcă, De sub
glugă geme-o hîrcă : „Eu sunt
viitorul tău".

VALŢUL ROZELOR

Pe verdea margine de șanț
Creștea măceșul singuratic,
Dar vîntul serii nebunatic
Pofti-ntr-o zi pe flori la danț.
Intîi pătrunse printre foi, Și le
vorbi cu voce lină, De dorul lui
le spuse-^apoi, Și suspină —
cum se suspină.^

Și suspină — cum se suspină..."

Albeața lor de trandafiri,
Zîmbind prin rouă primăverei,
La mîngîierile-adierei A
tresărit cu dulci simțiri.
Păreau năluci de carnaval
Cum se mișcau catifelate,
Gătite toate-n rochi de bal, De
vîntul serii sărutate.

De vîntul serii sărutate.

E rîndul acestui cucernic,
Vesel cîntaţi din guzlâ...

Sol-lâ — sol-lâ,
Tot cerul e roz şi lila.

CELE TREI NĂLUCI

Cînd se-ntinde-a nopţei haină,
Dintr-o flacără de taină Se
arată-n preajma mea Trei
năluci îmbrobodite Ce au
feţele cernite Ca o zi de iarnă
grea.

Le privesc fără-ngrozire Şi
ascult a lor vorbire Crudă ca
un cuget rău ; Cea mai
jalnică din toate, Searbădă pe
cît se poate, Zice : „Sunt
prezentul tău".

Cea de-a doua, tot noroasă,
Dar c-o pace mincinoasă
Scrisă pe obrazul său,
Deşirind în a ei cale Ghemul
zilelor fatale, Zice : „Sunt
prezentul tău".

O ! cer, natură,
O ! Dumnezeu, mister albastru,
M-ai ridicat peste dezastru,
Peste blestem şi ură.

STEPA

I

In zadar, asupritoare, omenirea-naintează,
Stepa largă e şi astăzi un domen necucerit ;
N-o despintecă nici pluguri, nici oraşe n-o brăzdează.'

Pe sub iarba mătăsoasă, cu talaz neţărmurit,
Se revarsă, fără margini, printre locuri mlăştinoase,
Şi de ceruri se izbeşte alergînd spre răsărit.

în acea sălbăticie de pustiuri onduloase,
în picioare calc trecutul, corp şi suflet mă cufund,
Uit o viaţă amărită de ultragii sîngeroase,

O renaştere întreagă într-un vis tot mai profund.

II

Şi sub aripa ciudată ce mi-o simt trecînd pe frunte,
Mă revăd băiatul tînăr cu superbe-nsufleţiri, Blond
copil, care cutează preursirile să-nfrunte.

Liberat de-orăsenismul subţiatelor simţiri,
Diezată nu mai ţipă nici o voce pătimaşă,
Stepa, stepa se îmbracă cu solare răzlăţiri.

Scăldate-n razele de sus,
Muiate în argintul lunei, S-au
dat în brațele minciunei, Și
rînd pe rînd în vînt s-au dus.
Iar vîntul dulce le șoptea,
Luîndu-le pe fiecare, Ș-un vait
nebun se învîrtea, Un vait —
din ce în ce mai tare,

Un vait — din ce în ce mai tare.

EXCELSIOR

Sub luna plină, Cu
farmecul ce-n jos se lasă,
Oricare coperiș de casă
E baltă de lumină.

Albastra noapte
E toată ploaie argintie,
Un vis de-naltă poezie,
De cîntec și de șoapte.

Din lumi astrale
Magia înfășurătoare
Coprinde în a ei splendoare.
A plîngerilor vale.

Sub pulberi de aur, Sub
stele, flori schinteietoare, Ce
griji pot fi predomnitoare,
Și ce destin, balaur ?

Din real ieşit afară nu mai eşti ca orişicare,..:
Te-nzestrezi cu mîneci roşii la tunică de satin,
Chipeş, nalt, cu stemă-n frunte, pleci pe visul tău călare,

Şi se uită, şi se uită mizerabilul destin.

înainte ! este şoapta ce din toate se ridică..:
Printre smîrcuri se deşiră caravana ce pîndeşti,'
Ş-a mongolilor escortă e o stavilă prea mică ;

Mai avută va fi prada» decît singur te gîndeşti..:
Melancolică te-aşteaptă fidanţata pe confine... Că
purtată fu în suflet vei putea să-i dovedeşti..^

Instela-vei pârul negru cu o spuză de rubine;
Strecura-vei, între sînuri, diamantul sugestiv,
Pe grumazurile albe lăcrăma-vei perle fine...

Fericirea este, poate, într-un zîmbet fugitiv.

VI

înarmat cu bărbăţia ce-nseta pe Michel-Angel,
Nimicită o vei ţine sub triumful masculin,
Vis în care te va crede o-ntrupare de arhangel.

Nentocmind decît un suflet, căci a ta va fi deplin;
Intr-o noapte o vei smulge şi de mamă şi de ţi "'
Alba lună, după dealuri, cînd alunecă-n declin.

Verdea papură vuieşte pe cîmpia uriaşa : Flori
albastre şi flori roşii, libelulă şi ţintar,
Schinteiază ca-ntr-un cîntec de idilă drăgălaşă'

Şi,întinderea sclipeşte, şi sunt singurul ei ţar.

III

Părul meu aprins de soare este tot o schinteiere.7?
Caldul sînge prin artere năvăleşte, înteţit... Pentru
calul strîns în pulpe aunt sălbatiqă durere;

De-o năprasnică putere mă resimt însufleţit...'
Pe potrivnica fecioară aş turba-o sub plăcere,
Şi duşmanul, dintr-o dată, l-aş înfige sub cuţit.[1]

Pe-armăsarul meu de stepă, ca nălucă orbitoare,'
Trec, vîrtej de aur roşu, de nesip înfăşurat,
Şi cînd luna stoarce lapte peste iarba şoptitoare;

Stele clare priveghează cortul meu nemăsurat'

IV

La minerul unei spade ^peruzeaua cînd zîmbeşte,'
Radiază o poemă, gînd pe suflet domnitor,
Cînd joci calul în boiestru sau cînd pintenu-1 iuţeş.fe.[1]

Intr-o magică splendoare zbori de lume uitător, Nici
săgeata nu te-ntrece şi te?-avîhţi fără-ncetare, Sub
un farmec de himeră^ dupe.ea urmăritor.

Din gropi ei vin şi mă-nconjoară,
Ei vin,
Cînd liliacu-n noapte zboară,
Cînd dealu-n umbră se-nfăşoară
Deplin.

Din lumea lor necunoscută,
Răsar,
Şi cînd şoptesc cu voce mută
Poema cea nepricepută
Tresar.

Ii simt pe loc ce au să vie,
Căci sunt
Ca un parfum de vecinicie
Sau ca o flacără-albăstrie
în vînt.

Pe zidul alb de la odaie,
Urcînd,
Zăresc uşoara lor văpaie
Verzuie, oacheşă, bălaie,
Pe rînd.

Cu totul osebiţi de lume,
Uşori,
Dormţi, nici griji n-au să-i consume,'
Suavi ca nişte dulci parfume
De flori.

Sunt din atome nevăzute
Ţesuţi,
Ş-amestecaţi pe întrecute,
Resimt plăceri necunoscute,
Tăcuţi.

Fericită, o vei duce sub un cer de primăvară,
Iar pe ierburile stepei, un palat miraculos,
îl vei face, ca prin farmec, dintr-o dată să răsară,

Intinzîndu-şi umbra-n veacuri enigmaticul colos;

Vil

Dar un crivăţ năpusteşte viscolirea lui brutală...'
Inspirarea exalează un suspin automnal, Şi pustia
îngheţată se desfăşură fatală.

Viaţa însă nu-nceteazăcursul ei fenomenal,
Din cenuşa cea mai rece, izbucneşte înfocată,
Se va-ntoarce, se va-ntoarce, strălucitul Germinai.

Şi mi-e inima, zadarnic, de răstrişte încercată :
Pentru veci, sub deznădejde, nu se poate mormînta,.î
E tot raiul de-altădată, e tot cuibul de-altădată...

Ce-a-nflorit, reînfloreşte, ce-a cîntat, va mai cînta.'

CU MORŢII

Cu viii nu mai am de-a face
De mult,
Şi foarte des, cînd totul tace,
Chemînd pe morţi, ce dorm în pace,
I-ascult.

Iar sub alun M-
apuc să sun Din
bucium, înalţii
munţi, Din tălpi, la
frunţi, îi zbucium.

îndrăgostesc
De-nnebunesc
Pe Rada,
Iar flori, panglici,
I-adU'C de-aici
Cu lada.

întinerit Mă
văd, uimit, în
ciuturi : Am
păr bălai, E zi
de mai, Sunt
fluturi.

Adese iar Un
armăsar, în pripă,
Mi-aleg pe plac, Şi-
n pulpe-1 fac De
ţipă.

Iar cînd pe cer
S-aprind şi pier
Rubine,
Să fugă-1 las,
Fără popas,
Cu mine.

Iubind simţirea ce mă poartă
, Spre ei,
Sunt însetat de-aceeaşi soartă,
Căci nu se află-n lumea moartă
Mişei.

O.' morţi frumoşi, veni fi întruna..,
Cu voi
Nu vine ura, nici minciuna
Să răscolească iar furtuna
Din noi.

VIS DE MAI

Spre munţi să merg.
In zbor alerg Cu
gîndul, Şi trec prin
văi, Pe tainici căi,
De-a rîndul.

Prin rîpe-adînci,
Pe nalte stînci,
Prin sate, Degrab'
zidesc Să locuiesc
Palate.

Le şi dobor, Şi-n
urmă, Ca Stan ori
Bran, Mă fac cioban
De turmă. Dar tot cu
zor

Filozofi, oameni de ştiinţă,
Pagini, vestiţi prin necredinţă,
Nici o pieire nu s-amînă...

Ţarină, suntem toţi ţarină.

III. IERTARE

Iertare ! Sunt ca orice om : M-am îndoit de-a ta putere, Am rîs de sfintele mistere Ce sunt în fiecare-atom... Iertare ! Sunt ca orice om. Sunt ticălosul peste care Dacă se lasă o-ntristare De toţi se crede prigonit, _Dar, Doamne, nu m-ai părăsit.;

ISunt om ca orice om — iertare.'

IV. DUŞMANII

Duşmanii mei se înmulţesc Şi nedreptatea mă-nîăşoară..: Abia mai pot să mai trăiesc De cine n-am lăsat să moară, Aleargă toţi şi mă-nnegresc,

Ah ! Viaţa nu este uşoară.

V. ZBURAM

Zburam pe aripi strălucite.
Copilul' cel de altădată
Nevinovat ca şi o fată •

Căci să tot zbor
Un tainic dor
M-apucă,
Neîncetat,
Uitînd, uitat,
Nălucă.

PSALMI MODERNI

I. OH ! DOAMNE

Oh ! Doamne, rău m-ai urgisit,
în soarta mea m-am împietrit :
Rămîn ca marmura de rece... Să
plîng, să sufăr, am uitat. Am
fost un cîntec care trece, Şi sunt
un cîntec încetat : Rămîn ca
marmura de rece..? Uscat e tot
ce-a înflorit, Entuziasmul a
murit, Şi a mea inimă a-
ngheţat..: Am fost un cîntec
care trece Şi sunt un cîntec
încetat.

II. ŢARINA

Ţarină — suntem toţi ţarină, E
de prisos orice trufie... Ce-a
fost, în veci are să fie..; Din noi
nimic n-o să rămînă. Zadarnic
falnice palate Sunt în pămînt
rădăcinate ! Nici o pieire nu s-
amînă. Despoţi, cu frunţi
încorona^ Poeţi, cu harpe
coronate,//or

Și omul bun nesocotit. Pe fruntea mea n-am nici o pată -Zadarnic ! — sunt un osîndit, în lume nu este răsplată.

Cît am trudit, cît am muncit.

VIII. ERAM

Eram puternic împărat:
Prin sufletească poezie,
Prin tinerețe, prin mîndrie,
Prin chip de înger întrupat.
Mi se-mplinea orice dorință,
Era o lege-a mea voință ;

;

Rîdeam de orice dușmănie...,
Prin sufletească poezie, ;
Domneam de soartă nencercat

Eram puternic împărat. ;

IX. N-AM IN CERURI

N-am în ceruri nici o stea...
Soarta mea e soarta rea Am pierdut orice credință înecată-n suferință, Am pierdut orice putere Nimicită de durere ; Insă viața nu-mi blestem Și nici moartea nu mi-o chem ; Fără scop trăiesc în lume : Nu mai sunt decît un nume, Nu mai plîng, nici nu rnai gem, Iar coprins de griji amare, Nu mai sunt decît răbdare..,

N-am în ceruri nici o stea.

Neveştejită de ispite, E azi
mocirla noroioasă Cu
adîncime-ntunecoasă Şi cu
miasme otrăvite.

Sunt eu de vină, sau nu sunt,
Oh î Dumnezeule preasfînt,
Auzi-mi glasul pocăinţei, Redă-
mi puterea biruinţei, Refâ-mă
omul care-am fost Sau dă-mi
obştescul adăpost.,.

Zburam pe aripi strălucite.

VI. şi-AU ZIS...

Şi-au zis : — e singur — e pierduti
Asupra mea se năpustiră...
Onoarea mea o nimiciră,
Am sîngerat, dar am tăcut.
Mă înjosiră, mă loviră,
Cu mici, cu mari mă răstigniră ;
Din inimă nu mi-au lăsat
Un singur colţ nesfîşiat. .
Fraţi, rude, toţi mă duşmăniră,
Pe cît plîngeam, pe-atît rînjiră,
O ţară-ntreagă s-a-ntrecut
Să-mi dea venin — şi 1-am bătut.'

Dar, Doamne, nu te biruiră.

VII. CÎT AM TRUDIT...

Cît am trudit, cît am muncit,
Şi cum nimic n-am folosit, In
lume nu este răsplată...
Dreptatea este blestemată,

Traiul crud și neîmpăcat
Te sf ărîmă nencetat, Să te
soarbă are pripă, Ku-ți dă
pace de o clipă. Bogăție,
sărăcie, E orice zădărnicie.
Sănătate, tinereţe, Minte,
suflet, frumusețe, Tot ce-a
fost, ce-are să fie, E orice
zădărnicie. Fiţi, trăiţi, dar
nu doriţi...

M-am uitat la fericiţi.

BUCHETUL

Era un cer umplut de soare
Cînd ţi-am adus într-un buchet
Iubirea mea mistuitoare Și-al
inimei adînc secret. Buchetu-a
fost a mea junie, Și dacă astăzi
s-a uscat, Tu poate nu 1-ai
sărutat,
Măria mea, Mărie,

De veci ne-a despărţit destinul,
O știi și tu, o știu și eu,
Dar cînd iubirea e ca vinul,
Să te dezbeți e greu — e greu.
în orele de reverie,
Dacă ţii minte-acel buchet,
Gîndeşte-te și la poet,
Măria mea, Mărie.

X. DOAMNE, TOATE...

Doamne, toate sunt prin tine ;
Şi averea, şi puterea, Fericirea,
mîngîierea : Ce ne trebuie ştii
bine. Dai cu dreaptă socotinţă
Mulţumiri şi suferinţă : Lui
Isus i-ai dat o cruce Căci ştiai
c-o poate duce ; Cînd dureri ne
dai şi nouă Ne dai plinsul ca o
rouă ; Cînd dai marilor putere,
Nu le dai nici o plăcere, Cînd
dai răilor cruzime, Dai blîndeţe
la victime. Eşti puterea
înţeleaptă Şi justiţia cea
dreaptă ; Fă oricînd ce vrei din
mine.

Doamne, toate sunt prin tine...'

XI. M-AM UITAT

M-am uitat la fericiţi...'
I-am văzut nemulţumiţi :
E orice zădărnicie.
Cei pe care-i vezi în slăvi
Adăpaţi sunt cu otrăvi ;
Cei trăiţi în sărăcie
Plîng pe-a lor nemernicie ;
Cei mai mîndri împăraţi
Sunt de chinuri zbuciumaţi
E orice zădărnicie.

Vai, născut eşti să trăieşti,
Nencetat să pătimeşti :
Fii frumos, fii sănătos,
Eşti de-acelaşi vierme ros ;

în curte cioclii cu fata uscăţivă ;...
intrau în treapăt şi doi sau trei ostaşi ;...
Veneau la urmă popii, ca buturii de graşi, Cu petece rotunde umflate de coliva, în albe sovonite sub flori de.lămîiţe, Vin fete-nchiriate să-mi ţină'de panglici; Apoi o-ntreagă ciurdă de-orbeţi şi de leliţe... Pomană cînd se face, se află şi calici ! Dar muzica e gata şi popii s-află gata, Şi toţi vor să mă ducă mai iute lîngă tata Ce doarme-n uniformă, gătit ca pentru bal, Alăturea cu spada de-ostaş şi general. Ziarele, chiar ele ! unindu-se, mă rog, Pe pagina a treia mi-au pus un necrolog. Discursuri, de-altă parte, turnatu-s-au mai multe,' Şi pare c-o să fie şi lume să le-asculte... „Sărmanul Macedonski, s-a dus ca o clipire, Ca rază, ca schinteie, ca vis, —*et caetera* — O moarte nendurată a vrut a-1 secera Şi muzele vor plînge, rămase-n văduvire." Parada, cum se vede, e bine întocmită... Am popi, jandarmi şi fete, iar poarta e cernită, Spre gloria-mi cea mare, de sus şi pînă .jos, Şi nu-mi lipsesc discursuri ş-anunţuri prin gazete.2 Iar moartea-mi o să facă chiar cioclii să se-mbete. Spre-a viei propăşire ş-al cîrciumii folos. Sunt mulţi ce zic că moartea e lege foarte crudă, Eu însă, milostivă, aş crede s-o numim : în contul ei atîţia trăiesc fără de trudă... Şi ce s-ar face popii de-ar fi să nu murim ? Dar doctorii ?... Dar cioclii ?... Dar inima duşmană ? Dar cei cîţi ne mănîncă cu poftă din pomană ?... Femeia ce ne scaldă ?... Dricarul şi trocarul ?... Dar mulţi pe care-n seamă aproape că nu-i bagi ? Orfanii ce ne-mbracă jiletce şi nădragi ? Dar baba cu tămîia ?... Groparul ?... Colivarul ?... Dar Raiul, şi chiar Iadul, căzînd în faliment Şi depunînd bilanţul din lipsă de-aliment ? Dar faptul că dădaca, chemată să ne crească, Zadarnic cu strigoii ar vrea să ne-ngrozească ?

GRIJA DE MIINE

De *cîte* văd, înmărmurit, Stau ore,
zile, fără gînduri, Şi-abia mă-
ntreb de n-am murit, De nu sunt
între patru scânduri ?

Dar viaţa dimprejurul meu Mă
face iar cu conştiinţă : Ca să
trăieşti cînd azi e greu, Ah !
mîine-abia va fi putinţă.

Copiii mei cei preaiubiţi,-Cu păr
ca grînele din stoguri, Cu tqate-
aceste, dorm tihniţi în leagăn
moale, sub pologuri.

In traiul care-abia-1 încep
Apar ca nişte blonde vise.
Nenorocit sunt că-1 pricep
Şi că-i cunosc orice abise.

Am fost întocmai ca şi ei, în
aurita mea pruncie : Dormiţi,
dormiţi, copiii mei, Căci
inima mi se sfîşie.

NOAPTEA DE NOIEMBRIE

„To ăie'is landing on some silent shore
Where billows never beat, not tempests roar,
C3ABTH

Deunăzi către ziuă visasem că murisem. .7 Zăceam sub crini şi roze, suflare nu aveam, Şi mumă, fraţi, prieteni, şi toţi pe cîţi iubisem, Coprinşi de-o .tale-adîncă plîngîndu-mă-i vedeam.

wnicdin toate aceste... Nimic, —dm fericire !
ce lasă ai soartei p"^011^ -
rctenii ce as a so -
Av'iti dacă se află sunt numai prin simţire,
Şi mor deopotrivă de plînşi şi de iubiţi.

Parada însă trece pe Podul Mogoşoaie Si-ncepe ca să pice o burniţă de ploaie... Dau fuga trecătorii... efectul e stricat Şi mumă-mea scontase al pensiei mandat Jertfind o lună-ntreagă din zilnica ei hrană, Nevrînd ca să mă-ngroape oraşul de pomană. Dar iată că prin geamuri, privind din cafenele, Pe cind îşi beau în tihnă ştiutele cafele, Samsarii 'se întreabă să afle de-a murit Vrun negustor de bursă or vrun lipscan falit ?..": Pe loc ce li se spune de mine, — îşi urmează Vorbirea ce-ntr-un singur cuvînt se însumează : Cîştigul !... — Epopee de-atîtea mii de ani, Divină Comedie avînd ca titlu : Bani ! Poemă ce coprinde amor, dureri, plăcere, Cu Raiul în urcare, cu Iadul în cădere ; Cîştigul, — ce se-nalţă pe-acelaşi piedestal, Moral întotdeauna şi vecinie imoral ; Cîştigul, ce-n picioare călcînd virtute, lege, Trufaş înaintează spre tronul său de rege, Şi-n templul Bogăţiei intrînd, triumfător, In hohotul monedei sub boite se aşează, Iar galben ca metalul din care se formează Apasă-asupra lumei ş-o ţine sub picior. Mulţimea, fermecată de falşa maiestate, Se-nchină umilită 1-această zeitate, Iar sufletul în care pătrunde — ars, — şi trist, Din^cerurile nalte, trăsnit e prin noroaie, Căci aripa-i semeaţă deodată se-ncovoaie... se face grea ca plumbul purtând pe Antichrist.

Parada ajunsese în Strada Franţuzească... O doamnă din caretă văzînd-o-n drumul său, Uitînd că e supusă la legea cea obştească, A. pus a-ntoarce caii, zicînd că e semn rău,

Dar cîte şi mai cîte pe care le-am uitat
Venind să ne deschidă al morţilor palat ?

Coşciugul meu în fine e dat în jos pe scară...' ;
O muzică-l primeşte cu jalnica-i fanfară ; .
în urmă-i se aude suspinul năbuşit
Al scumpelor fiinţe ce-n lume m-au iubit.
în negru, şi îri lacrimi, prietenii-mi s-arată,
Iar mumă-mea-ntre dînşii apare leşinată,
Pe cînd porneşte dricul ş-al lui întreg convoi,
Cu doi jandarmi nainte, şi cu jandarmi napoi.
Şi ce ?... E cu putinţă ?... Paradă şi onoare
Pe cînd aveam speranţa să mor într-un spital ?
Şi ce ?... Se plînge încă acela care moare
Şi nu mai este viaţa un comic carnaval ?
Şi ce ?... N-au să mă ducă pe masa de disecţii ?
Şi ce ?... N-au să-mi împartă cadavrul meu în secţii,"
Şi n-au să-mi pună oare nici creieru-n cîntar,
Luînd apoi pretextul de lacrimi şi de-afecţii,
Pe groapă au să-mi toarne pietroiul tumular ?
Dar ce-am fost oare-n lume ?... Ce cugete sublime
Veniră să mă-nalţe trecînd pe harpa mea ?...
Cioplind mereu la versuri, cioplind mereu la rime,
Făcut-am ca să plîngă pe cine mă citea ?
Umblat-am printre stele?... Urcat-am prin văzduhuri?
Chemat-am împrejuru-mi năprasnicile duhuri ?...
Şi fost-am prins, vreodată, furînd — precum se '-'
- ' fură —
Din perlele ce vecinie se cer pentru dantură ?...
Sau premii academici căzură-asupra mea
Cu gloria lor falsă şi suma lor mai grea ?
Cîntat-am, la ocazii, aşa precum se cîntă,
Măriri de contrabandă sub masca lui Caton,

,
Şi-n cele două taberi ce zilnic se frămîntă Jertfit-
am vreodată la glorii de carton ? Fundat-am
oare-n ţară Republici dintr-acele Prin care-
ajung. atîţia ! dinastice proptele ; Făcut-am oare-
n lume ceva — ca să fiu demn De astă-
ngropăciune, cu muzici triumfale ?... Sau poate
am prieteni la Bănci naţionale, Şi popii-
nfăţişează al dragostelor semn ?

din toate aceste... Nimic, — din fericire !
ctenii ce lasă ai soartei prigoniţi -Avuţi dacă
se află sunt numai prin simţire, şi mor
deopotrivă de plînşi şi de iubiţi.

Parada însă trece pe Podul Mogoşoaie Si-ncepe ca
să pice o burniţă de ploaie... Dau fuga
trecătorii... efectul e stricat Şi mumă-mea
scontase al pensiei mandat Jertfind o lună-
ntreagă din zilnica ei hrană, Nevrînd ca să mă-
ngroape oraşul de pomană. Dar iată că prin
geamuri, privind din cafenele, Pe cind îşi beau
în tihnă ştiutele cafele, Samsarii se întreabă să
afle de-a murit Vrun negustor de bursă or vrun
lipscan falit ?..": Pe loc ce li se spune de mine, —
îşi urmează Vorbirea ce-ntr-un singur cuvînt se
însumează : Cîştigul !... — Epopee de-atîtea mii
de ani, Divină Comedie avînd ca titlu : Bani !
Ponmă ce coprinde amor, dureri, plăcere, Cu
Raiul în urcare, cu Iadul în cădere ; Cîştigul, —
ce se-nalţă pe-acelaşi piedestal, Moral
întotdeauna şi vecinie imoral ; Cîţtigul, ce-n
picioare călcînd virtute, lege, Trufaş înaintează
spre tronul său de rege, Şi-n templul Bogăţiei
intrînd, triumfător, în hohotul monedei sub
boite se aşează, Iar galben ca metalul din care se
formează Apasă-asupra lumci ş-o ţine sub
picior. Mulţimea, fermecată de falşa maiestate,
Se-nchină umilită l-această zeitate, Iar sufletul
în care pătrunde — ars, — şi trist, Din cerurile
nalte, trăsnit e prin noroaie, Căci aripa-i semeaţă
deodată se-ncovoaie... ae face grea ca plumbul
purtînd pe Antichrist.

Parada ajunsese în Strada Franţuzească... O
doamnă din caretă văzînd-o-n drumul său,
Uitînd că e supusă la legea cea obştească, A pus
a-ntoarce caii, zicînd că e semn rău,

Dar cîte *şi* mai cîte pe care le-am uitat
Venind să ne deschidă al morţilor palat ?

Coşciugul meu în fine e dat în jos pe scară..: O muzică-l primeşte cu jalnica-i fanfară ; în urmă-i se aude suspinul năbuşit Al scumpelor fiinţe ce-n lume m-au iubit, în negru, şi în lacrimi, prieteniimi s-arată, Iar mumă-mea-ntre dînşii apare leşinată, Pe cînd porneşte dricul ş-al lui întreg convoi, Cu doi jandarmi nainte, şi cu jandarmi napoi. Şi ce ?... E cu putinţă ?... Paradă şi onoare Pe cînd aveam speranţa să mor într-un spital ? Şi ce ?... Se plînge încă acela care moare , Şi nu mai este viaţa un comic carnaval ? Şi ce ?... N-au să mă ducă pe masa de disecţii ? Şi ce ?... N-au să-mi împartă cadavrul meu în se Şi n-au să-mi pună oare nici creieru-n cîntar, Luînd apoi pretextul de lacrimi şi de-afecţii, Pe groapă au să-mi toarne pietroiul tumular ? Dar ce-am fost oare-n lume ?... Ce cugete sublime Veniră să mă-nalţe trecînd pe harpa mea ?... Cioplind mereu la versuri, cioplind mereu la rime, Făcut-am ca să plîngă pe cine mă citea ? Umblat-am printre stele?... Urcat-am prin văzduhi Chemat-am împrejuru-mi năprasnicile duhuri ?... Şi fost-am prins, vreodată, furînd — precum se
fură —
Din perlele ce vecinie se cer pentru dantură ?... Sau premii academici căzură-asupra mea Cu gloria lor falsă şi suma lor mai grea ? Cîntat-am, la ocazii, aşa precum se cîntă, Măriri de contrabandă sub masca lui Caton, Şi-n cele două taberi ce zilnic se frămîntă Jertfit-am vreodată la glorii de carton ? Fundat-am oare-n ţară Republici dintr-acele Prin care-ajung. atîţia ! dinastice proptele ; Făcut-am oare-n lume ceva — ca să fiu demn De astă-ngropăciune, cu muzici triumfale ?... Sau poate am prieteni la Bănci naţionale, Şi popii-nfăţişează al dragostelor semn ?

Dar plînsetul răsună : — Momentul e solemn ; pe braţe se ridică coşciugul meu de lemn, Si-n raza ce apune, şi-n vînlul ce şopteşte, Si-n ialea ce pe feţe adine se-ntipăreşte, La marginile groapei mă poartă — mă depun..7 Pe ţărmii veciniciei cu braţe-ncrucişate Aştept ca să m-arunce prăpastiei căscate Din care, cine ştie ? voi naşte mult mai bun. Un popă, ce uitase pe piept a-mi pune cruce, Se uită împrejuru-i, o cere, şi s-aduce... Aş vrea să-i pot a-i spune că nu voiesc s-o port, Că-n viaţă am purtat-o pe umerii-mi legată, Ducîndu-mi tinereţea sub dînsa-ncovoiată — Dar crucea te urmează oriunde — viu sau mort. Alături cu coşciugul zăcea un sac de oase... Era un Babei groaznic de craniuri hidoase Pe care stau şuviţe de păr înţărînat ; Iar unul dintre ele, zdrobit de-al vremei dinte, In lume îmi zîmbise cu faţa-i de părinte, Lăsînd deschisă uşa 1-al inimei palat. Deşertăciune-a lumei L. — O mumă ce-1 născuse, O soră ce pe braţe-i în cîntece crescuse, Cu cerul şi cu raiul în ochii ei de-azur, — Alăturaţi prin moarte, — femur lingă femur, Şi ţeastă lingă ţeastă, — un sac îi încăpuse. 'Napoi Manfred şi Faust, adinei cugetători, Fantasme ce-n veghere şedeaţi pînă la zori, Problema urmărită lăsară ţi tot problemă, Şi voi v-aţi pus pe frunte o falşă diademă. Aţi invocat pe oameni, aţi invocat pe zei, Urcatu-v-aţi prin lumea de umbre şi de vise, Servitu-v-aţi de cuget ca punte peste-abise, Dar groapa vă sfidează, rînjind din fundul ei.
i-o, şi răspundeţi, de-aveţi ce ne răspunde..: ndeţi nepătrunsul şi spuneţi-ne, unde ucem cînd mormîntul asupra-ne s-a-nchis ? Un vis e oare moartea ? sau viaţa e un vis ? faceţi ?... Voi nu răspundeţi ?... Rămaşi fără cuvînt,' fe buze v-au scris viermii răspunsul în mormînt.

Iar alţii, în credinţa că ortu 1-am dat popei
Din oftică sau tifos, batistele scoteau Şi,
dîndu-se într-o parte, la nas şi le puneau,
Crezînd că-i molipseşte mirosurile gropei,
Cînd însă Bucureştii, în care-am suferit,
Rămase-n urma noastră în ceaţă învelit, Cu
turnuri de biserici, cu teatre şi palate, Cu-
ntreaga lui satiră de lux şi de păcate, Cu
oameni ce declamă strigînd : Patriotism,
împinşi de-aceleaşi patimi ş-acelaşi egoism,
Cu trupuri fără inimi şi ţeste fără creieri, Sub
care cîntă-atîţia stigleţi, ş-atîţia greieri ; Oraş
în care zilnic, Dreptatea, în genunchi, De
corbii sugrumării e roasă la rărunchi ;
Prăpastie în care virtutea este-o crimă, Şi
crima cea mai neagră, virtute mai sublimă,
Gomoră renăscută, ce poartă-n al ei sîn Pe
lîngă-a ei pieire pe-a neamului român ;
Cînd el rămase-n urmă, zăcînd în jos pe vale
Cu falşa-i bucurie mai tristă ca o jale, Şi cînd,
încet, urcarăm costişul înverzit — Lăsînd pe
mîna dreaptă clădirea afumată Din care-n
lumea largă pornisem altădată Atît de tînăr
încă şi-alît de fericit, — Pe marginea şoselei
doi oameni s-arătară, Era un copilandru, era
un biet moşneag : Copilul plin de viaţă —
bătrîiuil în toiag, Şi dricul ajungîndu-i
căciulile-şi luară. Ţăranii nu ştiu carte, dar
dînsii-n drumul meu Din inimă şoptiră : „Să-1
ierte Dumnezeu !"

Era-n apusul zilei şi „Stîlpii" se citise...
Deschisă şedea groapa, coşciugul sta deschis,
Şi soarele o rază de-adio îmi trimise, Spărgînd
o clipă norii din naltul său abis ; O rază
înmuiată în cerurile albastre, Ce-n cale
adunase tot focul de prin astre, Şi care-n
cimitirul, coprins încet de seară, Căzuse
luminoasă pe chipul meu de ceară.

• *A* că se înalţe un templu literar
X°!n eSe române cusute la dosar.
S[U] C demn spectacol de-a tarei propăşire căVezi că galeria aplaudă-n uimire *îl* ntîU detunare de puşca sau pistol, 7o ntîiul semn de patos, la-ntîia sforăire, £Uise sau nenscrise în fiecare rol. Co'"t'na cade. — Piesa e foarte-aplaudata... Da- lojile sunt goale sau date fără plată... Director peste teatru fiind un vînător, Mă rog de ce n-am pune şi piese de obor ? Părerea mea desigur că este-mpărtăşită, Schinteia de talente fiind înăbuşită, Şi publicul urmîndu-şi să fie tot ce-a fost : Făptură nenţeleasă — nici om de duh, nici prost. Privind cu nepăsare la tot ce se petrece, Mai rece e ca mine în groapa mea cea rece, Şi-ndată ce s-arată prin el cîte-un smintit Ce-ar vrea ca să ridice o voce revoltată, Povara calomniei s-o poarte, ca răsplată, I-o pune în spinare, şi totul s-a sfîrşit. Mergi tristă Românie, pe calea începută, Şi voi, iubiţi prieteni, petreceţi sau cîntaţi, Lăsaţi-mi însă mie odihna cea tăcută, Lăsaţi-mi visul morţei şi nu mă deşteptaţi. Ce-mi pasă dacă lumea a fost şi e tot lume ?... Ce-mi pasă de rămîne cum e, şi cum a fost ?... Ce-mi pasă de se-ntreabă sau nu de al meu nume ?..: Prin moarte cîştigat-am obştescul adăpost. Şi iată... — O suflare ce ramurile-atinge Se pare că închide la zgomot orice porţi, Şi luna se ascunde, şi candela se stinge
e pietr^le-nvechite, pe crucile de morţi, facere !... Este ceasul de negură şi taină... fce-mbracă cimitirul în noapte ca-ntr-o haină... V :"aza [nu] se vede în cer nici pe pămînt... [p]t cu nerăbdare ca morţii să se scoale, nd să le rămină coşciugurile goale, mut îmi e mormântul, şi mut orice mormînt.

De tot se înnoptase şi lumea cu grăbire
Pe-acasă se-ntorsese — pătrunsă de uimire...
Uimire trecătoare că iată-mă-ngropat
Şi omul care cade *e* repede uitat...
Furtuna cînd pe aripi de vînturi se aduce
Ce-i pasă unei frunze de frunza ce se duce ?
E oare mai puţină verdeaţă în păduri
Sau umbră mai puţină sub bolţi de frunzături ?...
O floare dacă naşte şi îndată dacă moare,
Se face în grădină un gol pentru o floare ?
O stea dacă luceşte stingîndu-se pe loc,
Sunt stele mai puţine în cerul plin de foc ?
Natura-şi urmăreşte sorţirea nencetată,
Şi steaua ce se stinge şi frunza cea uscată,
Verdeaţă, flori, insecte, şi tot ce este viu -
Se duc fără să lase o lipsă cît de mică...
Un om dacă dispare un altul se ridică,
Şi-n cartea vieţii nume se şterg sau se înscriu.

Oraşul sta pe vale culcat cu nepăsare...
Pe uliţi s-aprinsese lumini de felinare...
Trufia în trăsură, Mizeria pe jos,
Lărgea prin tot oraşul un haos zgomotos...
Şampanie la Capsa beau mulţi făcînd paradă
De golul cel din creieri, de plinul cel din ladă...
Dar uşile la teatru deschise se aflau,
Pe scenă *Muşchetarii* cu zgomot se jucau...
Ce vreţi ?... Pe-atuncea vremea era înapoiată,
Cohorte fără număr, n-aveam stejari şi brazi...
De scrieri, sărăcia era neasemănată...
Aveam un Odobescu — n-aveam pe cei de azi...
Directorul, în lipsă de iepuri, ca să-mpuşte, —
Din loje, cu mîndrie, făcea vînat de muşte ;
Sion, Ventura, ş-alţii, alături dormitau ;
Urechiă-şi da silinţe tihnit la loc să şeadă...
Vedea cu ochelarii, şi tot nu vrea să creadă...[1]
Coriştii, şi artiştii, ca fiarele urlau...
Era un demn spectacol de teatru, pentru care
Luptaseră atâţia jerfindu-şi a lor stare,

rra un zbor fantastic, un zbor fără de nume, S zborul lui Mazeppa pe calul sau legat ^tfeSram pe vînturi, şi colindam prin lume; Purtat pe unde corpul odată mi-a călcat, ampiile întinse păreau nişte naluce, Si Dunărea un şarpe dormind peste cimpii. Tot omul o furnică ce naşte şi se duce, Iar munţii cei gigantici abia nişte copii ; O pată cenuşie în josul meu s-arată, E marea care vecinie cu pînze e-ncărcată Şi dincolo pe ţărmul ce-a fost de zei iubit Pe care-1 încununa naramzul înflorit...

Italie iubită, — primeşte-o salutare Cu tainica schinteie a sufletului meu..'.' în ceaţă piere apa şi sinul tău mi-apare : Florenţa, Roma, Neapol culcat pe lîngă mare, Molatic lazarone dormind — visînd mereu. Vezuviul în aer împinge zi şi noapte Coloana sa de flăcări, coloana sa de fum... Sorento scaldă-n valuri nar'amzii plini de şoapte,[1] Pompeii lăcrămează la colţul unui drum Şi-n vecinică lumină mă duc fără-ncetare, Trec mările albastre şi nu mai am hotare... Munţi, dealuri, văi şi cîmpuri străbat, neobosit Purtat de-aceeaşi rază, uşor şi fericit. Oraşele sub ochii-mi le văd zăcînd de-a rîndul, Şi unul după altul, mai repede ca gîndul, Ce zboară ca un fulger pe-o harpă de poet, oe şterg, fără să-mi lase vreo urmă de regret. vazind aceiaşi oameni, văzînd aceeaşi lume, urcau pînă la mine aproape-aceleaşi nume, s>i find, la urma urmei, acasă m-am întors, £f[U]?55~[mi înc]epuse uitarea ca să treacă, — ae uita totdauna acela care pleacă, 91 tirul amintire! se rupe, de s-a tors.
n inima nu este nici rană, nici durere,
£[a] zilnic să păstreze întîia ei putere, £'
mmmi nu rămîne a fi nemîngîiat
[Ot omul] află-n viaţă, în vreme, sau în sine

Şi ce ?... Nimica încă ?... Nimica decît noapte ? Nici ciocnete de oase, nici rînjete, nici şoapte ? Dar oare ce fac morţii ? — Să vină ! — Voi să st<

Gîndind aceste vorbe, vederile-mi senine
Zăreau din fundul gropii, tîrîndu-se spre mine,.
Un şir de viermi oribili cu corpul cenuşiu ; Cu
toţii, pe coş<ciugu-mi, se urcă sau s-agaţă... S-
apropie minutul cu dînşii să dau faţă... Puterea
îmi lipseşte să-i calc şi să-i zdrobesc, Şi ei,
rozînd capacul coşciugului, vorbesc : „A ! iată,
zice unul, *e* omul ş-a lui fală... Priviţi-i
slăbiciunea sub piatra mormîntală, Şi el a fost
în lume întîiul dobitoc ! Mînca pe celelalte ca
lupul într-o turmă... Mîncat va fi acuma de
cele de pe urmă ; Loc viermilor să intre .'"
Şi viermii-avură loc...'
Intrară cîte unul prin scîndurile roase... Pe talpa
cizmei mele urcau, urcau mereu, Sudoarea într-o
clipă m-ajunse pin' la oase, Voii să strig... — Dar
somnul cel vecinie este greu.'": Mîrşav, deodată,
unul, pe buze mi se prinse, înfig doi alţii-n pulpe
mandibulele lor, Pleoapele la urmă de-un roi îmi
sunt atinse...' în ochi îmi intră zece... — Era
îngrozitor. Simţii atunci în mine o
repede^schimbare... Părea că mă duc îngeri pe-o
dulce legănare... Lăsîndu-mi învelişul la viermii din
mormînt, Pluteam prin al meu suflet, mai sus de-
acest
pămînt.
Eram împins de-o forţă şi tainică şi mare,
Şi aripe de vultur răpindu-mă în zbor,
Purtat pe-o rază-albastră, ca raza de uşor,
în casa părintească, muiat în foc de stele,
Intrai pe o fereastră, prin aer tremurai,
Trecui ca o suflare prin părul maicei mele,
Lucii în două lacrimi, şi calea mi-o urmai.

Dar noaptea naltă,
Ce stăpîneşte neclintită, ^
Se duce vecinie negrăbită
De la o lume la cealaltă.

ACŞAM DOVALAR

în Kars, sub cer cu fund de aur,'
Pe cînd e soarele-n apus,
încolăcit ca un balaur Pe dupe
deal aproape dus,

S-arată-n galbenul ce scade,
Topindu-şi faţa în azur, O
minaretă cu arcade Ce
predomneste împrejur.[1]

O vezi cu alba-i siluetă, Ca o
fantasmă sub iaş'mac, Ce-
ascunde forma ei cochetă" Şi
nişte ochi ce nu mai tac.

In micul ei pridvor de scînduri
Apar doi hogi în relief, Din care
unul stă pe gînduri,' Privind în
zarea de sidef.

Celalt purtînd pe cap turbanul
Ţesut din verde ibrişim,
Psalmodiază *Alcoranul :* „Alah
abkar ! Alah kerim !«

Puterea ce e-n stare durerea să-i aline.;;
E lege naturală cînd mori să fii uitat.
în groapă, corpul şubred abia îmi putrezise
Şi chipul meu cu totul în inimi s-ofilise,
Iar mumă-mea — chiar dînsa ! — mai rareori
plângea
Uitare, cît mai iute, mîngîi-o şi pe ea !
Din viaţa pieritoare, trecînd în altă lume,
In viaţa fără moarte mă duc să strălucesc,
Şi făr-a mă-nţelege, şi fără s-am vreun nume
Mă simt cu totul altul şi-ncep ca să trăiesc.
Dar cum deschis sta cerul, atuncea, deodată,
'Din visul meu de-o noapte un zgomot m-a trezit.'.7
.Eram tot om, tot formă, tot lucru pipăit...
Privii către fereastră... — Era o zi-nhorată..;
Nâscîndele ei raze pieziş se strecurau...
Părea că e-n zăbranic natura îmbrăcată,
Şi frunzele la vînturi, gemînd, se scuturau.'

SUB STELE

In noaptea naltă Ce s-a
lăsat peste natură Se-
ntrezăresc prin frunzăturâ
Stelare-adîncuri ce tresaltă.

întregi sisteme De
nebuloase siderale Răsar
din lumile spectrale Ca
ofilite crizanteme.

In sus spre ele A
gîndului mitraliare C-o uriaşă
cutezare Străbate ţintă printre
stele;

IN ARCHANGEL ,

In Archangel e o fată Cu ochi
lungi, cu gene lungi, Nu poți
chipul să-i alungi, Însă astfel
de ciudată Ca-n Archangel
nu e fată.

Cu ochi lungi, cu gene lungi,
Zilnic rîde, zilnic cîntă,
Veselia ei te-ncîntă,
însă ea golește pungi
Cu ochi lungi, cu gene lungi.

Zilnic rîde, zilnic cîntă,
Ți-ai da viața pentru ea,
însă viața nu ți-o vrea, E
și drac cîar e și sfîntă...
Zilnic rîde, zilnic cîntă.

CÎNTEC

Aș vrea să plec la drum mai mare,
Dar nici pe jos, nici de-a-n călare
Și nici cu carul cel de foc, Ci c-o
trăsură ferecată, De zece cai în șir
purtată..." Hi-hi ! Hi-hai ! într-un
noroc.

Cu surugii pe deșelate,
Ce trec vîrtej prin ș a p t e ,
Hăind, mînînd, gonind cu foc,

DORMI DULCE

Tu care dormi eşti fericit...'
Uitînd întreaga ta fiinţă Te-ai
izolat de suferinţă... In mut
repaos adîncit C-ai fost şi eşti n-
ai conştiinţă..": Tu care dormi,
eşti fericit.

Dormi dulce — nu te deştepta ;
Realitatea, chiar frumoasă, Pe
lingă vis e urîcioasă... La bine
nu te aştepta, Căci viaţa este
nemiloasă... Dormi dulce — nu
te deştepta.

IN RÂSTRIŞTE

Fireşte, sunt un biet nebun... -
Cînd lumea e ce este Trăiesc ca în
poveste Şi la nimica nu sunt bun...
— Fireşte, sunt un biet nebun.4

Zadarnic am copii şi casă... Mă
simt tot omul de-altădată, Iubesc pe
loe, urăsc îndată... Fatalitatea mă
apasă... Zadarnic am copii şi casă.

Dar orice sunt, aşa cum sunt£
Tot am o mîngîiere :
E tainica plăcere
De-a şti că merg către mormînt,
Şi sunt acela care sunt

De unde sunt şi cine sunt <
Voiesc să uit pe vecinicie.:? Ah !
de-ar sufla o vijelie în valuri s-
aflu un mormînt.Tî De unde sunt
şi cine sunt Voiesc să uit pe
vecinicie;

PORUNCI VERLAINIANU

Cu femeia fii bărbat, însă
nu şi-amorezat : Cine
inima-şi păstrează Nu
oftează.

Cupa umpleţi-o cu vin Şi
îmbatâ-te deplin : Numai
cine aiurează Nu oftează.

Facă lumea orice vrea, Nu
zvoni că este rea : Cine
gîndul nu-şi trădează Nu
oftează.

LA BESTII

Aveam o pasăre sărmană Şi-
ndată ce-i duceam de hrăni Să
cînte începea ;
Părea Că
pasărea-mi vorbea,
Părea Atunci că-
mi mulţumea:

Şi să m-opresc la han devale
Ca să pîndesc o fată-n cale...
Hi-hai ! Hai-hi ! într-un noroc.

De surugiu dau o sfănţuică Şi
bez ciocanul cel de ţuică Cu cit
m-o duce rnai cu foc ; Dar
pentru fata cea subţire Păstrez
colea un pumn de lire... Hai-hi
! Hi-hai ! într-un noroc.

Curînd, curînd la drumul mare
Săcmi uit de-a vieţei în-tristare,
Că m-a topit sub al ei foc...
Curînd la hanul cel din vale,
Curînd la fata cea din cale...
Hi-hi ! Hi-hai .' E la noroc.

PLECARE

Intindeţi pînzele, băieţi...
Un vînt subţire se ridică,
Albastra mare se despică,
Pe cer alunecă nori creţi...
Intindeţi pînzele, băieţi, Un
vînt subţire se ridică.

Urcaţi în vîrf uri de catarg
Şi puneţi steagul de plecare
Durerea/mea dacă e mare,
Păqjîntu-acesta este larg...
Urcaţi în vîrfuri de catarg
Şi puneţi steagul de plecare.

-mă, răstrişte, în umbra ta fatală.^

' { ^ injune mortala...

e i-e ă Panicii iălăi de satrapii,
deLrmată... Daţi ultima navala.

NAIADA

Printre verdeaţa zmălţuită De
flori cu vesele colori Se scurge
apa încreţită De-ai zorilor
fiori.

Iar lîngă ţărmul cu răchite
Răsare goală pînă-n brîu, Cu
sinuri albe şi-mpietrite,
Naiada limpedelui rîu.

Şi pe cînd vîntul o sărută
Cu şiretlic de vagabond,
Ea zîmbitoare şi tăcută
îşi stoarce părul blond.

iţă,

APOLOG

Semănătorul printre brazde lăsa sămînţa luî să cadă,

P 6 i~o

O nat ~ *urtuna ?i paserilor o da-n pradă,
Si alt" s"a?ternea Pe stîncă şi să rodească fiu putea. Dar D
parte Pe sub iarba ce repede o-năbuşea, îl r*£i-< a ce s-
°Prea-ntre brazde, c-o însutită rodnicie Il raspiatea puţin
la urmă.,

— A semăna e datoria

Aveam In curte un biet cîine,
II îngrijisem şi-i dam pîine, Şi
el, cum mă vedea,
Părea Cu ochii
că-mi vorbea,
Părea Duios că-
mi mulţumea.

Aveam în casă o pisică,
Era sălbatecă de mică, Dar
uneori, şi ea,
Părea Cu ochii că
-mi vorbea, -
Părea Că nu
mai este rea.

Iubite bestii ce-afh avut, Vă
preţuiesc cînd v-am pierdut, Şi-
nduioşarea mă uimeşte Căci în
natură — nencetat — Din tot ce
moare şi trăieşte E numai omul un
ingrat,

COPIII

Am cinci copii : — Speranţa mi-am pus-o în ei *toi*
Şi cînd se năpusteşte a cugetelor gloată, Bătînd din
aripi negre precum peste cîmpii Aleargă corbi de
iarnă prin vifore şi zloată, îmi zic : Am cinci copii.

Am cinci copii, — şi astăzi, cumplita nedreptate
Cînd iar mă încovoaie sub vechea-i răutate
Şi voi să intru-n luptă cu clasici miopii,

:
înving ale mîniei simţiri întărîtate
Şi-mi zic : Am cinci copii.

o nouă floare, apare cîte-un astru nou," *naî*
albastru-adîncul, şi codrul mai adine se face; *Se* tt^
"J^unetui de fluier, mai lenejă a nopţei pace,
Mai - ...Joasă adierea, mai viu al stîncilor ecou ;
5,lai raco ^ ^ văii cu poezie se vestmînta,
"Satele lui ape plutesţe albul nenufar..
! ă stea e licuriciul, şi steaua este un mic far,
^er e parfum de roze. — Veniţi : privighetoarea cîntă;

Posomorîrea fără margini a nopţilor de altădată,
Cînd sufletul pentru sarcasme sau deznădejde sta deschis,
Cu focul stins, cu soba rece, rămase-n urmă ca un vis.
E mai şi încă mă simt tînăr sub înălţimea înstelată,
Trecu talazul duşmăniei cu groaza Iui de nedescris,
La fund se duse iar gunoiul ce înălţase o secundă
Şi stînca tot rămase stîncă, şi unda tot rămase undă...'
Se lumină întinsa noapte cu poleieli mîngîietoare,
Şi astăzi e parfum de roze şi cîntec de privighetoare.

Vestalelor, numai o noapte de fericire vă mai cer.
Pe jgheabul verde al cişmelei un faun rustic c-o naiadă
S-au prins de vorbe şi de glume sub licăririle din cer :
Columbe albe bat din aripi şi visurile vin grămadă,
Iar picăturile urmează pe piatra lucie să cadă...
Băsmesc de vremile bătrîne, cînd zînele se coborau
Din limpezimile albastre, şi-n apa clară se scăldau... .
«emviază ca prin farmec idilele patriarcale
^u feţi-frumoşi culcaţi pe iarbă izbindu-se cu portocale ;
£e dealuri clasice s-arată fecioare în cămăşi de in,
e-n muni cu amforele goale îşi umplu ochii de senin,
Ana lture~a serii lăcrămare de ametiste şi opale, n-6011 venaltă
^o°cea, dialoghează Theocrit... privighetoarea cîntă în aerul
îmbălsămit.

mă simt tînăr sub înălţimea înstelată.. cmd
este-auzul, vederea este fermecată ;

NOAPTEA DE MAI

Astfel : fiindcă apogeul la care sufletul atinge Cînd poartă
cîntece-ntre aripi dă naştere la răzvrătiri' Se poate crede
că vreodată ce e foc sacru se va stingâ Şi muzele că vor
rămîne amăgitoare năluciri ? Vestalelor, cînd în picioare
altarul vostru s-află încă Şi primăvara cînd se-ntoarce şi
astăzi ca şi alte daţi ' Şi preschimbat cînd nu se află
pămîntul falnic într-j

stîncă
De ce v-aţi reurca în sfera abstractelor seninătăţi ?
închisă dacă vă e lumea, recoborîţi-vă-ntre roze. Parfumele
din mai înalţă reînnoite-apoteoze, Şi->n noaptea blondă ce se
culcă pe cîmpeneşti virgitiita[i Este fioru-împreunării dintre
natura renăscută Ş-atotputerea Veciniciei de om abia
întrevăzută. Veniţi : privighetoarea cîntă, şi liliacul e-
nflorit ; Cîntaţi : nimic din ce e nobil, suav şi dulce n-a
murit.' Simţirea, ca şi bunătatea, deopotrivă pot să piară \
Din inima îmbătrînită, din omul reajuns o fiară, j Dar dintre
flori şi dintre stele nimica nu va fi clinti!', .Veniţi :
privighetoarea cîntă si liliacul e-nflorit.

Se poate crede că vreodată ce e foc sacru se va stinge, —
Cînd frunza ca şi mai nainte şopteşte frunzei ce atinge ?
Cînd stea cu stea vorbeşte-n culmea diamantatului abis,
Izvorul cînd s-argintuieşte de alba lună care-1 ninge,
Cînd zboară freamete de aripi în fundul cerului deschis "...
Vestalelor, dacă-ntre oameni sunt numai jalnice nevroze,
E cerul 'încă plin de stele, şi cîmpul încă plin de roze,
Şi pînă astăzi din natură nimica n-a îmbătrânit..? ,
Iubirea, şi prietenia, dacă-au ajuns zădărnicie» jr;
Şi dacă ura şi trădarea vor predomni în vecinicie... |,
Veniţi : privighetoarea cîntă şi liliacul e-nflorit. *'

Vestalelor, dacă-ntre oameni sunt numai jalnice nevroze,
Pămînt şi spaţiu îşi urmează sublimele metamorfoze,

CASTELE-N SPANIA

De-ar vrea norocul să-mi zîmbească
Si să cîştig la loterie,
Aş duce-o viaţă-mpărateasca,
Ascuns să nu nfei mă găsească
In timpi de ani, fiinţă vie.

N-aş vrea să am măriri deşerte,
N-am nici-o sete de renume, Aş
înălţa mereu concerte La adăpost
de griji şi certe, La adăpost de om
şi lume.

în colţ tăcut de vreo Sahara,
Castel aş pune să-mi zidească,
Şi scuturat de-orice povară,
Aş ridica spre ceruri scară,
De-ar vrea norocul să-mi zîmbească.

Ca-n basme masa mi s-ar pune Şi
s-ar deşterne tot ca-n basme,
Bucatele cele mai bune Ar apărea
ca prin minune Pe tăvi aduse de
fantasme.

Prin vase de-aur şi prin cupe De
cornalină şi agată, De silfi uşori,
gentile trupe, Ar tot turna zburînd
în grupe O ambrozie delicată.

De pe-o terasă înflorită Privirea
mea s-ar pierde-n cale Sub
frunzătura-nchipuită De soare
vesel strălucită Şi schinteind de
portocale.

Aud ce spune firul ierbei, şi văd un cer de aripi r>r M-aşez privind în clarul lunei sub transparenţa -'

Şi-n aeru-mbătat de roze sfidez atingerea durerei ^
Cu cîntece nălucitoare cum sunt candorile de crin. O ! feerie a na turei, desfăşură-te în splendoare, Regret suprem al fiecărui în tainicul minut cînd moar Fiindcă tu eşti pentru suflet repaos dulce şi suprem ^ O ! feerie a naturei, vindecătoare de nevroze, Ce ne-mbuneşti fără ştiinţă şi ne mingii fără să vrem Regret suprem al fiecărui, desfăşură-te în splendoare In aer cu parfum de roze şi cîntec de privighetoare. Veniţi, privighetoarea cîntă în aeru-mbătat de roze.

Voind să uit că sunt din lume, voiesc să cred că sunt din cer..

Vestalelor, numai o noapte de fericire vă mai cer, Şi-această noapte fericită la gîtul ei cu sălbi de astre •S-a coborît pe flori roz-albe şi pe pădurile albastre, A-ntins subţirile-i zăbranic şi peste cîmp şi peste văi, A-nseilat nemărginirea cu raze de argint şi aur Şi o cusu cu mii de fluturi şi o brazdă cu mii de căi; A revărsat peste tot locul dumnezeiescul ei tezaur, In atmosfera străvezie împăciuirea şi-a întins, Făcu să sune glas de bucium la focul stînelor aprins, Făcu izvorul să-l îngîne, pădurea să se-nveselească, Orice durere să-nceteze, şi poezia să vorbească. Pe om în leagănul ei magic îl adormi — şi el uită — Cu clarobscur mască urîtul şi şterse formele prea bruşts, Făcu să tacă zbîrnîirea adunăturilor de muşte, Şi zise dealului să cînte, şi dealul nu mai pregetă, Şi zise văilor să cînte, şi văile se ridicară, Cu voci de frunze şi de ape, cu şoapte ce s-armonizară. Şi zise paserii să cînte şi la porunca uimitoare, Se înălţă parfum de roze şi cîntec de privighetoare.-

Iar cînd şi mie-mi zise : „Cîntă !", c-un singyr semn m deştepta,

Spre înălţimi neturburate mă reurcă pe-o scară sfinte--
In aeru-mbătat de rpze, veniţi : — privighetoarea cin *•

Atuncea poate-n gind rm-ar trece
Să ţin "m lume tren şi casa, Să am
bufoni cu tivge sece în contul căror
se petrece Şi paraziţi să am la
masa.

Să treier podul în trăsură, Să-
mi rîd de suferinţe grele,
Iubindu-mi singura făptură,
Pentru stomac *şi pentru gură*
Să fie ţinta vieţei mele.

Oh î simt, oh ! simt că avuţia
Pe om îl face rău să fie, De-mi
cîntă-n suflet poezia, Să cînte-
o face sărăcia... — N-am
cîştigat la loterie.

ORCHESTRARE

Superbe note din pian Ca
o fanfară se revarsă... Ah
! arsă, inima mi-e arsă De
soare etiopian.

De pe viori fiori încet Prin aer
torc mătase fină... Ah ! plină,
inima mi-e plină De-o
suferinţă de poet.

Dar cobza sună înfocat; Divini
ţigani cu ochii galbeni, Cintaţi,
căci încă mai am galbeni t>â uit ce
încă n-am uitat.

Fîntîni de ape săritoare Ar
răcori-o-n orice clipă Cu
picături nălucitoare Ce-n
urmă-n limpede izvoare S-ar
scurge leneş sau în pripă.

Iar împrejur de-acea grădină
Nimic, nimic decît pustie...
Pustia de nesipuri plină
Precum e cerul de lumină, —?
De-aş cîştiga la loterie.

Dar viata în singurătate Mi s-ar
urî şi ea la vreme Şi mi-aş clădi
atunci palate Pe lingă ţărmuri
populate De-ale amorului
poeme. j

Pe lîngă Neapol am de ştire, Că e
un cuib între verdeaţă, Eu 1-am
văzut în părăsire Ş-am fost
coprins 1-acea privir* De
melancolica-i dulceaţă.

Acolo corpul mi 1-aş duce,.:;
Ruina trage la ruină... — Aş vrea
ca moartea să m-apuce Purtîndu-
mi *viaţa* ca o cruce Pe-un ţărm
frumos de mare lină.

Dar cîstigînd la loterie, M-
aş face ca si alţii poate, Şi
preschimbat prin avuţie N-
as mai cată o vizunie, Ci aş
voi să gust din toate.

1

I

NOAPTEA DE MARTIE

Trebuia într-acea noapte ca să sufle vîntul rece, Ca să viscolească-afară, ca şi azi, neapărat, Iar copacii printre crivăţ la pămînt să se aplece Cînd mă-mpinse-n astă lume pîntecul ce m-a purtat. Maica-mea, de-a lungu-ntinsă, de abia scăpă cu zile... Moartea groaznică, ce-n umbră mulţumirea şi-o rînjeă, îngheţată sărutare-şi-aplecase peste ea Şi pe-obraz îi scuturase flori de rinete zambile. Doctorul, care-o scăpase, în acea învălmăşeală, Vrînd să şeadă pe un scaun, doborît de osteneală, Ca pe-o minge de nimica mă turtea nemijlocit, Dacă doica ce, prin leafă, se afla interesată, Nu sărea ca o leoaică să-1 oprească deodată Printr-un ţipăt ascuţit.

Toţi îmi fură împotrivă, numai doctorul, săracu !
Se-ncercase, far' să ştie, să mă scape de nevoi, —
i Doctore, primite-ar sfîntul, şi pe tine, doică, dracu,
l Că mă nasc fără de voie nu puteaţi ghici şi voi ?
Voi puteaţi băga de seamă, cînd coprinşi de turburare,
Că de voie nu se iese încleştat de două fiare, —
Şi-mi făcusem datoria de-a voi să nu mă nasc...
Poate că trăisem încă într-această lume mare '
Ce mă face ca să sufăr, ca să rid sau ca *sa.* casc.
Poate-mi aduceam aminte chiar de vieţile-mi trecute,
Care, bune ca şi rele, nu-mi fuseseră plăcute.
Poate cunoşteam ce este a trăi şi a muri,
Poate nu mai vream să intru şi să ies pe-aceeaşi poarta,
Poate că fugeam de viaţă, poate că-mi fugeam de soartfc
Poate vream în nefiinţă, o problemă-a urmări,
Poate n-adunasem încă de pe cîmpul veciniciei
Toată iarba-nţelepciunei, toată floarea poeziei,
Poate nu-mi sosise timpul pe pămînt să reapar, ..ţ
Poate vream să nasc vreun rege, poate vreun ban vulgar»
B

Poate vream tîrînd în urmă o armată numeroasă Ca să trag peste popoare brazda mea cea sîngeroasa

Alexandru sau Cezar.
si sa renvie- ^ ^^ peste_Q alt

Poate ^f^tentăţei cum şi el ne-apare nouă
Ca s-a P?5 P °a o engimă caracterul meu bizar.
Şi sa-i l as crf- din contra, un cioban-nnegnt de soare,
Poate vream sa f fiu, ^ ^ ^^ de ^^
Cu cămaşa ^ bucium; într•a codrului răcoare
Şi sa-S?»nSe la vale, vorba lor şi-o spun încet.
Pe rJream ca să fiu umbră, poate vream să fiu lumină,
Snet care mistuieşte, aer apă, fum, schintei,
sau o floare ce pe ţărmuri de piraie se înclina
Si dă vîntului, ce-i este amorez, parfumul ei.
Poate vream să fiu de toate sau nimica să fiu poate,
Poate chiar că niciodată să fiu om nu m-am gîndit,
Să m-adun de pe tot locul, să fiu *unul* strîns din toate
Şi să-mi las nemărginirea ca să intru-n mărginit.
Şi ce luptă trebuieşte din ce sunt să fiu iar visul,
Şi ce crude suferinţe pînă ce să trec abisul
Ce desparte vecinicia de un trai şi lung şi mic ;
Pînă ce uitînd de lupta ce-o dusei cu nenorocul,
Să-ncetez să mai fiu timpul şi să nu mai fiu nici locul,
Şi să pot să fiu din toate fără ca să fiu nimic.
Părul meu de aşteptare o s-albească sau să cadă,
Ochii mei au să privească cîte n-ar voi să vadă,
Pieptul meu are să geamă sub atingeri de dureri,
Corpul meu o să se plece cu încetul în ruine,
Mintea mea n-o să mai pună graniţi între rău şi bine,
Şi vemnu-amărăciunei îl voi bea chiar din plăceri. *(*
^el puţin de-am şti ursita ce îndeplinim în lumG)

j <^™*f* & g°lul care-1 umplem c-o făptură şi c-un nume,
\ N^t m Şti de ce ne ducem, sau de-am şti de ce venim Sau
t™ oare pentru_a na?te, şi trăim ca să trăim ? Prin ™ SCoPUl
nostru este să lăsăm mereu în urmă, Ce-n mr C*r(M na?tem> alte umbre
ca şi noi d f Vietei> însen™ează cîte-o urmă e iurtuna
vremei sau de alte urme noi ?

Şi într-acea fatală noapte, :-
mpotrivire m-am născut şi am trăit;

BANCHET LA CURTE

(Poezie coreeană)

fumegă din cupe vinul roşu generos, a
curtenii şi s-aude cite-un hohot fioros, Dar
poporul e afară ce se văietă şi phnge...
Vinul fumegă din cupe, vesel, roşu — dar e sînge.'

Piramidele de cărnuri mii de pofte
răzvrătesc, Şi monarhul le priveşte cu un
zîmbet părintesc, Dar cetatea este plină şi de
groază, şi de jale.. Piramidele de cărnuri sunt
victimele regale.

Ard în sfeşnice de aur parfumate luminări, însă
ceara li se scurge cu-nnegrite lăcrămări, Şi serbarea
se urmează c-o grozavă-nverşunare Toţi se-nalţă şi
se închină... — Ea ţărei-morrnîniare?

PRIETENIE APUSA

Moara ta zăcea-ntr-o vale liniştită — printre ulmi Si
l[r a eaS^t° zărir]ăm printre plante urcătoare,
Z dp ,[pn- nie între noi> ?*zi cu soare>
[vara]-apunătoare spre poeticele culmi.

Şi Dirndl- lăţită moara ta dormea în pace Nici
o ,,, ,[a zgomot o scă]lda şi se ducea, [Ci] abia i
[omenea]scă adierea n-aducea,
[şea un] freamăt de sub frunzele opace.

Dar nici Muzele pe-atuncea, legănîndu-mă în şoant
Nu puteau ca să prevadă c-am să fiu un urgisit.
Muzicele răsunară la botezul meu cu fală,
Şi părea că intru-n viaţă pe o poartă triumfală
Iar purtat între dantele, de-ofiţeri muiaţi în fir
Mă plimbam din braţe-n braţe, fraged ca un trand-
Pare că fusese-o lume destinată să m-aştepte,
Şi că am de moştenire tronuri pe-ale căror trepte
Pun coroane seculare toţi feciorii de-mpăraţi.
A ! batjocură amară !... Eu eram din condamnaţi,
Făceam parte din ocnaşii ce pe şubrede picioare
îşi tîrăsc ale lor zile ca ghiulele-obositoare,
Şi de-aveam să urc, cu timpul, *pe vreo* culme radioas
Ca şi eu să-mi aflu tronul, era tocmai pe Calvar,
Noapte, blestemată noapte, clipa rea şi nemiloasă,
înfiereze-te azi plînsul ca şi rîsul meu amar.

ZORI ROZE

(Imitaţie)

Pe sub migdali şi pe sub roze
S-au dus în umbră zîmbitori ;
Curgeau lumini din ceruri roze,
Vocalizau privighetori.

Curgeau lumini din ceruri roze,
Erau copii fermecători, Şi coronaţi
de-apoteoze Se socoteau
nemuritori.

Şi coronaţi de-apoteoze
Treceau-nainte şoptitori ; Pe
sub migdali şi pe sub roze S-
au dus în umbră zîmbitori.

înalte inspirarea te-aripase :
Către c"m\n a i zeul unui vis olimpian.
Pentru n»n* . ce răsare pe pian
Visătoarea armo iubitor, ^^^ase.
şi de care al meu

m ioase inspirarea să atingi înalte culmi Te"a nisem
mîPă-n mînă printre-a vieţei mişeii* 1 4 ne
îucem astăzi în fatala vijelie...
* S*a devale, liniştită ~ printre ulmi -.

Te-aripase inspirarea să atingi înalte culmi.

VAPORUL MORŢEIx

Intre nori şi între apă se ducea fără-ncetare Rătăcit
din orice cale sub trăsnitul lui catart ; Valuri-valuri
dînd.năvală şi smucindu-1 tot mai tare îl făceau să
şovăiască peste pîntecul cel spart.

Vîntu-n funii şuierîndu-şi uriaşa simfonie
Alerga săpînd prăpăstii în adîncul guraliv,
Kaspindmd în largul măr ei o-ndîrjită ironie r.
intre urlete grozave de duşman nemilostiv.

Pun?tCmneagră de Pe valuri îl vedea ca o nălucă Fără om
n_rU Pe cerneala orizonului rotund, Peste unrf3!^'* dea su^e*>
fără minte să-1 conducS ' a Urătoare de la creştet
pîn' la fund

Călătorii s1
Frunţi ElbLt113^211 Putrezeau~ Pe puntea rece,
o.oţi ^urisers1"^ uze. vineţi, pumni închişi şi ochi sticliţi,'
?' zăceau m^ rîndul : cinci şi şase, opt şi zece,
' mormane-nalte, galben-verde muceziţi.

Moara ta zăcea-ntr-o vale liniştită — printre ulm}
Şi era pîrîul neted ca un luciu de oglindă ;
însă soarele de vară îşi sfîrşise-a lui colindă... Sennopta prietenia şi poeticele culmi.

Moara ta zăce-ntr-o vale liniştită — printre ulmi. -,

II

Casa ta privea-ntr-o stradă luminoasă şi voioasă..;
Avea dafini la intrare şi năuntrul ei cînta Visul clar
al poeziei, voce-n veci armonioasă, Cînd e-n tainănsufleţită de-o simţire ca a ta.

Luminoasă şi voioasă ţi-era casa părintească... La
intrare verzii dafini o-nfloreau fermecători, Avea
aer împrejuru-i, soare cald s-o poleiască Casa ta ceadăpostise anii tăi surîzători.

Casa ta privea-ntr-o stradă luminoasă şi voioasă,
Şi puteai să dormi năuntru de restrişte neatins ;
Insă, — soarta e pe bunuri pămînteşti invidioasă...
Cînd un vis ne năluceşte, străluceşte, şi s-a stins:

Casa ta privea-ntr-o stradă luminoasă şi voioasă.

in

Inspirarea te-aripase să atingi înalte culmi, M-ai
chemat să-ţi fiu prieten — fraţi de cruce ne O
simţire şi un cuget să ne turbure jurasem ; Moara ta
zăcea devale, liniştită — printre

Sub nucul lat TP afli însă izolat If-n umbra lui îmbătătoare Trecutul naşte ca o floare : Ah i de-aş muri sub nucul lat.

BUCOLICA UNDĂ

«„colica undă adoarme în tihna de sălcii pletoase fd-colo trăsnite cu aur de-a soarelui apoteoza • Tînd fragezi păstori, în penumbră, albesc ca idile ' frumoase;
Şi goi izbucnesc dintre sălcii — eglogă lactee şi roză. /

Bucolica undă-i primeşte molatică şi-nfiorată, Sub blonzii cu plastice forme se simte schimbatâ-n femeiej Prelinsă pe nudele corpuri ea tremură, şi purpurată O scutură cinic dar dulce mişcări onduloase de-almeie.

PE BALTA CLARA

A?K <? dară barca mo latică plutea..-:
ZîmK neP rihănite curgeau din cer ; — voioase
Oh i £ fund ul apei răsfrîngeri argintoase J
Şi nori 5h min ?ață' Şi Visi £ ce ?°P tea' Si ^ r - i
~~ şi crimi suav * — Şi balta clar *: huiw.ul ~
curatul argint de-odinioară ~

Oh
sufletul l — curatul argint de-odinioară:

Repezi fulgere prin noapte albăstreau de răutate
Spintecînd în larg văzduhul sub tăiuşul lor de foc
Şi-n zigzaguri ce iau yăzul prin colori amestecate
Se stingeau şuierătoare într-al valurilor joc.

Cîte-un chip ieşea deodată pentru-o clipă în lumină
Cînd de om trăit pe mare sub un vînt argăsitor,
Cînd de tînăr cu păr galben şi cu buze de vergină
îngheţate înainte de-a-şi şopti poema lor.

Şi prin iadul de-ntuneric se ducea vaporul mor Pe
un pîntec sau pe altul aplecînd al Ini schelet'
Dimineaţa-ncremenită sta în cer pe pragul porte Şi
muia cu lacrimi negre nuanţatul ei buchet.

PRIMĂVARA

Sub flori de măr Ce mi se
scutură în păr Se umple sufletul
de soare ; Pe orice frunţi
suferitoare, Oh ! ningeţi albe
flori de măr.

Sub liliac
Sunt paseri dulci ce nu mai tac,
Concert de voci mîngîietoare :
Sărmani cu inimi gemătoare,
Uitaţi, dormiţi sub liliac.

Pe sub cais
Din aripi bate albul vis De-o
inocenţă răpitoare : Amanţi
cu inimi arzătoare, E
fericirea sub cais.

-™t întotdeauna că este-o cruda profanare Mi
s-a P*1 ™,,mă ti-e femeia şi că în pmtec te-a purtat; Să
uiţi ca mu » buze Q fioroasă sărutare

SpTecu se pune un stigmat. Nepăs une

c- -ta osebire este
între amor şi infamie,
fntre căderе şi căderе, sau sărutări şi sărutări...
De-o Parte, tainică plăcere ce se-nfaşoara-n poe
np alta bestialitatea unei reci înflăcărări.
O ! şi cît am plîns pe soarta bietelor nenorocite
Care nu pot ca să aibă nici voinţă de-un minut,
Cu blestemele pe buze de-alte buze-năbuşite,
Cu palpite pentru-oricine — cunoscut — necunoscut ;
Seara este-o îngrozire pentru unele din ele,
Nededate încă bine cu mîrşavul povîrniş ;
Altele, mai decăzute, mai deprinse, sau mai rele,
Rid de cele care-au lacrimi sub al genelor umbriş...
Lacrimi ?... Nu mai ştiu să plîngă de o vreme-ndelungată..!
Lacrimi ?... Au vărsat destule ele, care nu mai plîng...
Lacrimile nu dau pîine, şi nici jimbla cea uscată
Nu se cumpără cu ele, dacă pică sau se string.

A ! Civilizare ! Secol de progres şi industrie,""\ AI
maşini de aburi duse, şi cu trăsnetul te jocij» T„
p iln de Prevedere, secol de filantropie, Ws1 \ntrecut
desigur ale Romei vechi epoci, iXf *totPuternic,
pe uscat ca şi pe valuri, DVai W -ineşti meni i-ea şi
nu am de zis nimic,
n l V a r U r i Şi posţilor spitaluri ie, cine
zice că eşti mic ?

II

SeSghSaCUmplit afară # era o noaPte sumbră,
5-arătîndUi i tind prin coHuri, bestiale năzuinţi,
n. ale lui clape, un clavir zîmbea din
Ca umbră
iemeie ce-şi arată albii dinţi.

[r]MA UIT LA CER

Mă uit la cer şi la pămînt;
Frumos e cerul şi pămîntul, Dar
port în suflet un mormînt, Şi-
ntr-însul, mort, avîntul.

Ah ! doarmă dus acel mormînt Cu
imne pline de misteruri... Prea bun
am fost pentru pămînt, Prea rău
sunt încă pentru ceruri.

ASUPRA PRIMULUI MEU VOLUM

Privind la bietul meu volum
Legat frumos cînd stă pe masa,
Melancolia mă apasă : El e
bagajul meu de drum.

La soartă însă mă supun..: Şi
dacă moartea mă va cere, încai
îmi zic ca mîngîiere C-am fost în
lume rău si bun.

NOAPTEA DE FEBRUARIE

Mi s-a părut întotdeauna un ce scîrbos^ şi crud
Ca clupe-o noapte de orgie, pe buze încă de J
Să te cobori în acea ocnă la care s-află [C°^aa]7
Nenorocitele fiinţe ce se numesc : prostituat .

r-a număra ra radavrul ce-1 avea fieştecare Q fauzei sărutare

făr-a nu
03 meC ff sf sunt tineri ! Cîte patru, şi din ei Cite
PatlU;-t ie iuneţea la pierdutele femei, Ce-si ProU şf c] orp
k suflet cu o minte neînţeleaptă, , V posteritatea
dreaptă.

IV

Dar din trei, uitate-n jeţuri, cea mai tînără-adormise,
Insă somnu-nseninase chipul veşted şi-ncruntat,
^cuturînd pe alba frunte umbra jalnicelor vise,
Cînd copilul dinăuntru ieşi palid, dar bărbat...
O mîndrie triumfală corona frumoasa-i faţă,
Şi din ochii lui în cearcăn care veseli dau ocol,
S-ar fi zis, de orişicine, preursirea că-1 răsfaţă
Şi că este dintr-aceia care-ajung la Capitol,
Că degrabă cîştigat-a vreo victorie-nsemnată,
Că de groaza lui duşmanii au dosit-o ca mişei...
Nu ! Victoria cea mare, bătălia cîştigată
Nu este decît podoaba tinereţii, dezbrăcată
Pe un corp ce i se dase pe-o monedă de cinci lei.

Yeni Puţin 'a urmă un bătrîn uitat de vreme, Rămăşiţa
lui de zile ca să-şi dea mai iute-n jaf pătrundea, voios
şi sprinten, fără s-aibă a se teme, ^aci izbînda
bărbăţiei şi-o găsise într-un praf. C vem şi o fiinţă cu
privirile în ceaţă, Ca g"^a'.Precum se intră în oricare
cafenea, Şi * * § lei CU nePăsare linguriţa de dulceaţă P-
eci trîntind în tavă gologanii pentru ea.

List '" ~~ NesfîrŞită ar putea ca să ajungă
pri pentru ^^ Usta Celor Care ies'" creşte' însă
car noaptea e tot lungă ce se vinde
palpitînd sub interes.

Scaune şi canapele avînd droturi sfărîmate
Prin zgîita lor damască de un verde spălăcit,
Dau afară-n şomîldoace, dintre pînteci scufundate
Cîlţul obosit de slujba unui loc neodihnit.
în pereni, vreo două cadre de femei în pielea goaij Ca
în piepturi să deştepte a dorinţelor răscoală, "' Iar pe
scaune, trîntite, cîteva cadavre vii, Mute îzitre ele,
însă, vorbăreţe dacă vii... Ele toate poartă-n faţă ca
pecetie cumplită 'l|| Sufleteasca prăvălire pentru
veci întipărită... Jl

O femeie mai bătrînă le dezmiardă părinteşte — Lina
este deocamdată mai frumoasă,,— ş-o iubeşte
Deocamdată, dintre toate, într-un chip deosebit...
însă nu dispreţuieşte nici pe Mimi — o nebună Ce
ştiind ca să-ndrăgească, de nimica nu e bună... Nici
pe Liza, nici pe Miţa, nici pe Ana — unguroai; Care
poartă sînge roşu sub o piele de nemţoaică. Toate
fetele sunt bune, şi a cărnii exploatare Să-nzecească
capitalul într-un singur an e-n stare.

III

Zoe — fată mai brunetă — la fereastră alergase..,
Ea, pesemne, c-auzise sunetul de clopoţei,
Căci o sanie în curte pe zăpadă-alunecase,
Şi intrară în odaie cîţiva tineri derbedei :
Erau patru — între care, un vlăjgan scăpat de scol-
Care încă nu-nsemnase pe a vieţii sale coală
Cu condeiul voluptăţei vorba magică *„Amor"*. ,
Mai frumos ca sfîntul Gheorghe, îşi da aere vile Je"' re ji
Ele — repede ghicindu-1, se-ncercau să-1 prindă-n m
El, roşind ca o cireaşă, se făcea-ntreprinzător,
Şi cu vinul ce băuse, ca turtit să fie bine,
Şi cu ochii mari şi negri ce cătau în ochii lui,
Ii părea cum că odaia se-nvîrteşte, şi, în fine, ^
Lesne poţi să mergi la vale, dar cu greu la deal
Unul cîte unul, dînşii, cîte patru, dispărură^
în odăile de-alături cufundate-n umbră sură,

* Q& cadă, c-ar fi rîs şi-atuncea încă..T
,netul Put«L?Le în prăpastie adîncă,
-la i -Se "margini tSte nS mai creşte iarbă chiar.
ale cărei «narg«u răsunetul afar',
din care nu.re u^ ^^ în .gţul e- trîntită ?...

ă muta e acuma însufleţită... Fata V_a~ că vorUte făr-a zice un cuvînt..: lat"o"' n nfăsoară vălul unei creşteri îngrijite...' Par6 C~nu mai fi femeia cu simţirile tîmpite ^c-t tresărit cenuşa într-al inimei morrnînt âre vis o năluceşte ?... Care înger o insufla ?... T t o Se ridică, umblă... — pe cmd vuitul care sună Bate-'n geamuri, bate tare, şi le zguduie cumplit... Fîlfresc în candelabre luminările deodată... însă ea se îndreptează, palpitînd transfigurată, Spre clavirul ce-i zîmbeşte printre fildeşu-nvechit. Degetele-i deşirate calcă clapele sonore... Armonia se deşteaptă, lenevoasă, la-nceput, Visătoare ca fecioara cugetînd în timp de ore, La bărbatul ce iubeşte fără ca să-l fi văzut. E melancolia dulce dintr-o tainică-adiere... E murmurul plin de şoapte al pîrîului duios...' E o voce ce şopteşte, ca să-şi uite de durere, Un refren din cîte-un cîntec simplu şi copilăros. Insă, fiecare notă, e o perlă care scapă De sub degetele albe ce alunecă pe clapă ^a sa meargă să se spargă cu un sunet cristalin..; £ o melodie sfîntă de pe-o harpă inspirată, Este- . a sărutare de Pe buza adorată. Si pi'3 !;"gerilor voce dintr-un cer de soare plin; Cu aft davirul varsă note mai armonioase, Intr-o ^-flxează ochii ei deschişi şi mari Strecur LnH ^ SUb Care vede zilele'i frumoase Vede caş U"Se- lntocmai ca fantasme legendari... Pe sub ca"1 Pannteasca Şi cu straşinile-i late Rîndunelel SS &g^ă cuiburile dărîmate... iîu mă-sa *n* pe"alături dau ocoale neîncetat;
le vin ia f- T-01?1 verde ○ Priveşte cum se joacă,' .;._ .
La mtina, pe cînd popa-n toacă, toacă sat.

O ! şi cugetând *că,* poate, înjositele fiinţe, Dacă n-ar fi fost în lipsa ticălosului metal, Ar fi mame, coronate cu speranţe şi credinţe, Iar nu frunze tăvălite într-al uliţei canal. O ! şi cugetînd că, poate, dacă-ar fi avut în Inimi pline de iubire să le ţină loc de mume, Sprijinul vreunui frate, care vine cînl îl chemi Sau mîngîietoarea voce a prieteniei sfinte, Cu poveţile-nţelepte din risipa-i de cuvinte, Spuneţi-mi, e cu putinţă să te-opreşti să nu

Luminările scăzute şovăiau — şi prin odaie - Focul ce murea în sobă c-o albastră vîlvătaie Flutură, trecînd pe chipul unei searbăde femei. Singură mai rămăsese dintre celelalte toate... Insă, din minut în altul, rîndul o să-i vie poate — Şi va trebui, atuncea, ca să-şi facă rîndul ei. încă-n floarea vieţei sale, ea ce este mai trecută, Este însă osîndită ca să fie mai pierdută, Să se plece, mai supusă, la un semn — la un cuvînt.. O ţineau de milă, poate, sub acel coperămînt, Şi cînd aspra sărăcie zilnic se însărcinează, Pe tăbliţele pierzării să înscrie nume noi, Mila, într-o dimineaţă, te căieşte, şi oftează, Dar te ia frumos de mînă, şi te-aruncă în noroi. Ea ştia prea bine aceasta, şi supusă la poruncă îşi urma osînda vieţei'într-a viţiului muncă, Iar Frineie, despletită, îşi făcea un piedestal Dintr-a corpului osînda, dintr-a vorbei degradare, Şi din tot ce îngrozeşte, şi din tot ce e în stare Ca să smulgă trandafirii dintr-un suflet virginal, Sau să facă să tresară patimile-n amorţire Dintr-un suflet peste care, ca un vînt de pustiire, A trecut desfrîul rece cu instinctu-i bestial, însă-şi fetele pieirei o priveau cu îngrozire, Sau cu scîrbă, de la dînsa, întorceau a lor privire, Nevorbindu-i timp de ore, şi de zile şi de luni, Ea-nfrunta cu nepăsare revoltatele furtuni...

sfîntă, c ş-a ta putere
mînguere

NU ? s i e faci cu ele ca de sim
D^a tu n gf nta 1 1 moa F pămînt...

NIPONUL

Fantasmagoric de colori, Cu
coperişuri lucitoare, Sub largă
purpură de flori Niponul
magic rîde-n soare.

Idolatrat de călători
Pe marea lui străvăzătoare
Scamatorie de colori
Şi jucărie răpitoare,

Niponul magic rînde-n soared

Soarele pe după dealuri cu încetul se
Şi aruncă o privire poleită peste unde,
Roata morii se-nvîrteşte, vîntul suflă prin zăvoi
Turmele de la păşune trec mugind în jos pe vale<<
Clopoţeii de la capre zăngănesc voios în cale...
Scumpa ei copilărie se rentoarce înapoi.
însă scena se preschimbă, pe cînd rîuri de-armonie
Se revarsă în cascade de sub degetele ei,
Şi pe coardele sonore trece-ntreaga ei junie,
Trece prima ei iubire, primul vis de poezie,
Care face să vorbească inima unei femei.
Dreaptă ca o somnambulă, ea loveşte-automatic
Fildeşul sau abanosul învechitului clavir,
Pe cînd ochii ei în zare urmăresc un chip simpatic
Rentregind cu-ncet conturul unui dulce suvenir.
Vîntul scutură fereastra ! — Ea nu vede, nici n-audel
Focul moare trist în sobă, luminările pălesc...
Ea tresare — ea renaşte — geme cu accente crude,
Căci şi clapele au limbă, căci şi clapele vorbesc.
,/l E pierdut, pierdut trecutul ! E pierdută fericirea...
,' în prezent, nici chiar nădejdea, viaţa moartă, şi-njosirea.
în trecut, era iubire, erau raze, era trai... In prezent,
ticăloşia ; în trecut, un vis de mai.

VI

începuse, far' să ştie, pe divinul *Trovatore,* Operă
care vorbeşte cu poeţii-n orice ore, Şi pierdută-n
reverie, ajunsese-n acea parte Cînd durerea-n
Mizerere printre inimi se împarte Şi cînd Verdi
împrumută note de privighetori Ca să zboare, dus
de ele, pîn' la cei nemuritori. Ochii ei pierdeau cu-
ncetul fixitatea lor grozavă, Şi pătrunsă de-o simţire
dureroasă, dar suavă, Degetele-i descărnate de abia
mai izbutesc Din clavir să redeştepte cîntecul
dumnezeiesc...' ^ Mizerere ! Mizerere ! Dînsa-n
lacrimi izbucnise—. Pe octavele-amuţite mîinile-i
încremenise... Ea uitase ce e plînsul de sunt ani
îndelungaţi—

Zi de vară, libelule.

Peste to: metamorfoză,
Poezie schinteiere, Și
sub glorie solară,
Delta fragedă și roză,
Iar, suavă mîngîiere :

Libelule, zi de vară.

IN ATELIER

•„Voiesc, iubite pictor, o pînză cum n-a fost.^
Să văd din întuneric că iese-n pielea goală
Satana care-n mine stîrnește o răscoală Pe
cînd zadarnic caut de el un adăpost.

îl văd frumos și searbăd, aproape o fecioară,
Avînd pe-o gingășie de Bacchus indian
O frunte visătoare sub păr de-atenian
Și-n buzele-i de flăcări cutremure ce-omoară;

g-1 dulce totdeodată ca taina unui vis
Ahm^8?™^";1 de aur te-adoarme cu blîndețe
Atunci cînd plin de viață și beat de tinerețe
Iași pe nesimțite s-aluneci spre abis.

dimPotrivă din negura cu șoapte,1 acu™
amăn CU ochii schinteiînzi, suflet? 6^ dipa
"^aticei izbînzi tul "^-l soarbe în
fiecare noapte.2

"' *-
*.

PE UN ALBUM

Delicată procreare, cuib de visuri feminin
Plin de fragede iluzii ce încep să te frămîn'te
Fată încă visătoare pe sub genele răsfrînte '
Poartă-ţi însă scutierul în al gîndului senin
însă nu-1 lua în braţe ca să nu te descîntp '

IN NOAPTE

Albastră era noaptea şi fragedă natura, în
cer plutea răzleaţă o pulbere opal, Dar
valuri îndârjite urca în mine ura, Domnea
Satan în mine, magnific înger pal.

Erau muiate-n aur abisurile-albastre,
Safire luminoase eliptic gravitau,
Clipeau diamantate oştirile de astre Şi-n
pace să reintre zadarnic căutau.

Şi valuri îndîrjite urca în mine ura, Doamna
Statan în mine, magnific înger pal..? Albastră
era noaptea şi fragedă natura, Şi-n cer plutea
răzleaţă o pulbere opaL

LIBELULE

Libelule graţioase,
Zboară-n aerul de vară.
Au corsete minuscule, Şi
pe aripi radioase Readuc
speranţă clară :

.,. f:nroasă strălucitu-mi-ai pe frunte
Deznădejde t[ior]"^ flacări Care-ntreg m-au mistuit,
Şj incinsu-m-ai Q ^^ mi_apăsaşi pe el un munte,'
Ku nu-^PVy, a ta putere spre-a nu fi de el strivit. Dar
mi-ai *" ' ană ce ca pietre nestemate foi fTcrtoile meTe
ce luceau la focult tău ; t nut S orice clipă cu simţirile-
ncordate fo-t soră preaiubită şi mi-ai fost şi crud calau. **ir**
lacov frumos şi tînăr ce-adormise la fîntînă, Deşteptat
fără de veste de un înger lucitor Mă chemaşi la luptă
cruntă şi ai vrut sa-mi fii stapină Şi să-mi pui pe beregată
uriaşul tău picior... Ca lacov intrai în luptă ş-am ieşit ca
el de-asemeni, Şi nici tu nu eşti învinsă şi nici eu
învingător, Dar alături de-oboseală ne-am culcat ca nişte
gemeni Ş-am dormit, de este-o vreme, într-un somn
îngrozitor.

Lumea care este-o mare cu talazuri furtunoase Mi-a
văzut a vieţei navă ici şi colo alergînd, Dusă-n voia
întîmplărei pe-adîncimi întunecoase, Care n-au fost
măsurate nici de ochi şi niei de gînd. Spre limanul care-
1 caut mă tot ducea-a mea simţire, uar pe cînd îl crod
aproape nici în suflet nu-1 găsesc, ţ>i pe veci aceeaşi
groază port şi-n minte şi-n privire, «*ire nici un ţărm al
vieţei n-am s-ajung să odihnesc. '

"n vatră a rămas cenu?ă rece' Sunt un r,
oare"n lumo dac_am dat lot ce_am avut Sunt o *tn*™* care_aPune>
sunt un cîntec care trece,
M'am r£SSa. ccre Zace pe al vieţei neSru lut_Din tejghea f-1"
jişte zile cînd timpita burghezime,
^e-o taină d.tribunA' Ie8iune de cotca^.
?ile cînd so mnor?0asă Pe P°POT Şi boierime ;... „•
Şl cî vu ţara în călăi & în victime
libertate! e purtat de cîrciumarL

Şi jalnica fiinţă, furată de-aiurare, Cind pasul şi-1 mai duse prin largu-atel'.-.» Isterica privire *ps* nişte lănci de fier ^ ' S-opri încremenită de-a lor străfulgerare

Apoi, din frămîntarea' lucioasă ce zărea Că sapă împrejuru-i o roşie viitoare Din care e ajunsă de flăcări arzătoare, Simţi că se aruncă Satana peste ea.

HORA

Era zîmbitoare,
Cîntînd se ducea. • în
cer era soare Şi
flori pe vîlcea.

Pe lîngă izvoare
Voioasă trecea. — în
cer era soare, Şi
flori pe vîlcea.

Sub ulmi la răcoare Să
şadă-i plăcea, în cer
era soare Şi flori pe
vîlcea.

Era zîmbitoare,
Cîntînd se ducea... -In
cer era soare, Şi flori
pe vîlcea.

*, v'e'ei frunţi semeţe de eroi,
dna în lup* Astăzi şi nesiguri nici de mime,
nesiguri nic i căci voi singuri aţi trăit...
puteţi a ma-me ^ &_ ^^ însă nu v•aţi umillt•
^• _a fost fng ?

în nopţi senine aţi pîndit pe sub ferestre
Voi'-C^una-mbracă zidul cu tapetele-! măiestre,
Pe ană luna x fruntea teiului mirositor ;
r^em?veSn^b^udumat^ej sub al dragostei fior, ?^i
cîre din femeie, v-aţi făcut o zeitate, SSr
^corupte însă, suflete electrizate v nuteti
a mă-ntelege, căci voi singuri aţi trăit... Este o
poemă-ntreagă să poţi zice : „Am iubit".

Voi ce-aţi fost purtaţi pe aripi de-o cerească inspirare,
Geniuri ce-mbrăţişaraţi toată-nvăţătura mare, Voi ce-aţi
despicat natura c-o privire de vultur, Cugete, adînci
prăpăstii ca al cerului azur, Harpe tainice atinse de
suflarea nemurirei, . Spirite-ale veciniciei, raze-ale
dumnezeirei, / Voi puteţi a mă-nţelege căci voi singuri
aţi trăit... Sufletul e o poemă cu un cer nemărginit.

?j ^da^J Y?^1' care P^ri^n viaţa ce pe buni şi răi adapă,
>eceţi tara-a-lăsa urme ca şi cîinele prin apă,
Boristn^1^? ^nti> burdufi ^de carte şi de-nvăţătură goi
PaSeniîils^0" ^^ ^ la inimi în §^unoi' Faceti St •/uşme'
^mizei>^abili ce la cârmă ^N^-am cu vn^n^ G Paiaţe pe frînghie sau
pe sîrmă, o satiră ^C1 Un araestec^I căci în lume dc-aţi trăit,
satira-ntreagă faptul că v-aţi zămislit.

III

^sco^ală~te din nou la luptă... au ca-
mi moarte căci din somn m-am
deşteptat;

ID aDnp as urna *v\vo\z* is lotd uud snp ite-A ig
a"~ „d ?J?Î '3UÎBII ?a?î î*îin 9d ^iqum tfB-ajBD IDA
'ÎO.IOU uud atsutsBj ap aţs:und 'apaţsaA azuna^
. ^_ Bunoj a-iBouo qns B$BŢA rtatsBouno aaso IOA.

•ţuajns ţa suijd ij e-ap fBeajtu-sutaod o îi8
pnSuisxţoA pşo 'agaplu-şui B ija^nd
ap BO ţaijns naţsoA
i auBOJBao ajţut auiui BO ţţBjţ
ia niBJţdsB ţaţJHOS ajţjnţuţA By PUJQ BduB-ad
autui BO \\-*sr\i* ţsoj i^B-ao 'ţiuuajns ap ţsui
TT^BJJ 'ajeţaSno ap taur ii ajauina sd auiui no
sujid i^B-ao 'IOA

aţ BS in^utA BI sj ajso ut tajaqpid BPBJ.J 3JJBOUJ OGZ
ao azunaj naţuad 'aţeod 'Boid enoa BO nsg i laiuouiJB
Bajyţutjsuoo îs ep j-c-io mţnpuiS B-J;UJ BjKoqoo as n
ţuitunţ ap ajionţeais o-ap BO întnaao
B-ad puio 'ajjuauio-ap sp.â BS 'ijjod JoţunţBJ aiB-j
apţuţqos o-o a^BqEJţs BSJB a osaaao ooj ap pup
aţutuj o BO aaeo
ap aţaţjns aaţuiad aunsşa BS BţdEaţse ag
as ^aijns uip pup oaţup un BO aaeo

IIUOU.UB ţui-aznq ad ap aSfnras JOA ag paSuj a;§iu
BO t^BoatdB uauin lam le-ad nsiiip no ţg 3?nmruduiţ
IUI-BS ţuaA JOA BaooA oaraojj îs BJBT ' auiuiBj
iţaţnd ,ţs — '. Bunnap^oţ îs uinoB ig BA Bizaod
jnB ap Bauj Bdasq ad JBQ

BJBJ aţuiAno tuns — 'EDIUIIU unds BA nu
jnouipB ut spui aiunsa3A un BO
i{ajEq njaiA apao
3ui , •Pl ţs op SÎGUŢ.ÎIUI oţupaA ao
npouiţBsd 'isujar III;UIA BO ţoaj Ţ

II

FÎNTÎNĂ l

runo'c o fîntînă pe valea umbrită : r'
oraneur de aur cîntînd m-a-ndemnat
aadVm între frunze de plopi şi răchită,
Să uitf de oraşul în care-am oftat.

Pe valea umbrită cunosc o fîntînă :
O mierlă cu care de vorbă am stat,
Aflind că durerea o sufăr stăpînă, A
rîs cit se poate, iar eu am oftat...

Pe valea umbrită cunosc o fîntînă.

II

Prin fruTize ascunsă albeşte pe vale : în
lume ce caut si ce-am căutat ? De mine
mi-e jale, de alţii mi-e jale... Oh !
grangur de aur cu viers neuitat !

Albeşte pe vale prin frunze ascunsă :
izvorul ei curge de zori sărutat,

°h ! tainică mierlă cu rîs neuitat !

Fîntînă sub frunze albeşte ascunsă.

Oi

'uio şouţ n§3 : ţa^ŢA pmao u-Ţpm n
ţa Sapiţj qpe ap
i T* &IBI t[n>13:> 3]P :>!«-repBz paA ad aTttnzBDQu
pâu-ns DŢUJIZ ţriEo aaso no iunputj\[aJ[u]P [U]J P[U_D]
[a<]3 ?qjOA 30I.TO qns ţjod IUIIJOBJ ŢQ as nu auţui u-
ţS 'i^BiaoB puuno ţda)sopo.i *uj/%* aunuiui o
DDiup oiip

Baranj uj 'oTu no p- uj
TOţd yiu ?s 16 ţajisB aţso pa.io ?s

JB9p e-ruţuad 'BjRpoofp 'jnguis rj
rasa; ţin IUI-HO 'luaţsud i.iinp 'i-oujpB un-
o nes Ejnogfaad aaeaiuipu

i\rns orvron

puiund ' pujunj
'arjnonq râ uajnp ţa[1]
3ipauioD B^Gpnp ţo; BJBIA '

a^uaanp no .'asuţi ţBui 'nţA icm 3?cjopB-
apsiA aud ro 'gJBţd BS BJS B3}dBou rana

un ţ.tnduiŢ} aouo uj]se ap BUIIUŢ
o-aţp unduiiţ 901.10 ui ŢSB§ IO,A. îafuu un nss
lutrjoBţ ap,iţdu,mo pjoţs ŢU.Î-PS ŢJ ugjnd no'
psuin piu ŢB-aţsad i§ade-s ii i sg i}[oc]j nu î§
'^dBoâ i§ uinjJBd 'jao '
es unţdaid Bţ nB BjBoţŢiuiis S P
urjd [ndtup ţj IOA '[ndaoo ţj BA ţuij iţdo; PU

*** a-a BHBS [aP]SBjd BJ ,ujd igiiuj i-
^ "

BÂTRÎNA STÎNCĂ

mră uriaşă e neclintita de.pe loc:
Bătrîna &*<* ^ de ea, şi-n veci o pizmuieşte
O sapă f Peie.x „icînd c-ar face ogor din locul ce robeşte
Ţăranul Pr(toL: , s_o surpe de-ar fi să afle vreun
C-un ceas-namte w f mijloc.'

R-trîna stîncă simte gîndul ce împrejurul ei rînjeşte;
Er'tace şi cînd suflă crivăţ ea sfarmă viforul tăios,
Si ocrotită valea-ntreagă dă roade spornice voios, Pe cînd
chiar apa care-o sapa din sînul ei se limpezeşte.'

Bătrîna stîncă e zadarnic de ani luată la mijloc,; In
umbra ei pasc încă mieii ş-ajung vlăstarii brazi
puternicî,[1]
Şi fie-n mare^sau mic număr, neputincioşi sunt cei
nemernici —;
Bătrîna stîncă uriaşă e neclintită de pe loc.

COMORI DE AUR

Comori de aur dorm ascunse-n mînăstire.
Călugărul murind" i-a spus că sub altar Se
află cu prisos lumeasca fericire.

Neliniştea-i de-atunci e fără de hotar :
ot c?.ută Prilej năuntru să pătrundă 91
zilnic împrejur se plimbă solitar.

Pe-Vrla-Pe du?e stîl.pi Penumbra să-1 ascundă; ^^-ayen
de voievozi se vede suveran, " " Pe noroc la
glasu-i să răspundă ;

MOISE

Cînd scăzu al său prestigiu, răzvrătiţi cînd f
Vrînd să aibă glas profetic suflet nalt de patriot^*
Biblic vers pe buze moarte, zeu semeţ sub tîm'ple'
Moise faţa şi-o ascunse între mîinile auguste '

Prenţeleptul, de trei zile, în extazul lui de sfînt Era
stei de nemişcare şi cu ochii în pămînt... Credincioşi
îi rămăsese vreo doi — dar fiecare : „Oare nu mai
eşti tu Moise?" îrstriga cu voce tare.

„Marea Roşie nainte-ţi zid de apă nu stătu *l*
Faraonul înăuntru nu-1 făcuşi de s-abătu ? Oastea
lui cea strălucită n-o tîrîşi să piară-n valuri Cît din
toată grozăvia numai oase zac pe maluri ?

Nu făcuşi din piatra stearpă să ţîşnească alb izvor
Care-a curs ca rîu de lapte pe al muşchiului covo:
Şi-n pustie, pe cînd foamea ne-a fost aprigă duşmar
Nu ne-ai dat îndestularea cînd ne-ai dat cereasca mau

Scoală — ceasul de răstrişte nu mai este"..:
Dar, tăcut,
Se-nălţă de jos profetul într-ai săi neîntrecut, Şi
urcîndu-se în munte sub a serii străşnicie, . Cu
nori groşi de ceaţă albă se-mbrăcă pe vecinicie.

P alabastru aşezaţi pe **două** rînduri,

orice gînduri,
flori de trandafir.

- .iahipastilă, împrejurul unei mese,
Dar in
P^oe^se F ooet si preot, stă cu oaspeţi numeroşi, Pentam,
rid-că) darur1 scumpe, lui trimese
Se^PRamse°s şi de curtenii cei avuţi şi generoşi.

n-ntr o singură fereastră cade-o trîmbă luminoasă, Ce nfăşoară comesenii într-un nimb strălucitor, Fundul templului se pierde sub un strat de umbră **groasă,** Ce pe zei adăposteşte de-orice gînd pîngăritor.

Robi frumoşi cu piepturi goale şi cu ochi şireţi de **vulpe** Ies fantastic ici şi colo din noptosul labirint, Au tunici cu fir cusute, calasirise pe pulpe, Şi înalţă vase de-aur înflorite cu argint.

Un peşchir ca hiacintul masa toată o-nveleşte, fc pe purpura-nfocată, în lădiţe de sandal, oarua tainică de lotus întristat se vestejeşte poame ce se urcă pe sub bolţi piramidal..

£c?de^al domnitoare e de me?ter plăsmuită ; ^Av^ind
drent?,i^C 1-Spăimîntă, stridii cu m ă ^ ia boa, ^M i^ieCare dintre
scoica silu aDa in deştată în calcariile tari.

P' -

delicate,
. , din _„
în argint se ogunaesc,
^~v^\\^Le_Ul> şi între§i> S^1 despicate,
vmaturi nence fat se grămădesc,

Ajunge-al lumii domn din fiu de popo-.,
Dar cînd dupe altar rămîne-n asfinţire^"
Se simte-nfiorat de-o groază de ţăran'-

Comori de aur dorm ascunse-n mînăstire

EPIGRAF

îşi dau albinele silinţă, Muncind cu multă sîrguinţă S-adune sucul de prin flori; îl duc în stupi ş-apoi îndată O miere dulce e-nţghebată Spre-a-mbogăţi pe negustori; Avem o soartă-asemănată Strîngînd poetice comori : Căci orişicare ne-ar fi ciuda Ne e sudoarea ca şi truda Pentru librarii viitori.

OSPĂŢUL LUI PENTAUR

Templul nalt ce e din piatră cu-ngrijire prelucrată în inscripţii hieratici răspîndite cu belşug Prin al soarelui praf de-aur schinteiază şi s-arată Uriaş prin înălţime, răpitor prin meşteşug.

Pe sfinţenia thnită stîlpi de umbră pri veghează,
Pe cînd flăcări parcă urca din nesipu-n zare-nţins ,
Uşi de bronz întredeschise pe-adîncimi ce-nfricoş
Intunericu-1 frămîntă cu năluci de aur stins.

nume se întoarce fiecare
mai frumos ca zeu Ra — ^
oaspete
ai regelm
pe
două mn de care
{ace cîmpu-a tremura.

Un torent ce f rt^si prăvălește cursul de-apă peste stăvili
r -^ m &sali mai mugitor)
Nu S'aZ Ser cît de aprig îndrumat de nalte pravili
cind izbucneşte nu e-atît de-asurzitor.

De sub roti, de sub copite, de sub spada ce se fringe
Printre coaste sfărîmate unde fierul s-a vîrît, Izvoreşte,
sare, curge, un întreg potop de sînge Și-un morman
cumplit de leşuri umple cîmpul mohorît.

Șetasar, Șirab, Patasa, peste cîmpii păduratici,
Căutîndu-și mîntuirea, fug de panică coprinși, Și
Ramses, oprindu-și caii, dintre-oștehii asiatici
Nu mai vede în picioare decît turma celor prinşi."

,,Lui Ramses și Tarekenas slavă-n veci nemărginită"
i^ste strigătul ce sala o străbate pînă-n fund, iar
ecoul ce deșteaptă pe o scară nesfîrșită «mtre-
abisurile vremii se tot face mai profund.

NERON

i- Ca doc de vultur> frunte
largă t?1 trase cu compasul ; e ?*i perdS do
e Ca Ve?te?3i trandafiri ; oVasă * striați6"6 din
P^Pele subțiri
lume CUm ?tau ^deschise
' ş-o lume de

Tot ce e mai bun pe lume, strîns cu bani şi iscus
Imbrînceşte înainte lăcomiile trupeşti, "s
Şi pe cînd se schimbă vorbe şi se bea cu prisosim*
Pe metalice tripede ard parfumuri arăpeştj. "^

Sirieni cu forme clasici, copilandri prin etate Dar
pişcaţi în ciuda vîrstei de-al plăcerilor tă'un,
înmuiaţi în tinereţe ca-ntr-un lac de voluptate
Peste masa largă mişcă evantalii de păun.

Şi cum robii vin să cînte din cimbal şi din chitară,
Pentaur ridică vocea, şi pe harpa lui de bard
Epopeea strălucită curge falnică şi clară,
Intrecîndu-se-n căldură cu privirile-i ce-i ard.

'„Sub Ates- căzut în cursă, maiestatea-sa se luptă,
Părăsit de toţi oştenii şi aproape-nconjurat, Braţu-i
ager se înmoaie, spada sa e-n două ruptă, Dar pe
barbari să-i înfrîngă sau să moară, a jurat

Şetasar ce-i stă-mpotrivă, de prisos i se opune,
Maiestatea-sa năvală îşi repede al său car :
Calcă, culcă.-mpunge. rupe, taie, spintecă, răpune,
C-o mînie trăsnitoare în al ochilor focar. ,

Zeul Month îi dă iuţeala şi Baal a lui putere, . C-o
silinţă uriaşă sparge zidurile vii, j Iar în urma lui se
scurge sînge roşu din artere, ^ Ca un must de
struguri negri de sub teascul unei vi •

Şi pe cînd se luptă capii cu grozava-nvălrnăşeala,
Călărime~â nesupusă trăsnitoarei zăticniri, ;
Printre pulberea ce urcă licărind de-năbuşeala
iJPe monarc îl urmăreşte cu sălbatice răcniri.

Fulguieşte de ninsoare jn pustiele ogoare, Urla crivăţu-n copaci... Vai de oamenii săraci.

De la munte pîn' la baltă Numai crivăţ ce te saltă ; Numai cer posomorit Peste cîmpul mohorît.

Bătătura e pustie De belşug şi veselie, Şi de-al verei cîntec viu Orice suflet e pustiu.

Sus la stînele din munte Pe 2ăpadă îşi fac punte Lupi prădalnici şi mişei...; Vai de turmele de miei.

Peste tot numai zăpadă, **Ce** s-adună în grămadă Sau semparte-n fel de flori Sub ai vîntului fiori.

Prin pădurea troienită Nu e creacă nenflorită, Dar în loc de ghiocei Pretutindeni e polei.

Ee prin coşuri iese fumul «mereu îşi trage drumul oub al iernii cer senin... Vai de cei fără cămin.

De lebădă-i e gîtul; de marmură-al său pient
Aci, de pe-o terasă, îl vezi semeț și drept
Privind albastrul Tibru, panglică lucitoare
Pierdut cu mintea-n visuri, scăldat cu fruntea
Aci, molatec, leneș, apleacă, feminin,
Grumazul său de fildeș pe toga sa de in.

Neron !... Palatul, noaptea, răsună de orgie
Precum răsună, ziua, orașul de urgie... Banchete, flori, Falerno și cîntece de-amor Ciocnindu-se, adesea, cu țipete ce mor, Pornesc, peste tot locul, un haos fără nume —: Dar haosu-nsemnează o epocă, ș-o lume.

Neron .'..;
E Roma-n flăcări, în lacrimi și-n măcel.
Căci Cezarul o știe mai rea și decît el; E vinu-n cupe de-aur și sîngele pe scară ; Desfrîu de vin-năuntru, desfrîu de sînge-afară.. Dar astfel precum este : bizar și criminal, Neron e încercarea de-a fi orginal.

ZI DE IARNA

Se-rtnorează ceru-albastru,
Nici o floare, nici un astru,
Căci si cer ca și pămînt Pus-au vara în mormînt.

Toate frunzele-adorate
Zboară-n vînt amestecate.."."
Corbi și ciori-nnegresc pe
Rîndunelele s-au dus.

i corabia s-opreşte
Precum suia şi pîn» pe catart â sub
„n luna ce-i zimbeşte -i zadarnic se
împart i
u

ara tace cînd coarda se destinde " suflet
cîntînd ca printr-un vis une suave, voioase
sau murinde Ce trec prin amintire c-un farmec
nedescns |

Aşa-n răstrişiea vieţei, poetul, şi el tace, Cu
inima rănită în pieptul sîngerat, Nimica nu-1
mai mişcă, nimica nu-i mai placa Şi-1 află-
orice simţire cu sufletu-ngheţat.

Ca el e şi matrozul corăbiei oprite..:
Avîntul şi-1 legase de-al vasului înot, Iar
apa oglindeşte priviri nensufleţite, Şi
mută se întinde oglindă peste tot.

Sunt triste, oh ! sunt triste momentele acele;
rf lmma răni tă a bietului poet Doarme ca şi
marea sub cerul plin de stele mai ci ntă-ntr-
însul speranţă nici regret.

CnTu- a aeo<la tă la-ntîia adiere
Si£ra tresare Pe‹al un dei sîn amar JuSen-
Sl Umflă Ş-o-mpinge cu putere, a„oln
boiestru ca falnic armăsar ;

Prin oraşe umblă-n sănii Fel
de feluri de jigănii Ce-
năuntru nici nu-ncap De
samur şi de sangeap.

Tot prin falnice locaşe îşi
duc frunţile trufaşe, Dar de
nas, de nu le-ajungi, Sub
mănuşi au gheare lungi.

Viscol, crivăţ nu-i atinge,
Soba-n veci nu li se stinge..;
Sunt boieri sau boieriţi...
Vai de oamenii cinstiţi.

INJURAŢI-MA, PRIETENI...[1]

Injuraţi-mă, prieteni, Daţi-
mi cupa cu amar, Veţi avea
destulă vreme Să mă
plîngeţi în zadar.

Nu sunt încă, nu sunt încă
Pe al morţei negru car —:
înjuraţi-mă, prieteni, Daţi-
mi cupa cu amar.

Trageţi hora de urgie, Şi
rînjiţi cu rîs amar — Veţi
avea destulă vreme Să mă
plîngeţi în zadar.

PE LACUL DE GARDA

(H şi 10 silabe)

^nase flori, rochiţe delicate, U
uscaţi — urcaţi-vă mereu..: \\ voios
de soare colorate, privesc cu drag
prin geamul **meui**

Tn zori de zi, spre apele albastre, Cind
mă deştept ca să mă uit pe lac, Văd cum
se sting licăritoare astre Şi cum s-aprind
colorile ce-mi plac.

Atunci, atunci, rochiţe delicate, De raze
vii, voios cînd străluciţi, Vă bucuraţi de
soare colorate Şi inîngîiaţi pe cei
nenoroci ţi.

Eu numai am speranţă, viaţă, soare;
Şi simt de-acum ai morţii reci fiori,
Dar tot zîmbes-c văzînd cîte o floare,'
Şi aş voi să am pe groapă flori.

DIN CE ÎN CE...

Din ce în ce mai
multe A-marnice
insulte intîmpin
nencetat
nma-mi sărmană
«treagă e o rană, Un hoit
de sfîşiat.

Tot astfel inspirarea deodată se r[1] v * Şi
aripi nevăzute îl schimbă-n sem Se-
ntinde pe hîrtie a versului pan-r^' Iar
sufletul în urmă îşi lasă corpuf^

Lirismul şi satira se joacă pe-a lui fr Ca
fulgere desprinse din foc dumnezei? Nou
Moise, el se urcă atunci pe vîrf de Şi alte
legi sădeşte în sufletu-omenesc ^

Deşi în urmă-i urlă a urei aiurare,
Zîmbind, cînd să-l sfîşie cei răi se'învrăjbe<
Aşa de sus ţinteşte ş-atîta *c de* mare, încît
coprinde totul : ceresc şi pămîntesc l

El vede armonia din lumile eterne,
Pricepe nesfîrşitul ş-al totului mister ;
Materia în faţă-i se fierbe şi *se* cerne,
Urmează în adâncuri cometele ce pier;

Ştiinţa grăniţată o calcă în picioare.::
Atomele iau viaţă, le simte cum trăiesc,.7
Le-aude bucuria sau lunga lor plînsoare
In vecinica mişcare pe care-o-ndeplinesc;

Coboară printre oameni şi ştie sa mingii
Şi cîntecu-i se varsă ca rîuri de isop, El
curăţă şi spală de-a patimilor riie...*
Insultele nu-l pleacă, să rîure potop ;

Căieşte pe poporul ce merge la P[1]?"?' foC)
Tiranu-ncremeneşte sub biciul lui a ' ^
Dar vai ! el care merge de-a drepţ *p roc.
Adesea n-are-n viaţă nici pîine, nici

De-aud clopotul de jale,
Fără voia mea tresar, De
numesc funebrul car, Mă
întorc din a mea cale.

TU CE EŞTI A NAŞTE

Tu ce eşti a naşte, suflet rupt din mine,
Clipă dintr-o viaţă plină de suspine, Poate
la necazuri ai să mă blestemi Şi vei zice,
poate, c-ar fi fost mai bine Rămînînd ce
fost-ai să nu-nveţi să gemi, Tu ce eşti a
naşte, suflet rupt din mine.

Zi oricare vorbă la nenorocire...
Oare eu născut-am cu a mea-nvoire **?..1**
insa niciodată nu uita că eu
«-am luptat în lume f ară. şovăire
c| ™M/~a 1ı_>cıc în sprijin bunul Dumnezeul
* oricare vorbă la nenorocire.

Fără ă Şi i lupte P°artă al meu num«
la 06 soartă vei avea în lume trece-l
altuia şi tu...

Albastra boltă-mi pare
Cernită de-ntristare, **Ca**
sufletu-mi în dor, Iar
lacrimile mele întunecă
şi stele Şi soare-
ncălzitor.

E iarnă, este gheaţă
întinsă pe-a mea viaţă,
Precum pe nişte văi
Zăpada se întinde Şi-n
giulgiu-i coprinde Păduri,
izvoare, căi.

Şi cum ascunsă tace
Privighetoarea-n pace
Prin scorburi de copaci,
Aşa şi tu biet suflet,
Abia avînd răsuflet, Te-
ascunzi în piept şi taci

VlNT DE TOAMNĂ

Mă zoresc să scriu degrabă..
Pentru ce, nu ştiu nici eu :
Mă zoreşte Dumnezeu ? ^
Simt că viaţa mea e slabă ?

Cînd apusul e mai falnic,
Norii toţi cînd strălucesc,
Melancolic îi privesc _ Şi
rămîn cu ochiul jalnic.

CURTEA CU JURAŢI

Ati fost o-re t n-re vreodată la Curtea cu juraţi ?
Acolo sun t victom sunt . vinovatl. , ^ ^^ ^ să_nveţ6(
Ac0lo poate o ^^ două feţe .

? o Sta eîîe Raiul şi pe-alta Iadul. - Rai r;,lia bogăţie cu vecinicul ei mai, £ ifuri cu poloage, cu jeţuri de mătase, S £?b 'de fSnţe în şiruri lungi de case, C-o lume de dorinţe cendata se-mplmesc n° nun-te ia-te, masă" în chip împărătesc, Cu slugi, care stau gata să-ţi fie la poruncă, Cu tot ce e plăcere şi tot ce nu e muncă ; Cu toate cîte-n fire sunt Rai şi nu sunt Iad. Trecînd prin amîndouă, cunosc pe unul ş-altul | Splendoarea şi noroiul, parchetul şi asfaltul, Şi fără-a-mi fringe gîtul la Iad .ştiui să cad, Ştiui să-nvăţ ce este cumplita sărăcie, Cu boli sau trebuinţe ce corpul ne sfîşie, Cu soba îngheţată pe viforul de foc, Cu ghete scîlciate prin bălţi şi prin noroaie, C-o inimă pe care restriştea o-ncovoaie, C-o muncă îără roade ş-un trai fără noroc. Ştiui să-nvăţ ce este a banului valoare... Aflai că e stăpînul pe viaţă şi onoare... Aflai că fără dînsul eşti mort deşi eşti viu ; Ani lungi, văzui tot negru frumosul cel albastru,' f,[1] lara „ş-am speranţa de-a şti ce-am să deviu, £e-a rmdul, aruncat-am în ora de dezastru «marea disperării în care m-af undam u scaune şchiopate, oglinzi sau canapele, v munca cea mai stearpă şi cîntecile mele. Ov-eiui r ?i te"o trea Ptă ™ai jos mă coboram..-; E gata t,vM uşă, cu mîna-n veci pe cleanţă, uña să^1 Ampere o zdreanţă,.

S SUfl6t ^Ste mic, lumei,le dai
Pent™ 'nimic,
rm^ză-o bogăţie,
pe-o fragedă junie,

Va veni răstriştea vrînd să vă s
Dar şi mie-mi stringe gîtul cît n '">
Către-aceleaşi lupte poartă al tăîfî?-
"Uoiţ,

Viaţa e o mamă pentru mulţi grozavă -
Orice *zi* le-aduce un pahar de-otrav
Cerul este însă plin de străluciri Şi a
sărutării flacăre suavă ' Umple-al
nostru suflet cu-ndumnezeirf Şi e dulce
viaţa chiar cînd e grozavă '

SE DUCE..

Se duce noru-n al său zbor Ca
gîndul meu rătăcitor, Aci de
lună poleit, Aci de noapte
înnegrit.

Se duce rîul pe costiş, încolăcit
pe sub frunziş, Aci şoptind un
cîntec blind, Aci umflat şi
spumegînd.

Se duce vîntul printre foi, < Se
duc şi lucruri vechi şi noi, Se
duce tot ce e de dus, Pămîntul
jos şi luna sus.

Dar cînd e totul călător,
Schimbat mereu sau sc Al meu
destin e neîncetat
Neschimbător şi neschimbat.

iui ramuri abia înmugurite, IU ^^
ce.acolo.le.a sadit, e H rodul mureau
învineţite

eadă sub StUf ^

Atunci acele ramuri deodată înfloriră «S
Ploaie azurie vărsara peste noi... SÎDoamne,
acele clipe ce repede pieiră.3 Uscat e liliacul
şi nu mai suntem doi.

ÎN ARCANE DE PĂDURE

In arcane de pădure întuneric ce spăimîntă. Frunza tace
lîngă frunză şi copac lîngă copac ; Noapte tristă,
noapte mută, noapte moartă, cer opac Dar
privighetoarea cîntă, dar privighetoarea cîntă.

In arcane de pădure vijelie ce spăimîntă,
Trăsnet roșu ce-nf ășoară și surpare de potop ;
Per.tru ce e armonia o mînie fără scop,
uar puvighetoarea cîntă, dar privighetoarea cîntă.

grozăvie ce

s'arată sub

s~a V™ în curmeziș -cîntă, dar
privighetoarea cîntă.

PĂDUREA

suflet -Cu pădurea «lai multe farmece s-a tragă
lube?te tai na frunzişelor cu umbră dragă
1 mai bine de lumea-ntreagă să te pierd
potece gub bolile cu f^^g verzi>

Ei toate împreună făcîndu-mă b ui sunt a mea putere şi-mi f_{ac} °§at La douăzeci şi unu de ani în $^{a\ mo}$' Alături cu tilharii, să-i plîng Cunosc a vieţei carte, şi-acel '^$_u$ Citind-o-n timp de zile sub lacăte • K '"^:: Cunoaşte şi ce este o Curte de jurat ^{a}^ Mi-a-duc si azi aminte de ziua achita-De zgomotul din sală, de domnii avo^t-De-aprozii de la uşă, de vorbele-acu^!'• Ţipînd să mă trimită pe şase ani l_a g^,.^ De rnine-n haine negre, gătit ca de paradi De lumea ce-alergase voind ca să mă vădi De stradele-mbulzite de-un public furtunos, De-ntreaga-mi tinereţe în sala judecatei, De muzeie-mi satirici pe banca de-acuza'ţi, Aduse între săbii şi puste de soldaţi... îmi pare că simt încă palpitele etăţii, Palpitele acelea sunt imnul libertăţei, Ferice de acela ce-n pieptu-i le-a simţit, Deşi, la urma urmei, rămîne păcălit. Ai dreptul, nu e vorbă, afar' din puşcărie în toată libertatea de foame ca să mori... Juraţii m-achitară, făcînd o nerozie, Noroc că se arată cu minte uneori.

STUFUL DE LILIAC

Era o zi senină ca fruntea de Ce e neturburată de-ai patimelor O zi în care şoapte de îngeri se cot»< Şi vin pe-o adiere să cînte printre

Subţiri ca o dantelă urcau ^{mer}^$_{nd}$pela: Clădiri de nori fantastici oooaie $_{întu.0}$s« Şi prins de-o rece stîncă pe care ^ Gemea muşcat de vînturi un *sw*

.. „P care blind îi păstoreşte,
cu r^611' ?e Jf^ albă faţa i-o umbreşte,
cu părui t frumOS şi fericit
i încă-nchipuit
fost Pina

ă «-adăposteşte-*, lui comoară;

sărmana

liber şi să reia a lui putere,

i gîndurile mele singur aş vrea ca să mă pierd în tine;
L simt o dulce voluptate sorbindu-ţi aerul cel viu, nu
mai s-afle om să ştie nici de-al meu nume, nici de
mine,
fi tot aşa să nu mai fie nici om de care eu să ştiu.

Scut. sub frunze ca nălucă să mă strecor fără-nce'tare
_e unde locul mai sălbatic s-ar întîmpla în drumul meu,
ar când uitam lumea-ntreagă şi eu s-arn parte de uitare,
MIM ae lupta unei vi«ţe pe care n-am cerut-o eu.

Prc soarele ce se ridică să cînt cu frunzele ce cîntă, Cu
-TI6? modulîndu-şi concertul lor neîntrecut, Pe rj'
«owele izvoare ce-n armonie se f rămîntâ
de-albe pietricele ce le e vecinie aşternut.

it di*n v^V1 meu suflet în armonie şi verdeaţă, s'mt şi
i„ rumoase ce-n al meu cuget s-ar ivi,
•'"mea sa-nţeleagă că de-are traiul weo
de-a uita ca l dulceaţă,
oi pe umeri ş-ameninţă a te strivi.

Frumos e muntele ce-nalţă spre ceruri-
ceruţi

Frumos e cîmpul ce. se-ntinde ca şi 0
Frumoasă, marea liniştită sau cu talazul Insă
nimica cu pădurea nu poate fi asemui t

Ea n-are-n sînul ei castele, dar soarele cînd • O
populează cu fantasme, şi cîntu-o f ace °d Ş-aci
zăreşti palate-nalte, ş-aci, cînd ele se d &t Ridică
vocea orice frunză şi-n om se schimbâ-o •

Şi cîte gînduri nu deşteaptă cîte-un stejar mai vechi,

A veacurilor dispărute povestea cea de bărbăţie, El
ce sub umbra lui bătrînă s-adăpostească a putut Cîte-
un Mihai al ţării noastre, trăit şi mort necunoso

Pădure, cine nu iubeşte suava ta melancolie, Tu ce
ridici spre ceruri braţe visîndu-ti dulcea poezie, Şi care
om venind în tine nu se pricepe înălţat Cu rănile în
piept închise, cu doru-n suflet alinat ?

Poetul dacă se aşează la vreo răspînte cu fîntînă
Vorbeşte cu izvoru-albastru de-a codrului frun_osâ"
Ce se tot face nevăzută de cînd nu sunt nici fraţi
Nici verzişori frumoşi ca zmeii, nici poteră şi n101'

Şi cîntecele ce deşiră îi sunt adesea însoţite De
milioanele de frunze în soare-apune poleite, Iar
apa alergînd la vale, cu un murmur -nea elin Le
duce fără de-a şti unde şi nici de unde i-<*

Ciobanul dacă se zăreşte printre desişul tău c pi De
rînd de-ar fi la-nfăţişare, înfăţişarea iui ^ ^ Şi
ca-ntr-o cadra ce-ar coprinde pe un pas Se-
ntipăreşte o idilă pe chipu-i încă de copi •

«, da putere, — nume.
W V0î l,ie telii şi amor
ff"e'i' tnescepţru-nlume
J;L ruaetător. _ ,

mă lăsaţi să mor. E

să mă lăsaţi să mor.

SUB MUNŢI

Ca fire de păianjen din ceruri la pămint Și-a tors argintul luna în mii și mii de raze, Lucind printre frunzișuri, pe cîmpuri, pe obraze» Și strălucind pe turnuri cu alb coperămînt.

In zarea viorie s-arată ca năluce De trupuri uriașe, Carpaţii cei bătrîni...' Cîntîndu-și vechea doină, vezi Oltul cum se duce 9-auzi lătrînd pe dealuri zăvozii de la stîni.

Ciobanul, lîngă turmă, culcat cu ochii-n sus, "somn spr^o altă lume, purtat a fi se lasă; Si n -* Inflore5'e, căci grija nu-1 apasă, cmtecul de frunze şi ape doarme dus.

AMORUL

Safirul de-un albastru Umplut de-a cerului lumină[6] Nu străluceşte în splendoare Decît în aur şi platină.

Nici diamantul în alamă, Nu-şi are flăcările toate', Nici cprpul ce s-ascunde-n zdrenţe Să ne ia minţile nu poate.

Ideea cea mai strălucită Cînd nu e bine îmbrăcată De graiu-n care e coprinsă E o miloagă dezmăţată.

Vestmîntu-n toate predomneşte, Dar cînd *a* patimei răscoală Se umflă-n piept — Amorul singur E mai frumos în pielea goală.

URSITOARELE

Călătoare pe o rază Ursitoarele-au venit Mai deunăzi să mă vază Şi cu milă mi-au zîmbit. împrejurul meu cu toate • Invîrtindu-se mi-au zis : „Către bine te vom scoate, Iartă-ne ca te-am ucis.

LEUL

hiri nesipoase şi-avusese epopeea.. • ^e?e-r-rea lui de rege orice fiară tremura, .J P1"1^1 tera — pisicoasă — însă crudă ca femeia, "'al- ^" din a lui cale sub un frig ce-o scutura.

— această fiară cea mai crudă printre fiare, . cu mîna moartă pe trăgaci său pe cuţit, c"crezîndu-se sub dinte, şi crezîndu-se sub gheare, Sovăia'pierzîndu-şi mintea de putere părăsit.

Se făcea că nu mai simte, se făcea că nu mai este, Prâvălindu-se-n nesipul de căldură-nfăcărat, Semeţia lui — minciună ; vitejia lui — poveste, Leul se uita la dînsul îmbăiîndu-1 c-un scuipat.

Insă vîrsta nimicise uriaşa lui putere, Şi înfrînt de greutatea unor ani de patriarh, Pe pleoapele lui lînoezi cu solară mîngîiere S-afunda în maiestatea morţei sale de monarh.

Şi cînd fu să intre-n pace, fu privelişte ciudată, Căci de-a morţei zvîrcolire coama iui cînd se zbirii, u™, hienă şi panteră se iviră dintr-o dată, Dar pe leu-n agonie numai omul s-azvîrli.

EPIGRAF

?a wiă spele de insulte nu mă-ncerc să fac apel J^un veac ce nu coprinde decît patimă în el 91 m carg ţ.Q.j- neroc]ui are dreptul să voi'bească * dovadă-ntemeiată de prostia cea obştească.

O *l* Doamne, ce frumoasă privelişte-n tot 1OCU] Ce pulberi strălucite prin ceruri se întind... O ! Doamne, tu cu stele încinsu-ţi-ai mijlocul Şi eu cu biete slove mă-ncerc să te coprind.

ÎNTRE FRUNZE

Grădina este plină de taina feri cir ei Şi nu e fir de iarbă de-alt fir nendrăgostit; E mai, cînd nu e frunză să n-aibă al iubirei Fior nedesluşit.

Micsandra spre rozetă se pleacă fermecată, Garoafa.rîde-n soare cu roşul ei mănunchi, Iar vița se ridică pe măr, amorezată De verdele său trunchi.

Rochiţele, în braţe subţiri, dar încordate, String vişinul, şi creacă cu creacă-1 cuceresc, Cireşele, alături, sub frunze-mperecheate, Roşesc şi se iubesc.

Din totul se înalţă un cîntec către soare De dragoste nespusă, de dulci îmbrăţişări, O falnică poemă de strofe arzătoare, De tainice oftări.

Ascultă : e grădina întreagă, ce uneşte Simţirea ei suavă cu cîntecul din noi, Şi cerul din adîncu-i de aur ne priveşte Zîmbindu-ne prin foi.

NOAPTEA NEAGRA.

Cu norii ce afar' s-adună
Acoperind şi cer şi lună, De la
fereastra mea, sub coaste; Călări
pe beznă, ca prin basme, Zăresc
un şir grozav de iasme Ce sunt a
iadurilor oaste.

Hop ! Hop ! Se duc mereu la vale; Şi
parcă m-ar privi cu jale, Şi parc-ar
rîde cîteodată... Căci spăimîntoasele
lor rînduri Sunt ghiana ce o port în
gînduri,' Sunt mintea mea întunecată.

Cocoşul ce-nspre ziuă cîntă Cu glasul
lui nu le spăimîntă..: Hip ! Hip ! —
curg iazmele întruna; Şi dacă las
perdeaua iute, Atunci, odaia, pe-
ntrecute, Mi-o umplu, una cîte una.

Ha ! Ha ! — Şi grabnic mă-nconjoară
Rîzînd de-un rîs ce mă doboară, Iar
în mijlocul lor, îndată, Pe cînd mai
mare e vîrtejul, Uscîndu-mi gura şi
gîtlejul, Mă pun, şi trag o horă lată.

.NEPĂSARE

Să renasc nu se mai poate,
Searbăd, trist, mă uit Ia toate,
Şi în traiul meu pustiu

Cît e ţara noastră toată văd mulţimi fără simţiri,
Creieri stinşi de întuneric, inimi roase de-njosiri.

Dar cînd patru generaţii peste moartea mea vor trece,
Cînd voi fi de-un veac aproape oase şi cenuşe rece, Va suna şi pentru mine al dreptăţii ceas deplin, Ş-al meu nume, printre veacuri, înălţîndu-se senin, Va-nfiera ca o stigmată neghiobia duşmănească, Cît vor fi în lume inimi şi o limbă românească.

FAUNUL

In ochii mei adînci, pe brînci un faun priveghează,
Visează straşnica plăcere ce poţi s-o smulgi unui viol, Hipnotizări ce pervertesc rînjind împrăştiază Şi-n fund de gingaşe potire ţîşneşte-n silă vitriol : în ochii mei adînci, pe brînci un faun priveghează.

Catifelează lin şi dulce cuvîntul său — suspin blajin — Dar cînd stăpîn se crede-a fi, atunci pe pradă sare, Brăzdează sînurile goale cu buze aprigi ca de Djin Şi e un Iad de foc ascuns ce, pînă nu tresare, Catifelează lin şi dulce cuvîntul său — suspin blajin.

Zadarnic anii trec, şi trec — rămîne Domn în scaun, Şi nu e om ca să nu-l poarte la pîndă-n el pitit pe brines Iar nu e ceas şi pas, răgaz să poţi avea de faun, Eşti robul lui, şi totdeauna ca să trăiască el mănînci, Zadarnic anii trec şi trec -"• rămîne Domn în scaun.

CÎND ARIPI...

Cînd aripi al meu suflet avea, credeam în toata
Iluziile roze... — Eram un semizeu,
Zburam spre empireu,
Mai sus de gloate...

Cînd aripi al meu suflet avea.

Purtam în grai argintul curatelor izvoare,
In cuget, visuri roze... — De viață mă-ncîntam,
De soare mă-mbătam,
Eram argint şi soare... —•

Gînd aripi al rneu suflet avea.

Era ca o-nflorire de zile minunate,
De crini şi roze rozev. — Zîmbeam copilăros,
Voios şi generos,
Străin de răutate...

Cînd aripi al meu suflet avea...

URĂ

Dacă-aş fi trăsnet v-aş trăsni,
V-aş îneca dacă-aş fi apă, Şi
v-aş săpa mormîntu-adînc
Dac-aş fi sapă.

Intr-a gîndului oroare E
dezgustul in picioare...
Numai el mai este viu.

Corpul meu ce se apleacă Pe al
vieţii rîu ce-şeacă E catartul cel
trăsnit... Morţei crude-n a mea
preajmă Cînd s-arată ca o iazmă .
Nu-i zic „fugi'" nici „bun sosit".

ŞTII TU...

Ştii tu că dacă te-am văzut,
în lunga la privire Am
înecat al meu trecut ?

Ştii tu că dacă te-am văzut,
C-o singură zîmbire Şi m-ai
scăpat şi m-ai pierdut ?

Ştii tu că dacă m-ai scăpat
De-abisul vietei mele, In
alt abis m-ai cufundat ?

Ştii tu că dacă m-ai scăpat,
Să sufăr orice rele Şi să
trăiesc m-ai condamnat ?

însă tu, o ! poezie, cu mantaua ta regală, tti
acoperă vederea — fugi în colţu-ntunecos, prin
fereastră mă fixează luna rece şi spectrală Ca
un doctor ce se uită la un chip de ofticos.

A! desigur, masca blondă avea altfel de privire
Cînd pe ţărmurile de-aur ale lacului Leman Surîdea
printre frunzişuri la întîia mea iubire, Vis mai
lung decît un secol în coprinsul unui an.

A ! desigur că în noaptea ce-n trecutul vieţei mele E-
nsemnată cu roşeaţa simţimintelor dintîi, Dacă ea privea
prin geamuri dintre pulberea de stele, Nu venea c-un
zîmbet rece lîngă caldul căpătîi.

Poezie ! Poezie ! Ai dreptate totdeauna,
Dar fiindcă simt si astăzi că rămas-am tot al tău,
Dă te rog în jos perdeaua, ca să nu mă vadă luna,
-o calea să-şi urmeze, voi să scap de ochiul său.'

Zi-i să meargă pe oriunde e suavă fericire, Să-
şi încarce a ei rază cu al florilor arom, Să
zîmbească voluptăţei ce se naşte din iubire, Dar
să uite pe oricine a uitat că este om.

EPIGRAMA

Crezînd că nu mai sunt acelaşi, amice, poate nu te-nşeli,
Dar mi se pare de-altă parte că eşti schimbat mai mult ca
mine.
Căci azi mă vezi că sunt ca tine,
Om ca-oricare — cu greşeli.

Dacă-aş fi ştreang v-aş spînzura,
Dacă-aş fi spadă v-aş străpunge,
V-aş urmări dac-aş fi glonţ, Şi v-aş
ajunge.

Dar eu deşi rămîn ce sunt, O
voce-adîncă îmi murmură Că
sunt mai mult decît orice,
Căci eu, sunt ură.

VEI CREDE

Vei crede poate că acuma, cînd sunt tăcut şi liniştit,
Cînd te iubesc şi totodată la rîndul meu cînd sunt iubit,
Sunt fericit la adăpostul acestui fel de alinare ?... Te-
nşeli : Mai mult ca totdeauna nenorocirea mi-e de mare: Şi
suferinţa mea de astăzi e că nu sunt nenorocit.

NOAPTEA DE IULIE

A-nceput din nou să-mi fie dor de dulce fericire...
Văd că-mi trece tinereţea, văd că anii mi se duc, Si
mi-e sete de plăcere, şi mi-e sete de iubire, insă
umbrele visate nu se poate să le-apuc.

Numai aurul, el singur, îmi lipseşte-n astă lume,
Numai el, dar fără dînsul sunt un biet neputincios...
Care suflet de-al meu suflet, care nume de-al meu nume
S-ar lipi să ia povara unui trai sărăcăcios ?

Pică plîns al tinereţei pe un sîn ce nu palpită, Ai
avut cu ce să-l cumperi, e al tău pînă în zori...
Veştejeşte-te-a mea buză pe o buză veştejită, Şi tu,
suflete, visează ca aduni cereşti comori.

Fruntea lui nensufleţită
Pare-n raza strălucită
Ca un munte pleşuvit,
Ochii lui fără privire îţi
insuflă o-ngrozire Ce te
lasă-nmărnuirit.

Printre florile de-afară
Doarme geniul pe scară Ca
un mort de nemişcat, Pe cînd
luna maiestoasă O lumină
îndoioasă Pune-n cerul
neschimbat.

TUTUNUL

Ştiu bine că tutunul e plantă veninoasă...'
Ştiinţa socoteşte că e primejdioasă,
Dar ea prinos înalţă spre cer acelaşi fum
Şi-ncarcă cu extazuri molaticu-i parfum.
In norii ei albaştri se află cu uitarea
Un fel de nouă viaţă, un fel de cîntec lin,'
Ciudata ei aromă îmbată cugetarea,
Iar cine nu fumează nu este om deplin[1].

VISUL FATAL

Nu mai am decît o sete, nu mai am decît un vis,
Vis ce-n inimă cu sînge conturat îl ţin închis ;
Orişiunde-1 port cu mine, şi c-o dulce voluptate
Mintea mea îl reciteşte pe;cîn4 inima mea bate ;

RĂZMELIŢA MORŢILOR

Domnea-n locaşul vecinie o noapte-ntunecoasă,
Şi unul dupe altul, falangă fioroasă,
Ieşeau de prin morminte scheletele de morţi :
„Dechidă-ne iar viaţa lucioasele ei porţi...
Destul de cînd mormîntul ne supse şi ne roase",
Striga învălmăşită răzmeliţa de oase,
„Destul de cînd ne-apasă mormîntu-ngrozitor...
Vrem viaţă, vrem lumină, vrem soare-ncălzitor."
Şi ţestele prin iarbă dau fuga-nsufleţite,
Purtate de schelete în grab' reîntocmite,
Aşa că cimitirul era ca un vîrtej
In care cîte-o ţeastă fugea dupe-un gîtlej,
Iar deget după deget, şi coaste dupe coaste,
Urmau în goana mare ca oaste dupe oaste...
Femurul, cîteodată, un tibia prjnzînd,
Da jalnice ocoale, trosnind şi şchiopătînd,
Şi-n groaznicul amestec, ciocnindu-se în cale,
Albeau prin noaptea neagră coloane vertebrale.,7
Claviculă şi cubit, şi metatars, şi stern
Păreau mişcate astfel de-acelaşi dor etern,
Iar oasele cu-ncetul la rînd înghesuite.
Cu zgomot în schelete erau reîntocmite,
Şi,glasul ce din toate ţipa îngrozitor
Era : „Vrem aer, viaţă, vrem soare-ncălzitor".

NOAPTEA ALBA

Luna varsă în odaie O
fantastică văpaie, Iar cu
capul aplecat Stă poetul
care-odată Pe o coardă
fermecată Lumea toată a-
ncîntat.

cîntecul. — Poetul pentru ce-1 vibrează însă ?
tru cine e parfumul sau durerea lui cea plînsă ?..! Je"
e ştiu e că natura strălucindu-i în priviri "-0 u-n sufletu-i
coboară cu supreme-ademeniri, ţ geri dulci pe buze-i
cîntă... — Dacă vreţi să ştiţi misterul pentru ce şi pentru
câne ?... întrebaţi natura, — cerul, .
Sau pe îngeri întrebaţi.

, CĂTRE VIITORIME '

Voi, care vă veţi naşte de-aci într-un veac sau doi,
Voind s-aveţi ştiinţă de cine am fost şi noi Luînd
spre deslușire istoria, — îndată Simţirea noastră-
ntreagă, de falâ îmbătată, Striga-va : „Ca străbunii
să fim de glorioşi, Pe cînd am fost cu toţii mişei sau
ticăloşi."

Mai mult decît minciuna nimica nu răpune... E
aspru adevărul, dar trebuie a-1 spune... Da, ţara
noastră toată, din cap pîn'la sfîrşit în zilele de
astăzi e stîrvul otrăvit, Din care sîntu soare cu
flacăra-i suavă Nu poate să mai scoată nimic
decît otravă.

Şi mişuie asupra-i un şir de viermi greţoşi
Ce-1 sug pînă la oase sătui dar lipicioşi,
Blestem care desigur îşi are începutul,
îşi are şi prezentul, îşi are şi trecutul,
Pe cînd sfîrşitul, — zilnic chemat şi nesosit,
Se pierde printre veacuri, ramîne neghicit.

Dar cum ? Din timpul nostru nimic nu va ramîne
Ca moaşte respectate a zilelor bătrîne ?
Ce ? Zidurile Plevnei de sine au căzut
Şi moartă ne-a fost ţara soldaţi cînd am avut ?

Negru, groaznic, fără milă, nu e-ntr-însul un cuvîm Ca
să nu mă facă singur uneori să mă-nspăimînt; Ştreangul,
fierul, focul, plumbul se-ntreţes să-1 întocmească-
Şi-n zadar se-ncearcă unii din priviri să mi-1 citească
înainte de momentul cînd... — Dar visul meu cumplit Dacă
scris e să rămînă un biet vis neîmplinit, Din adîncul ei
cel umed, cu aceeaşi nendurare Groapa mea are să
strige către ceruri : Răzbunare.

CÎNTECUL ŞI POETUL

Cînd se naşte într-o tară mică, — cine e poet, Dacă
simte-a lui făptura că e roasă de-un regret, E
desigur de regretul c-a născut. — El cîntă, scrie, Si
abia în cîte-un suflet, află cîte-o simpatie, încolo,
cine-1 citeşte, sau de pizmă e coprins, Sau cu
inima închisă şi-n citire nedeprins Cartea i-o
silabiseşte.

Dar de ce de insomnie doborît, — poetul cîntâ, Ş-
avînd toate împotrivă inima şi-o mai frămîntă Să
mai lase pe hîrtie ca să treacă-al său condei, Ce
fixează note de-aur pe al foilor temei Pentru ce mai
împleteşte cu argint şi cu mătase Strofele
predestinate urme multe să nu lase, Visul ce ne tot
şopteşte ?

Liliacul alb şi roşu harpa sa o coronează, Al său cîntec,
ca sideful străluceşte, — şi vibrează Mai curat decît un
sunet de cristal. — Armonios Ca un ţipăt de vioară
sub arcuşul mlădios, Smulge lacrimi. — Blind şi dulce
se înalţă ; — cîteodată, De se-ncarcă cu mînie vînătă şi
nenfrînată Este pentru vinovaţi.

Tot o soartă vom avea, în
zadar fugim de ea, Căci de
suntem pe pămînt, Ne-am
născut pentru mormînt.

Gînd mișel, grozav blestem, Eu
de azi nu te mai chem,
Numai rele mi-ai urzit Și în
veci m-ai amăgit.

Voi o clipă să trăiesc,
Nicidecum să nu gîndesc
Să mă uit la stele sus
Fără lui să-i fiu supus.

Să trăiesc fără să știu
De sunt' mort sau de sunt viu,
Și prin lume călător
Să mă duc nepăsător.

Să mă-mbăt de dulci lumini,
De mirosul de pe crini, De-al
izvorului murmur Și de-al
cerului azur.

Și atuncea mizantrop, Gînd
nemernic să te-ngrop, Să te-
ngrop în mine-adînc Și să
beau și să mănînc.

Piatră rece, orb și crud,
Nici un plînset să n-âud
Sub al cerurilor cort
Pentru orice patimi mort,

Ce ? Poate să existe mai mare bărbăţie Decât
să-ţi dai sfîrşitul pe cîmp de bătălie ?

Ei ! Da. Prin vînt, pe zloată, flămînzi şi dezbrăca»;
Martirii ce avurăm rămîn necontestaţi...
Zburară, se luptară, muriră ; foarte bine :
E drept că au fost ieftini cu sîngele din vine,
E drept că fiecare a fost un semizeu,
Dar pentru ce, şi cine, nu ştiu nici ei, nici eu.

Urmaşi, oricît de mare veţi crede-a noastră fală,
Feriţi-vă de-a trece sub poarta triumfală Prin care-
această ţară de-un veac a' defilat, Căci dacă avem
astăzi şi rege şi regat, Putem de azi pe mîine s-
avem şi-mpărăţie, Dar fără libertate şi fără
Românie.

GlNDULUI,

Eu am stat ş-am cugetat Şi
mijlocul 1-am aflat Viaţa
mea s-o fericesc : E să nu mă
mai gîndesc.

Gîndul m-a îmbătrînit,
Gîndul m-a nenorocit... Fără
gînd de mă năşteam, Nu
plîngeam, nu sufeream.

De-am gîndi, sau n-am gândi,
Rău-n veci va izbândi, Şi cu gînd
şi fără gînd, Ne vom duce toţi
pe rînd.

Eu o cunosc.

Sau știi cumva ținutul în
care Domn e lutul Și
face pe trufașul ? Acolo
totdeauna Cinstită e
minciuna Și nobil este
laşul.

Ah ! eu îl ştiu.

Și oare mai ştii încă
Prăpastia adîncă,
O gură nemblînzitâ
Ce simte o plăcere
Junețe și putere
De veacuri să le-nghită ?

Ah ! eu o ştiu.

Şi cînd ceasul va sosi
Dintre oameni a dosi,
Să mă duc fără să știu
De-am fost mort sau de-am fost viu.'

EPIGRAMA (Lui V. Alecsandri)

Orbit de-al gloriei nesaţiu,
Albit de ani, dar tot copil, E
lesne să mă faci Zoii . Cînd
singur tu te faci Horaţiu:

TARA TAINICA

Kennst du das Land
Wo die Zitronen bltihn 1

Cunoşti tu oare ţara In
care primăvara E iarna
nencetată, O patrie în
care Trăieşte fiecare Cu
inima-ngheţată ?..:

Eu o cunosc;

Cunoşti acea cîmpie
Imensă şi pustie, Ce vara
cînd soseşte, Aprinsă
arde-n soare Şi unde-
avîntul moare §au jalnic
lîncezeşte.?

POEMA RONDELURILOR

(1927)

RONDELUL LUCRURILOR

Oh ! lucrurile cum vorbesc, Şi-n
pace nu vor să te lase : Bronz,
catifea, lemn sau mătase^ Prind
grai aproape omenesc.

Tu le crezi moarte, şi trăiesc
Imprăştiate-n orice case. — Oh !
lucrurile cum vorbesc, Şi-n pace
nu vor să te lase.

Si cîte nu-ţi mai povestesc In
pustnicia lor retrase : Cu tot ce
sufletu-ţi uitase Te-mbie sau te
chinuiesc. — Oh ! lucrurile cum
vorbesc.

RONDELUL ORAŞULUI MIC

Oraşul mic te fură-ncet
Cu ale lui tăcute strade,
Cu oameni proşti, dar cumsecade^
Ce nici nu ştiu ca sunt poet.

RONDELUL LUNEI

Deşi pe cer e-aceeaşi lună —.
Dar unde e cea de-altădată ?
Minciuna vieţei ce mă-mbată • E
azi o altfel de minciună.

Ca şi atunci, duios răsună
Cavale-n noaptea înstelată, Şi-n
cer zîmbeşte-aceeaşi lună Dar
unde e cea de-altădată ?

A ei lumină argintată Cu roze
albe mă-ncunună, Şi cîntă tot pe
vechea strună, Dar pentru mine
e schimbată, Deşi pe cer e-
aceeaşi lună.

RONDELUL CRINILOR

In crini e beţia cea rară : Sunt
albi, delicaţi, subţiratici. Potirele
lor au fanatici — Argint din a
soarelui pară.

Deşi, cînd atinşi sunt de vară,
Mor pilcuri, sau mor singuratici,
In crini e beţia cea rară : Sunt
albi, delicaţi, subţiratici.

Cu centrul intim şi cochet,
Şi fără case cu arcade ;
Oraşul mic te fură-ncet Cu
ale lui tăcute strade.

Prin umbra parcului discret,
Nu se strecoară mascarade
Şi nu s-aud în el tirade
Despre-al politicei secret.
Oraşul mic te fură-ncet.

RONDELUL DE AUR

Căldură de aur topit, Şi
pulbere de-aur pe grîne,
Ciobani şi -oi de-aur la stîne,
Şi aur pe flori risipit.

In toţi, şi în tot, potopit, Tîl
bate din aripi păgîne.
Căldură de aur topit, Şi
pulbere de-aur pe grîne.

De-al soarelui jar cotropit,
Pămîntul, sub vrajă, rămîne,
Şi orice femei se fac zîne,
Cu suflet din flăcări răpit —-
Căldură de aur topit.

Ca mîine ei vor fi ostaşii
Sub steagul ţării neînvins,
Cu mici, cu mari, trec cercetaşi! —:
Un prinţ din suflet i-a desprins.

Oricît le suntem naintaşii, De focul
sfînt ce 1-am aprins, Ne este
sufletul coprins, Şi-ai noii ţări
vedem fruntaşii Cînd mari, sau
mici, trec cercetaşiL

RONDELUL FLECAREI

Am să mă călătoresc — Sunt
furat ca de ispite, S-o voiesc,
să n-o voiesc, Spre ţinuturi
negîndite.

Vara este pe sfîrşite. Flori
în suflet' veştejesc. Am să
mă călătoresc. Sunt furat
ca de ispite.

Luminişuri strălucite
Viaţa mea o cuceresc.
Aripi tainice îmi cresc,
Aripi zilnic mai grăbite.
Am să mă călătoresc.

BIBLIOTECA JUO.
înv. nr. §238°

In moartele vremi, mă-mbătară,
Cînd fragezi, şi primăvărateci, In
ei mă sorbiră, extatici,
Ei pe aripi de rai mă purtară i
crini e beţia cea rară.

RONDELUL ŢIGANILOR

Ţiganii merg fără-ncetare — Nu
ştiu nici ei cînd au pornit, Dar se
tot duc necontenit, împinşi de-o
vecinică chemare.

Cu galbeni ochi pierduţi în zare, —
De cînd se ştiu, s-au pomenit —
Ţiganii merg fără-ncetare : Nu
ştiu nici ei cînd au pornit.

Mereu ţigani, — cu mic, cu mare,
Au tot născut ş-au tot murit — Şi
tot spre visul nemplinit, Răpiţi de-
aceeaşi aiurare, Ţiganii merg fără-
ncetare.

RONDELUL CERCETAŞILOR

Mai mari, mai mici, trec cercetaşi!
Un prinţ din suflet i-a desprins, Pe
toţi în ochi cu foc nestins, La tot
spre-a fi cu el părtaşii.

RONDELUL CONTIMPORANILOR

Aceşti contimporani ai mei Fac
nencetat acelaşi sport : De treizeci
de ani îmi tot zic mort Tot mai
pizmaşi şi mai mişei.

Strigoi, adesea-mi zic tot ei —
Bătrîn, în ultimul resort: Aceşti
contimporani ai mei Fac nencetat
acelaşi sport.

Deşi par lei şi paralei,
N-au cu talentul vreun raport,
Şi n-au nici sfinţi, nici dumnezei,
Trîntiţi în viaţă de-un avort...
Dar sunt contimporanii mei.

RONDELUL MEU

Cînd am fost ură am fost mare,
Dar, astăzi, cu desăvîrşire Sunt
mare, căci mă simt iubire, Sunt
mare, căci mă simt uitare.

Eşti mare cînd n-ai îndurare, Dar
te ridici mai sus de fire Cînd ţi-
este inima iubire, Cînd ţi-este
sufletul iertare.

RONDELUL ORAŞULUI DIN INDII

Spart a fost oraşul mare De
a vremei vitregie : Peste
moarta gălăgie Cresc
copacii pînă-n zare.

S-a uitat ce-a fost urgie,
Ce-a fost fală şi-nălţare :
Spart a fost oraşul mare
De a vremei vitregie.

într-a soarelui magie
Strălucesc porfiruri rare,
Urme şterse tot mai tare
Din străvechea energie... -
Spart a fost oraşul mare.

RONDELUL MORII

Şoptiri şi cîntece vrăjite O-
mpăciuire torc sub plute, Ca
flaute şi alăute La scocul morii
părăsite.

Amărăciunile trăite In stinse
zări rămîn pierdute. Şoptiri şi
cîntece vrăjite O-mpăciuire
torc sub plute.

Mucigăirile-nverzite
îmbracă jgheaburile mute
Cu florile lor nen trecute,
Iar peste apele-adorrnite,
Şoptiri şi cîntece vrăjite.

RONDELUL CUPEI DE MURANO

Nu e de aur : e de raze. O-
ntind grifonii ce-o susţin.' E
dătătoare de extaze, Cu ea-n
onoarea ta închin;

In schinteierea-i de topaze
Coprinde-al nemuririi vin. —•
Nu e de aur : e de raze. O-
ntind grifonii ce-o susţin.

E arta pură, fără fraze, E
cerul tot de soare plin. Talaze
largi, după talaze, E
sufletescu-avînt deplin, Nu e
de aur : e de raze.

RONDELUL PRIVIGHETOAREI

Privighetoarea-nvietoare A-
ntremătorilor fiori, Deşteaptă
prin caişii-n floare Ale zefirilor
viori.

Știu : toate sunt o-ndurerare,
Prin viaţă trecem în neştire,
Dar mîngîierea e-n iubire,
De-ar fi restriștea cît de mare,
Și înălţarea e-n iertare.

RONDELUL OGLINDEI

Din al oglindei luciu rece De
apă-adîncă, — se desface O
liniște de dulce pace, Ce-
ntregul suflet mi-1 petrece.

Obida vrînd să mă înece,
Zadarnic firea şi-o preface.
Din al oglindei luciu rece
Uitarea numai se desface.

Chiar dorul vicţii-n mine tace
Izvor ce gata e să sece ; Şi
pe-al meu chip, ce-n umbră
Un i'el de vis de opium trece
Din al oglindei luciu rece.

RONDELUL DOMNIŢEI

Ieşind din balta Craioviţa,
Unde-a fost crai Craiovisin,
Văpaie, vezi plutind domniţa
Mai argintată ca un crin.

Sub lună-i tremură cosiţa, în
suflet poartă ca un chin,
Plutind pe balta Craioviţa,
Unde-a fost crai, Craiovisin;

îşi duse viaţa-ntr-un suspin,
Nedîndu-şi nimănui guriţa,
Dar a rămas mironosiţa Din
veacul cel de tot creştin,
Plutind pe balta Craioviţa.

E ca-ntr-o albă sărbătoare
Printre-ale pomilor ninsori
Privighetoarea-nvietoare, A-
ntremătorilor fiori.

Şi printre tihna lucitoare Ce-şi
varsă luna din comori, De viaţă
e redătătoare Pentru-orice
searbezi muritori,
Privighetoarea-nvietoare.

RONDELUL TRECUTULUI

Iată Pometeştii, iată Adîncata,
Scurtul pod de bîrne este retrecut.
Renviază mama. îmi zîmbeşte tata...
yreme cîtă curs-a parcă n-a trecut.

Jar şi vîlvorare soarele urcat-a. Arde grîu-
n flăcări, pîn' la brîu crescut. Iată
Pometeştii, iată Adîncata, Scurtul pod
de bîrne este retrecut.

Iarba pe tot şesul de cosit e gata. Apele-
şi deşiră graiul nentrecut. Pentru viaţa de-
astăzi mi-a sosit răsplata: Copilandrul
vesel din nou m-am făcut... —; Iată
Pometeştii, iată Adîncata.

Oricîtă cerească comoară Ar
fi într-un lut omenesc.
Zvîrlit de pe clipa ce zboară
Recade în iadul obştesc ; —
Pe rînd orice ore rănesc.

RONDELUL AJUNGERII LA CER

In cer s-ajunge dintr-un salt,
Sau nu s-ajunge-n veci de veci.3
Te-aruncă-n el un cîntec-nalt, în
care-al vieţei plîns îneci.

Spărgînd fluidicul său smalţ, Ca
o săgeată de-aur treci. — în cer
s-ajunge dintr-un salt, Sau nu s-
ajunge-n veci de vecii

I se mai dă-n sfîrşit asalt Sub
jar de patimi cînd te pleci; în al
tău suflet cînd n-ai alt Decît
fiorii dulci şi reci... — în cer s-
ajunge dintr-un salt.

RONDELUL CTITORILOR

In zugrăveala-nvechită,
El, searbăd ; ea, cu ruje-aprinse^
Biserica de ei clădită
O ţin cu degete întinse.

RONDELUL ORAŞULUI DE ALTĂDATĂ

Era oraşul de-altădată
Sub plopi de-argint, muiaţi în soare,
O verde oază fermecată
Cu repezi ape cîntătoare.

Pe-oricare străzi cîntau izvoare, Şi
sărutat de flori ce-mbată, Trăia oraşul
de-altădată Sub plopi de-argint, muiaţi
în soare.

Prostimea chiar era bogată. Prin curţi
aveau, mai toţi, cuptoare^ în beciuri
se teşeau covoare, Ş-o viaţă-n veci
îmbelşugată Trăia oraşul de-altădată.

RONDELUL ORELOR

Omnia vulneraţii, ultima necat

Pe rînd orice ore rănesc, Iar
ultima vecinie omoară... — Tot
sufletul mi-este o vioară Ce
plînge duios că trăiesc.

Şi nici nu mai cerc să zîmbesc
Cînd viaţa s-arată uşoară. —• Pe
rînd orice ore rănesc, Iar ultima
vecinie omoară.

RONDELUL ROZELOR CE MOR

E vremea rozelor ce mor, Mor
în grădini, şi mor şi-n mine Şi-
au i'ost atît de viaţă pline, Şi azi
se sting aşa uşor.

în tot, se simte un fior.
O Jale e în orişicine.
E vremea rozelor ce mor —
Mor în grădini, şi mor şi-n mine.

Pe sub amurgu-ntristător, Curg
vălrnăşaguri de suspine, Şi-n
marea noapte care vine
Duioase-şi pleacă fruntea lor...
E vremea rozelor ce mor.

RONDELUL LUI SĂDI

Drapate-n purpură regească, Sau
înfoiate-n rochi de-argint^ Sadi-
n frunzosul labirint Făcut-a
roze să-nflorească.

Năluci din vechiul timp desprinse,
Ştiu viaţa lor că e sfîrşită
în zugrăveala învechită,
El, searbăd ; ea, cu ruje-aprinse.

Şi nu-şi blesteamă-a lor ursită...
Dar orice candeli cînd văd stinse,
Şi sfînta slujbă părăsită, Ei plîng
cu lacrimi neînvinse, în
zugrăveala învechită.

RONDELUL COROANELOR NEPIERITOARE

Coroane-n veci nepieritoare
Dintre frunzişurile mari Ale
bătrînilor stejari : Mi-aşterne
umbra sub picioare.

Ducîndu-mi paşii solitari, Pe
sub pădurea cîntătoare,
Coroane-n veci nepieritoare
Simt în frunzişurile mari.

Aleea e-n apus de soare. —
Se urcă flăcări tot mai tari,
Şi se răsfrîng, schinteietoare,
Printre copacii seculari,
Coroane-n veci nepieritoare.

RONDELUL MARILOR ROZE

Mari roze bogate şi grele Abia
mai pot capul să-şi tina De
luxul ce poartă pe ele,
Scăldate-n albastra lumină.

Miresme plutesc prin grădină,
Iar rouă deşiră mărgele Pe roze
bogate şi grele, Ce-abia mai pot
capul să-şi ţină.

Avîntul simţirilor mele
Mă duce-ntr-o sferă senină
De ceaţa lumeştilor rele,
în care, pe frunte-mi se-nclină
Mari roze bogate şi grele.

RONDELUL BEAT DE ROZE

De roze e beată grădina Cu
tot ce se află împrejur ; E
beat şi cerescul azur, Şi
zîzîie, beată, albina.

Se clatină parcă lumina, Un
tunet e simplu murmur. De
roze e beată grădina Cu tot
ce se âflă-mprejur.

De-atunci nu pot să veştejească, Şi viaţa noastră o tot mint, Drapate-n purpură regească, Sati înfoiate-n rochi de-argint.

Natura lor nu şi-o dezmint..; Ştiu tot aşa să amăgească, S-adoarmă, şi să liniştească, Şi să ne spună că nu mint, —• Drapate-n purpură regească.

RONDELUL ROZELOR DIN CIŞMEGl

De flăcări, de aur, pembe, argintate,-
Nebună orgie de roze oriunde,
De bolţi agăţate, pe ziduri urcate,
Şi printre frunzişuri de pomi ce le-ascunde.'

Pe ritmuri persane în strofe-aşezate,
Melodic, coloarea, coloarei răspunde... —•
De flăcări, de aur, pembe, argintate,
Nebună orgie de roze oriunde.

Un neamţ a fost magul gradinei uitate.
Răpit fu de visul cu tainice unde, Şi
dîndu-le viaţă ce-n suflet pătrunde,
Lăsatu-le-a-n urmă, în roze-nchegate, De
flăcări, de aur, pembe, argintate.

O vrajă şi albă ş-albastră Din
ceruri, spre lume s-avîntâ. A
nopţei sublimă măiastră E-
ascunsă între roze, şi cintă.

Chiar roza ce moare în glastră,
De legile firei înfrîntâ,
Tresare, în pacea sihastră, La
glasul, cu care-o-nmormîntă A
nopţei sublimă măiastră.

ROiNDELUL ROZELOR DE AUGUST

Mai sunt încă roze — mai sunt, Şi
tot parfumate şi ele Aşa cum au
fost şi acele Cind ceru-1 credeam
pe pămînt.

Pe-atunci eram falnic avînt...
Priveam, dintre oameni, spre stele ;
Mai sunt încă roze — mai sunt, Şi
tot parfumate şi ele.

Zadarnic al vieţei cuvînt
A stins bucuriile mele,
Mereu cînd zîmbesc uit, şi cînt,
In ciuda cercărilor grele,
Mai sunt încă roze, — mai sunt.

Dar iată... — A mea nu e vina... — Chiar eu, în gentil trubadur, Visînd, lîngă-al apei susur, Mă schimb, aşteptîndu-mi regina... — De roze e beată grădina.

RONDEL CASCADELOR DE ROZE

Urclnd pe pomi, zîmbind pe casă, Se surpă rozele grămadă, Sau întocmesc cîte-o cascadă Pe vreo alee mai retrasă.

Parfumul lor purtat în stradă, Intinde-a lui subţire plasă... Urcînd pe pomi, zîmbind pe casă, Se surpă rozele grămadă.

De-oricîte stăvili nu le pasă : Sunt un torent, sunt o cascadă, Ce-n voia soarelui se lasă, Dar ce, de cum sfîrşesc să cadă, Reurcă-n pomi, zâmbesc pe casă.

RONDELUL PRIVIGHETOAREI INTRE ROZE

A nopţei sublimă măiastră E-aseunsă-ntre roze, şi cîntă, Grădina ce-mi stă sub fereastră In raze de-argint se-nvesmîntă.

O vrajă şi albă ş-albastră Din
ceruri, spre lume s-avîntă. A
nopţei sublimă măiastră E-
ascunsă între roze, şi cîntă.

Chiar roza ce moare în glastra,
De legile firei înfrîntă,
Tresare, în pacea sihastră, La
glasul, cu care-o-nmormîntă A
nopţei sublimă măiastră.

RONDELUL ROZELOR DE AUGUST

Mai sunt încă roze — mai sunt, Şi
tot parfumate şi ele Aşa cum au
iost şi acele Cînd ceru-1 credeam
pe pămînt.

Pe-atunci eram falnic avînt...
Priveam, dintre oameni, spre stele ;
Mai sunt încă roze — mai sunt, Şi
tot parfumate şi ele.

Zadarnic al vieţei cuvînt
A stins bucuriile mele,
Mereu cînd zîmbesc uit, şi cînt,
în ciuda cercărilor grele,
Mai sunt încă roze, — mai sunt.

Dar iată... — A mea nu e vina... — Chiar eu, în gentil trubadur, Visînd, lîngă-al apei susur, Mă schimb, aşteptîndu-mi regina... •— De roze e beată grădina.

RONDELUL CASCADELOR DE ROZE

Ureind pe pomi, zimbind pe casă, Se surpă rozele grămadă, Sau întocmesc cîte-o cascadă Pe vreo alee mai retrasă.-

Parfumul lor purtat în stradă, întinde-a lui subţire plasă... Urcînd pe pomi, zîmbind pe casă, Se surpă rozele grămadă.

De-oricîte stăvili nu le pasa : Sunt un torent, sunt o cascadă, Ce-n voia soarelui se lasă, Dar ce, de cum sfîrşesc să cadă, Reurcă-n pomi, zîmbesc pe casă.

RONDELUL PRIVIGHETOAREI INTRE ROZE

A nopţei sublimă măiastră E-aseunsă-ntre roze, şi cîntă, Grădina ce-mi stă sub fereastră In raze de-^argint se-nvesmîntă.

Turbat-a în voie duşmanul. —
El cupa de fiere golind S-a
dus în amurg şovăind, Ş-a
fost mai slăvit *ca* sultanul
Sădi. dintre roze ieşmd.

RONDELUL ROZEI CE ÎNFLOREŞTE

O rază-nfîorește, suavă... Ca
nor risipit e necazul. Puternic
mă poartă extazul Spre-o naltă
şi tainică slavă.

Nu-mi pasă de-a vieței otrava,
De chinul ce-şi urcă talazul : O
rază-nfloreşte, suavă ; Ca nor
risipit e necazul.

Stăpîn sunt de-acum pe răgazul,
Să-mi fac din ursită o sclavă, Şi nu
mai e viața grozavă, Deşi mi-a
brăzdat tot obrazul : O rază-
nfloreşte, suavă.

RONDELUL LUI SĂDI IEŞIND DINTRE ROZE

Sădi, dintre roze ieşind, Uită
să-şi blesteme amanul., Sădise
pe veci *Gulistanul* Şi sufletu-şi
dete zîmbind.

Aflai ca şi el talismanul Tot
raiul să pot să-1 coprind. Sădi,
dintre roze ieşind. Uită să-şi
blesteme amanul.

De zgomot și oameni retrasă,
Locaș ca din basme s-aratâ, în
noaptea de lună-argintată, Pe
pleoape cînd somnul se lasă.

Vreo sarcină asupra-i n-apasă :
De-ai mei creditori e-apărată,
Parfumul de roze ce-mbată
Extazul în suflet îmi lasă în
noaptea de lună-argintată.

RONDELUL ROZELOR DE AZI ŞI DE IERI

Umbrit de rozele ce-au fost,
Visînd sub rozele de-acum, Aş
vrea obştescul adăpost Să-mi fie
la un colţ de drum.

Ştiu al vietei mele rost
Simţirea din al lor parfum,
Umbrit de rozele ce-au fost,
Visînd sub rozele de-acum.

Oricui va spune pe de rost Că
nu-mi vrui soarta nicidecum
Născut în ceasul cel mai prost; ...
Dar am trăit, nu prea ştiu cum,
Umbrit de rozele ce-au fost.

RONDELUL NOPŢEI ARGINTATE

In noaptea de lună-argintată, Pe
pleoape cînd somnul se lasă, în
vis îmi clădesc cîte-o casă Ce
toată e-^ roze-mbrăcată.

Spre Saint-Cloud, ce doarme-n faţă,
Val de val se duce spart;
Flori de lună ce s-agâţâ
Schimbă apa în brocart.

Peste-a Senei verde faţă Dulci
şi lungi fiori se-mpart, Şi de
ţărmi ce se răsfaţă, Cînd
corăbii se despart, Flori de lună
se agaţă.

RONDELUL PARISULUI IAD

Printre valuri care plîng Şi
sub bolţi întunecate, Şiruri
de-astre încetate Felinare
se răsfrîng.

Pe tot ţărmul drept şi stîng, •
Iad, urlînd de răutate, Pe cînd
valuri care plîng Curg sub
bolţi întunecate

Chiar din zări mai depărtate,
Deznădejdi, ce nu se-nfrîng,
în grozav vîrtej se string
Zbuciumînd tot mai turbate, -
Printre valuri care plîng.

RONDELUL ÎNECAŢILOR

Pe sub poduri, Sena toată
Este moarul tristei seri ;
Ies'în faţă-i şi înoată
înecaţii cei de ieri.

Nici plăceri ş'i nici dureri
Să-i mai miște n-o să poată.
Pe sub poduri, Sena toată
Este moarul tristei seri.

Sunt aleşii cei din gloată...
Veştejite primăveri
De-a necazurilor zloată, —
Şi le cîntă mîngîieri,
Pe jsub poduri, Sena toată.

RONDELUL FLORILOR DE LUNA

Flori de lună ce s-agaţă
Schimbă apa în brocart ;
Printre frunze prinde viaţă
Cîte-un cîntec de Mozart.

Be cum n-ai ce să mănlnci,
Face-ndată pe trufaşul, Şi-n
mocirlă dîndu-ţi brînci, El
rămîne uriaşul, — Monstruos
se-ntinde-oraşul.

RONDELUL TICĂLOŞIILOR

Istovite tîrîturi
Trec aproape-n pielea goală. —;
Poartă negre-adînciturі
Pe sub ochii lor de smoală.

Pe neghiobi îi bagă-n boală,
Schimbă-n robi pe cască-guri.
Istovite tîrîturi Trec aproape-n
pielea goală.

La Montmartre e răscoală
Cînd, din craci făcînd figuri,
Cu murdare strîmbături Dau
pe faţă ce-au sub poală,
Istovite tîrîturi.

RONDELUL ÎNĂLŢIMILOR

In mansarda lui mereu
Sărăcia e stăpînă. —
Geniu-şi reazemă pe-o mîna
Fruntea lui de tînăr zeu.

RONDELUL DEZASTRULUI MONDIAL

Nori se bat la orizon. Tot
apusul sîngerează. Urlă
groaznic un ciclon, Sena
din adînc oftează.

Bubuiri ce nu-ncetează
Sunt un tunet unison.
Nori se bat la orizon. Tot
apusul sîngerează.

State noi se-nfiinţează,
Prăbuşit e cîte-un tron... —
Moartea-şi plimbă monoton
Coasa ei ce vieţi retează. —
Nori se bat la orizon.

RONDELUL URIAŞULUI

Monstruos se-ntinde-oraşul.
Viciul joacă-n el pe brînci.
Are case, lanţ de stînci.
Dracii-n toate şi-au locaşul.

Rînjitor pîndeşte-apaşul,
Floarea mlastinei adînci,
Monstruos se-ntinde-oraşul.
Viciul joacă-n el pe brînci.

RONDELUL DUMINICILOR DE LA BELLEVUE

La Bellevue'e val de lume.
Flori de zarzăr. Cer de mai.
Sărbătoare. Rîs şi glume.
Soare vesel. Colţ de rai.

Sena curge numai spume:
E-nflorită ca un plai, La
Bellevue e val de lume.
Flori de zarzăr. Cer de mai.

Dragoşti, muzici şi parfume
Sunt al zilei dulce grai, Dar în
fundul bietei hume Tot e
groaznic orice trai. — La
Bellevue e val de lume.

RONDELUL SFÎRŞITULUI

Omenirea e ca moartă. Vii, sunt
numai flori şi plante. Ea-şi
deschise neagra poartă Ce clădită-
a fost de Dante.

Stema ei de diamante Nimicită-a
fost de soartă. Omenirea e ca
moartă. V U sunt numai flori şi
plante.

Zilnic soarta şi-o amină,
Zilnic duce-al vieţii greu. —
în mansarda lui mereu
Sărăcia e stăpînă.

Dar prea mult nu este pînă
Va urca în empireu... Se şi
crede-n Eiiseu, Şi el stă de-
o săptămînă în mansarda lui
mereu.

RONDELUL FRANŢEI BURGHEZE

Unde este marea Franţă ?
Ce văd ochii, te sfîsie. Oh !
neroada burghezie, Şi
trufaşa ignoranţă.

Cerul este de leşie. Un
linţol pentru speranţa. Unde
este marea Franţă ? Ce văd
ochii, te sfîsie.

Intre mine şi prostie S-a
scurtat orice distanţă. —;
Vrut-au toţi egali să fie, Şi
sunt toţi, cu siguranţă. —.
Unde este marea Franţă ?

RONDELUL LUI TSING-LY-TSI

Tsing-Ly-Tsi stă-n prispa de-aur,
Cu ochi mici ca de ghierlan, Sub
de-argint frunzos tezaur, Casa e
de porţelan.

Lîngă ea, pe-acelaşi plan, Pomi
albaştri, zbor de graur ; Tsing-
Ly-Tsi stă-n prispa de-aur, Cu
ochi mici ca de ghierlan.

Spre-a-şi croi al vieţei plan,
Asudat-a ca un faur ; Un măreţ
de smalţ balaur Poartă prins 1-al
său colan. — Tsing-Ly-Tsi stă-n
prispa de-aur;

RONDELUL PODULUI DE ONIX

Pod de onix se-ncovoaie,
Arcuind o boltă-naltă ;
Cade foaie după foaie
Peste-azurul de pe baltă,

Spre-ale visului ghirlante
Nici-o aripă n-o poartă ;
Obosit e chiar Atlante, De
povara ce tot poartă. —
Omenirea e ca moartă.

ONDELUL APEI DIN OGRADA JAPONEZULUI

Apei lui de prin ogradă,
Prea domol curgmd la vale,
Bolovani, dintr-o grămadă,
Japonezu-i pune-n cale.

Spumegată, vrea să vadă,
împrejurul casei sale, Apa
lui, ce prin ogradă Prea
domol o ia la vale.

Şi schimbînd-o-ntr-o cascadă De
consoane şi vocale, Uită-a vieţei
grea corvadă, Dînd răsunet de
cristale, Apei lui de prin
ogradă.

RONDELUL MUZMEIEf

In jinrikişă uşurică
Muzmeia mică e purtată.
Frumoasă ca o păpuşică,
In kimono e îmbrăcată.

Pe cînd zăduful dc-aur pică,
Spre ceainăria depărtată, In
jinrikişă uşurică Muzmeia
mică e purtată.

Dinspre-apusul ce tresaltă
Sîngeroase curg şiroaie ; Pod
de onix se-ncovoaie Arcuind
o boltă-naltă.

Mandarini, stînd laolaltă, Spun
că semne sunt de ploaie ; Iar o
luntre, cam greoaie, Printre
ape se tot saltă, Pe sub pod ce
se-ncovoaie.

RONDELUL PAGODEI

De mari fluturi sărutată,
Pe-o movilă — artificială, E
pagoda argintată De
zîmbirea matinală.

Umbra pomilor, mişcată, O
-dezbracă, virginală, De
mari fluturi sărutată Pe-o
movilă — artificială.

Picurînd, diamantată,
Porţelanul roz i-l spală
Rouă tainic deşirată Pe
faţada sculpturală, — De
mari fluturi sărutată.

Liliachii, se duc izvoare
Sub pomi, plâpînzi ca nişte zori,-
Smaraldul mării răpitoare
E jocul vecinie de colori.

Copii, de griji neştiutori, Sunt
japonezii-ntre popoare, Ş-orice
dureri le sunt uşoare. Căci
poartă-n suflet, zîmbitori,
Smaraldul mării răpitoare.

RONDELUL CRIZANTEMEI

O crizantemă în mişcare
E-mpărăteasa strălucită
Printre roşatica-nserare
Peste grădină răspîndită.

Minune-abia închipuită, Şi
mai mult mică decît mare, O
crizantemă în mişcare E-
mpărăteasa strălucită.

îi este faţa zugrăvită Spre-a
fi aceeaşi arătare De tinereţe
neclintită, Ş-a fi crezută de
oricare O crizantemă în
mişcare.

De-al soartei greu a fost cruțată.
Simţiri, nici gînduri n-o ridică.
Atît e : o păpușă mică, De tineri
nostimi așteptată, In jinrikișa
uşurică.

RONDELUL OPIUMULUI

Fumîndu-şi opiumul uitării
Pe rogojini din pai de-orez,
Fo-hi, spre piscul aiurării, E
dus de visul lui chinez.

Scăpat de chinul zbuciumării,
Senm ca după-un meterez,
Fumează opiumul uitării Pe
rogojini din pai de-orez.

Iar cînd sosește-al nopţei miez
Ce-1 urcă-n slava îmbătării,
Deplin se dă halucinării Ce-
atunci e singurul său crez,
Fumîndu-şi opiumul uitării.

RONDELUL MĂREI JAPONEZE

Smaraldul mării răpitoare E
jocul vecinie de colori In verdea
flacără de soare De lîngă ţărmii
ninşi de flori.

Din țară singuri s-au proscris.»
Insă de cite ori priveau
Albastrul hainelor deschis, De
ea aminte-și aduceau, Și nu
vorbeau, ci ciripeau.

EPIGRAF FINAL

De-a? fi ori încă nu pe ducă,
Mă simt la fel cu orișicine :
Clipire-nchisă-ntre suspine, Și-
ntre năluci ce pier •— nălucă.

HONDELUL IOS&IWAREI

Prin vitrine aşezate, In
cartierul loshiwara, Vezi
păpuşi nenumărate Cît de
lungă este vara.

Sunt aproape-asemănate ;
In obraji le arde para
Prin vitrine aşezate. In
cartierul loshiwara.

Cam la fel sunt vestmîntate.,
Poate grea le-ar fi povara,
Dar fiind prea zorzonate Nu
le tulbură ocara, Prin vitrine
aşezate.

RONDELUL CHINEZILOR DIN PARIS

Ei nu vorbeau, ci ciripeau,
Căzuţi din lună în Paris, Şi
cum naintea mea mergeau,
Păreau ieşiţi ca dintr-un vis.

Să-i vadă mulţi se întorceau :
Aveau un chip de nedescris...
Ei nu vorbeau, ci ciripeau,
Căzuţi din lună în Paris,

ledoarii pro domo, reducînd astfel creaţia la un utilitarism mă-•unt. Transferul în operă, uneori brut, al conflictelor exterioare (cela mai multe marcate de subiectivismul exacerbat al scriitorului) are ca urmări şi note specifice vehemenţa pamfletară si lamentaţia încrîncenată vizavi de „eterne", reale sau inventata nedreptăţi. Macedonski pozează cu plăcere în victimă (şi a fost deseori victimă), străduindu-se din răsputeri ca această poză să nu treacă neobservată, în asemenea situaţii, tragicomice în majoritatea lor, el contrazice superioritatea imperturbabil demiurgică de care a făcut întotdeauna caz, postură cultivată şi ea cu insistenţă cabotină, pînă la ridicolul sublim.

Cititorului de azi îi este destul de incomod să ajungă la textele sale reprezentative (reprezentative nu pentru o biografie, ci pentru o creaţie), din pricina cantităţii apreciabile de versuri minore prezente în toate volumele, versuri datorate în mare măsură promptitudinii cu care autorul lor turna anodinul unor întîmplări, al unor ocazii în formele expresivităţii artistice. In consecinţă, lectura versurilor macedonskiene trebuie să fie una sever critică şi lipsită de prejudecăţi, de acele prejudecăţi la formarea cărora autorul a contribuit din plin şi cu dezinvoltura-i caracteristică. Deşi a ştiut şi a demonstrat ce înseamnă marea poezie, plasînd-o într-un cadru elevat de manifestare, autorul *Poemei rondelurilor* (volum care poate fi alăturat capodoperelor liricii noastre dintotdeauna) n-a rezistat ispitei de a coborî la relatarea faptului divers (cu deosebire advers), la nivelul răfuielii imediate ori al lamentaţiei teatrale. Se complăcea cu voluptate în două ipostaze divergente : de beligerant şi de damnat, ipostaze la care adera cu o sinceritate deconcertantă şi de necontestat Dar nici spiritul „ţîfnos", nici cel mizantrop n-au servit gloriei sale artistice atît de rîvnită şi atît de des invocată.

Cu siguranţă, Macedonski a avut vocaţia amiciţiei, dar şi a inamiciţiei, folosindu-se de un arsenal foarte eficient în a provoca iritări şi antipatii, chiar şi la oamenii de bine. Gazetăria sa pamfletară, luată în seamă şi de prieteni şi de adversari, este cu totul remarcabilă. Nici o precauţie, nici o ambiguitate diplomatică, ziaristul îşi precizează repede ţinta şi deschide focul din prima linie, expunîndu-se cu temeritate. Iată un exemplu:... „Dacă ei, conservatorii, îmi făgăduiesc să-mi închidă gura cinci ani, eu făgăduiesc să le-o închid pe veci. Căci o declar, şi să-şi bage bine în cap nerușinaţii calomniatori, că, deşi îi cred capabili de orice infamie şi de orice falş. *eu mă cred* [s.n.] de asemenea

POSTFAŢA

SPRE ORAŞUL DE AUR AL POEZIEI .

Poezia lui Macedonski poate fi mai lesne descifrată dacă se îndeplinesc trei condiţii. Prima constă în stabilirea unui raport corect între biografie şi bibliografie, mai exact spus între eu! biografic şi cel artistic, raport complicat (in nici un caz-dis-Junctiv.^; a doua se referă la parcurgerea amănunţită a creaţiei şi la' desprinderea marii opere de o apreciabilă, aproape nepermisă cantitate de balast ; în al treilea rînd, e necesară distingerea elementelor de originalitate, în raport cu numeroase şi încurcate imixtiuni si influenţe. Este foarte important să înţelegem că Macedonski, în punctele sale cele mai înalte, este poetul unui stil şi al unei viziuni foarte personale, născute însă din tatonări şi aserviri, din deconcertante eşecuri şi improvizaţii, din frivolitate şi epigonism. Dar nici un alt poet român*riu a făcut fn aşa măsură din eroare, din eroarea scandaloasă uneori, o experienţă necesară, o sursă fertilă a marii creaţii.

De numele lui Macedonski se leagă, printre altele, şi următorul paradox : cel care vedea în creaţie o replică sfidătoare dată „celor lumeşti" acordă în propria-i poezie un spaţiu mult extins elementelor autobiografice ; şi o face fără prea mult discernămînt, atîta timp cît transferă în vers nu numai marile, dar şl micile pasiuni, insignifiantul copios din viaţa de toate zilele. Literatura devine nu o dată o reacţie imediată, necenzurată la cotidian, la avatarurile sale mai mult sau mal puţin semnificative. Devine un fel de prelungire a publicisticii, a acelor excesiva

Toţi îmi fură împotrivă într-acea fatală noapte, Si
zdrobit de-mpotrivire m-am născut şi am trăit; par
nici Muzele pe-atuncea, legănîndu-mă în şoapte, Nu
puteau ea să prevadă c-am să fiu un urgisit.

Pare că fusese-o lume destinată să m-astepte,
Şi că-am de moştenire tronuri pe-ale căror trepte
pun coroane seculare toţi feciorii de-mpăraţi.
A ! batjocură amară !... Eu eram din condamnaţi,
Făceam parte din ocnaşii ce pe şubrede picioare
îşi tîrăsc ale lor zile ca ghiulele-obositoare,
Şi de-avearn să urc, cu timpul, pe vreo culme radioasă
Ca şi eu să-mi aflu tronul, era tocmai pe Calvar,
Noapte, blestemată -noapte, clipă rea şi nemiloasă,
Infiereze-te azi plînsul ca şi rîsul meu amar.

V In ciuda temperamentului puternic ^xpansly. marea poezia macedonskiană nu e cea pasională. Anticipînd, voi spune că lirismul său memorabil, fără termen de comparaţie, se află în zonele ameţitoare ale armoniei apoteotice, zone către care ascensiunile sînt anevoioase ; e lirismul reprimării oricărei agitaţii, un lirism de evidenţă apolinică, invadat însă de febra şi senzualitatea unei vitalităţi ce fecundează cosmosul. Macedonski nu este propriu-zis un implicat, dar nici un contemplativ, un Hyperion care-şi joacă şansa de a fi efemer într-o tragică şi unieă experienţă, pentru ca apoi să strălucească „nemuritor şi rece" deasupra celor lumeşti. Această poezie înaltă nu e nici impersonală, nici atemporală. Atemporală în ambele sensuri : în raport cu istoria şi în raport cu sine, implicarea în timp fiind dovedită şi de rolul ei în sudarea unor epoci literare. Marea sa poezie nu este, aşadar, nici impersonală, nici atemporală, dar, cu siguranţă, evadează din Invariabilul cotidian, din realitatea faptelor minore, de care e copleşită pînă la uri punct, fapte pe care timpul devenit istorie le elimină el însuşi inflexibil, ca pe nişte reziduuri. Cu alte vorbe, azi o lectură exigentă şi eficientă a operei poetice a lui Macedonski trebuie să se detaşeze de sinuozităţile unei biografii văzuta atît ca sumă de date, cît şi ca reflex literar. De altfel, evoluţia scriitorului, în fond, o evoluţie de solitar, urmează drumul anevoios, cu răspîntii şi întoarceri al unei treptate uitări de sine. îutr-adevăr, aceasta este istoria acestei opere în care cronologiile se încurcă, contradicţiile abundă, pentru ca, într-un tîrziu, aproape

capabil de a face pe d. Lascăr Catargiu să nu mai vorbească' • viitoarea sesiune legislativă, să nu mai pursuivarisească pe nimţJ[1] Nu voi îngădui niciodată ca numele meu să fie terfelit, că ac» nume 1-am purtat totdeauna ca un drapel."

Dar vocaţia de publicist nu a fost de folos poeziei, mai precj» acelei poezii care 1-a impus în conştiinţa posterităţii. Protestele jurnalistice cu ritm şi rimă sînt şi ele de o rară violenţă, stihurii e ca atare slujind doar formal campaniei. Paradoxal, Eminescu « modelul :

> M-am născut în nişte zile cînd tîmpita burghezime,
> Din tejghea, făcînd tribună, legiune de coţcari,
> Pune-o talpă noroioasă.pe popor şi boierime... Zile
> cînd se-mparte ţara în călăi şi în victime Şi cînd
> steagul libertăţii e purtat de cîrciumari.

Fragmentul acesta din *Noaptea de ianuarie,* memorabil pe linia denunţului unui climat politic, este doar convenţional poezie. Să dăm deci aprecierea cuvenită ziaristului combativ, aflat în tranşeele luptelor politice, dar, în egală măsură, să nu considerăm pamfletul versificat altceva decît un, produs hibrid. Indignarea face versuri, nu însă — mai ales în cazul de faţă — şi poezie autentică. Textul citat poate fi continuat, fără a pierde nimic esenţial, cu fraza incisivă a unuia dintre editorialele *Literatorului* : „România nu e chemată în vecii vecilor să rămînă proprietatea sau satrapia politicienilor analfabeţi", afirmaţie ce trimite inevitabil, prin concepţie şi ton, la publicistica politică atît de virulentă a lui Eminescu.

Biografia, în ipostaza ei „defensivă", vulnerabilă, nu aduce nici ea vreun serviciu poeziei. Macedonski a fost adeseori nedreptăţit (alteori s-a nedreptăţit singur), clamîndu-şi persecuţiile cu perseverenţă de maniac. Poezia care poartă pecetea stărilor de spirit deprimante e una a banalităţilor emfatice', e plicticoasă. In *Excelsior,* unul din volumele de maturitate, citim panseuri dezolante precum : „Realitatea chiar frumoasă / [concesie făcută foarte rar] Pe lîngă vis e urîcioasă... / La bine nu te aştepta, / Căci viaţa este nemiloasă." Chiar în unele dintre *Nopţi* se observă imixtiuni biografice neprelucrate, autorul lor apare ca un versificator laborios, desuet şi prolift. Bunăoară, în *Noaptea de martie,* Macedonski îşi descrie venirea pe lume ca pe o întîna-plare catastrofală :

doare absolută, dă himerei consistenţă şi autenticitate, forţîndM) să intre în spaţiul realităţii şi să devină o prezenţă necesară, normală. Intre certitudini şi iluzie, între concret şi inefabil, între viaţă şi artă, frontierele se şterg, iluzia, inefabilul şi arta devenind viaţa însăşi, unica viaţă posibilă, în fond, cel care a scris *Excelsior* nu evadează din realitate, nu se desprinde de ea, dimpotrivă, o trăieşte din plin, energic, o domină şi o epuizează, mai mult, ţi lărgeşte dimensiunile pînă la mistificare : aduce în concret, spre contopire, înaltele sfere ale unei fantezii proteice, rîvnind la concilierea sistemelor. Nu delimitează, nu scindează, *fi* încearcă, visează sinteze. Macedonski respiră, există simultan în două lumi, suferă din pricina incompatibilităţii lor, dar nu alege între una şi cealaltă, ci ambiţionează asimilarea uneia de către cealaltă. Contrar aparenţelor, este un spirit (vom vedea şi în operă) *integrator*. Trăieşte pătimaş realul, prezentul imediat, nefiind în stare de multe ori să apeleze la o minimă detaşare. Reacţionează la cele mai insignifiante accidente, lucru de caro adversarii au profitat din plin.. Dar, concomitent cu această dependenţă dusă pînă la exagerare, încearcă şi sentimentul opus : respingerea categorică a datelor concrete, si o face asimilîndu-le unui timp etern al creaţiei,, care este şi cel al gloriei postume nepieritoare. Macedonski îşi anticipă propria-i nemurire, clar pu se mulţumeşte s-o prevestească cu îngîmfare, ci se grăbeşte să o trăiască, să-i savureze, cit e în viaţă, apoteoza. Posteritatea este adusă în cotidian precum edenul pe pămînt, transferul respectiv făcîndu-se fără prea multe complexe. Omul, muritorul de rînd, proiectează peste existenţa lui efemeră (existenţă la care nu-i dă mîna să renunţe, totuşi) umbra statuii, devine statuia însăşi, vie. Fantoma poetului, spiritul geniului nepieritor a descins din Parnas încarnîndu-se şi Ciinţînd cot la cot cu restul lumii. Viaţa lui Macedonski este, «le fapt, visul din *Noaptea, de noiembrie,* adică un spectacol al realităţii savurat în existenţa ulterioară, autentică a artistului, existenţă constrînsă să coincidă cu cea biologică.

Legătura dintre eul biografic şi cel artistic nu este deci suprimată, ci se relevă într-o imagine răsturnată, într-o ipostază paradoxală. Acceptat fiind un asemenea paradox, biografia devine pitorească, extravagantă, bizară (ceea ce interesează în mai mică măsură), iar opera capătă originalitate şi strălucire. Ori de cîte ori (şi lucrul se întîmplă foarte des) raportul este normalizat, acceptată fiind „presiunea" biografiei asupra creaţiei, aceasta din urmă devine puţin semnificativă.

miraculos, adesea inexplicabil, cîştiguri anterior ocazionale 35 triumfe definitiv, infime recuperări din experienţe eşuate sa crească la dimensiunile unor izbînzi strălucite, amestecuri şi alu. viuni să se decanteze şi să se cristalizeze în unicate ale poeziei noastre dintotdeauna.

Confuzia deliberată dintre eul .artistului şi cel al insului copleşit de viaţa lui de toate zilele, confuzie deformatoare, mistificatoare şi inhibatoare pentru operă, constituie, în schimb, un element incitant pentru cei ce vor să studieze *biografia.* Exp'erienţa vieţii dă. relativ puţine lucruri importante operei (după cum am văzut o alterează în multe împrejurări), pe cînd experienţa de creaţie şi creaţia ca atare exercită o influenţă puternică asupra acelui eu biografic, atît de complicat la Macedonski. Existenţa de zi ca zi, înseşi faptele cele mai banale .îi sînt marcate în chip cu totul straniu de avatarurile, de destinul literaturii pe care o scrie. A forţa cu mijloace rudimentare intrarea biografiei în creaţie e un lucru comun. Transferul în lumea terestră a individului a datelor inefabile din existenţa exclusivistă a creatorului, a legilor din cosmosul său, care aparţine ficţiunii şi himerelor, este însă un lucru de-a dreptul fantastic. Macedonski a crezut cu putere într-o suprarealitate care este a artei şi într-o supraexistenţă care este a artistului, fiecare negînd ceea ce transcende. In ciuda acestei negaţii orgolioase, poetul nu separă planurile, dimpotrivă, le amestecă. Mediul natural, cel al vieţii de toate zilele, suportă fără opoziţie invazia realităţii transfigurate, expansiunea acelui „cosmos artificial" al artei, unde coordonatele şi esenţele sînt altele. Poetul se încăpăţînează să simuleze condiţiile acestui mediu chiar la el acasă (transferul se face, deci, fără complexe) şi s-ar putea spune că, într-un anume fel, şi reuşeşte. Cenaclul „Literatorul" e o dovadă, în ambianţa binecunoscută, unde se- vede numai spiritul pur al poeziei şi se ascultă în exclusivitate muzica sferelor, Macedonski savurează şi îşi asumă fără nici cea mai mică ezitare, în chipul cel mai autentic, o altă existenţă, aceea a artistului nemuritor pogorît fantomatic printre muritorii de rînd. Y Aducerea Parnasului la domiciliu e doar pînă la un punct o excentricitate, un gest de mitoman. Poetul nu se joacă, ci se conformează cu seriozitate unei realităţi interioare. El trăieşte într-o ambiantă *fantastică* şi consideră *firesc* totul. Cu o. can-

cigătoare, căci duce la moartea literelor ; fără forniâ, lâeea poate g filosofică, dar estetică nu" — disociaţie corectă **şi,, deopotrivă,** ctuală. Textul respectiv apare şi versificat :

Ideea cea mai strălucită Cînd
nu e bine îmbrăcată De
graiu-n care e coprinsă E o
miloagă dezmăţată.

In 1910 afirmă că „temperamente puternice dau scrieri puter-Iriice" ; observaţie şi ea exactă — dar nu tocmai originală — a | unei personalităţi puternice cu un temperament asemenea. Nu-jmai că opera sa de referinţă nu e urmarea exploziilor tempera-I mentale (atît de abundente în existenţa de zi cu zi a poetului). ' Această operă de referinţă e calm majestuoasă, e o revărsare lentă de imagini strălucitoare şi „grele" în acelaşi timp. Tempera-mentul poetului, mai exact spus vitalitatea şi senzualitatea lui fertilizează zonele subterane ale expresiei poetice, conferind splen-dorilor artificiale o anume frenezie vitalistă. Această simbioză — şi ea paradoxală — îi defineşte opera, lucru pe care teoreti-cianul îl ignoră cu desăvîrşire.

„Cultura autodidactă entuziastă", cum sugestiv caracterizează Adrian Marino, nu-i permite lui Macedonski aprofundarea unor probleme de estetică, văzute în evoluţia şi dimensiunile lor reale. Totuşi, poate fi observat în postura cu siguranţă utilă de „pedagog de şcoală nouă". Pe de altă parte, acesta e şi unul din motivele pentru care nu poate consolida un sistem estetic propriu-zis. Sim-ţind imediat şi intens pulsul prezentului, mai mult — ambiţionînd şi făcînd profeţii extraordinare, îşi sacrifică timpul şi persevе-renţa necesare unor eventuale studii popularizării în cele mai felurite chipuri a ideilor de ultimă oră privind îndeosebi estetica poeziei. In Franţa de la finele secolului trecut, asemenea idei, toate „fundamentale", apăreau şi se schimbau de la o zi la alta, febra înnoirilor rapide devenind o veritabilă molimă. Scriitorul nostru, în bună măsură un maniac al avangardei, le situa pe cele mai multe dintre ele în absolut. Unei victorii definitive — în lupta dintre şcolile şi curentele literare — îi urma la mică distanţă... o altă victorie definitivă şi aşa mai departe. Entuziasmul era total Şi neobosit, numai că îşi schimba peste noapte obiectul. Dar cali-tatea de propagator al unei direcţii sau alteia nu mulţumea, rk>etul şi esteticianul combativ ajung să prepare chiar reţete, să ofere

Macedonski a *tost,* se ştie, şi un pasionat *estetician,* al poeziei, cu deosebire. Termenul ar trebui pus între ghilimele, deşj persoana îşi revendică o competenţă absolută. Opiniile sale (despre propriile versuri, ca şi despre ale altora), exprimate direct sau indirect, prin ce a publicat şi susţinut ca şef de revistă îndeosebi, sînt şi ele pline de contradicţii, de gratuităţi şi excentricităţi. Din nou o relaţie simplificată cu opera devine primejdioasă : din nou" eul artistului nu trebuie subordonat altui eu, de astă dată al teoreticianului, al judecătorului de poezie.

Macedonski, în exclusivismul său, credea naiv într-o *formulă* lirică *apriori,* superioară tuturor celorlalte, concepţie răspînditâ în mai toate doctrinele de avangardă. Dar, vom vedea, această formulă este destul de confuză, şi nu o dată, sub aparenţa noutăţii, descoperim lucruri vechi de cînd lumea. Un articol din *Literatorul* anului 1880 contura ceea ce s-ar putea numi *'poezie totală,* oferindu-ne, de fapt, o definiţie pe cît de patetică, pe atît de pleonastică. Ea trebuie, după Macedonski, „să conţie *tot* [s.n.] : supărare, suferinţi, lăcrămi, disperări, dezgustări, scepticism, filosofie, credinţă, ironie, amar, înţelepciune. O poemă trebuie să fie însăşi inima omului." Nu avem aici atît un prografn poetic, cît un expozeu de teme, nici una dintre ele nefiind propriu-zis macedonSkiană. La data cînd scria aceste rînduri, autorul lor nu aflase că marea lui creaţie lirică exprima în esenţa ei o stare de spirit unică, dogmatică^ şi că e una a refrenelor, a acumulărilor lente, prin repetiţie, o poezie a monotoniei exorbitante. „Lăcrămile", „dezgustările", „scepticismul", „fiîosofia" nu-i aparţin, îi sînt pur şi simplu elemente 'parazite. Ceea ce în definiţia citată -aduce a scepticism şi a damnaţiune ţine de moda.epigonismului romantic, al cărui reprezentant Macedonski a fost în bună măsură, cu deosebire într-o prima etapă a creaţiei sale. ',Supărările" şi „dezgustările", reale, reflectă acea imixtiune brutală a biografiei în operă, ele fiind urmările conflictelor interminabile cu cei din jur. Motive de disperare, viaţa i-a oferit adesea, şi poetul s-a grăbit să se console, trad u cînd cu voluptate deznădejdea în versuri; versuri în majoritatea lor stîngace şi stridente. ;

Dacă e să luăm de bune opţiunile exprimate, apare limpede că, la *26* de ani, Macedonski se ignora ca artist Tot atunci, în acefâşi an 1C30, în descendenţă maioresciaaă, rosteşte sentenţios : „Două lucruri sîot în artă : ideea şi forma. Fără idee, forma e

gazetă şi de cenaclu (ambiţionînd *n* reprezenta prin antîndouă o şcoală) trebuia să dea direcţie, lucru mai greu de realizat prin aserţiuni generale, cuprinse de obicei în articolele de fond ale *Literatorului* dintr-o primă perioadă, ci, aşa cum s-a şi întîmplat acceptînd sau respingînd scriitori. Direcţia Macedonski văzută prin numele publicate în revistă sau susţinute în alte împrejurări rămîne, în cele din urmă, greu de precizat, lucru firesc atîta timp cît principiile şi criteriile de apreciere ţineau foarte adesea de aspecte extraliterare. Aşa-zisul modernism era în viziunea magistrului, după cum am văzut, ceva greu definibil, în esenţă un amestec de stiluri (ultime „expresii ale geniului omenesc").

Cum se ştie, Macedonski i-a atacat vehement pe Eminescu şi Caragiale, nu l-a cruţat nici pe Alecsandri, le-a contestat opera în numele unor principii (cînd erau la mijloc principii şi nu raţiuni mărunte) cărora li se conformau, în schimb, veleitari şi nume obscure. *Literatorul,* cenaclul şi revista adăposteau sub stindardul „poeziei noi" epigoni ai Iul Conachi alături de avangardişti autentici. Talentelor proeminente şl caracudei li se acordau aceiaşi lauri. In toamna anului 1913, revenit din Franţa, maestrul îi are în jurul său în cenaclu pe G. Bacovia, I. Pillat, Tudor Vianu, Adrian Manlu, N. Davidescu, AL T. Stamatiad, Horia Furtună, Al. Dominic, G. Stratulat, tyl. Romanescu, I. Pavelescu, N. N. Hîrjiu, Al. Moşoiu etc. O „suită" pestriţă, o listă cu destule incompatibilităţi.

Selecţia şi publicarea în revistă dădeau curs mai întotdeauna necesităţilor impuse de o politică a alianţelor. Totul se făcea la lumina zilei cu aplombul caracteristic şi nici un fel de scrupul diplomatic. Exigenţele coborau sub limita admisă. Erorile aveau mai întotdeauna ceva spectaculos, erau încununate de un imens ridicoL George Şimer şi alţii ca el publică versuri de genul:

> Dacă-amoru-i nebunie,
> Cum aud pe mulţi vorbind,
> înţelept atunci în lume Ca
> să fiu nu mai pretind { Cintr-o vecinică-aiurare Să
> se stingă viaţa mea Şinţelepţii să privească Cum
> nebun sunt lingă Ea.

formule inedite : „Ca şi *wagnerismul, simbolismul* unit cu *instrumentalismul* este ultimul cuvînt al geniului omenesc" — citim în *Literatorul* din 15 iulie 1892.

Macedonski este printre primii poeţi europeni care folosesc versul liber. *Folosesc e* un fel de a spune, întrucît îl *încearcă* într-un singur poem, *Hinov,* publicat într-un volum de tinereţe : • *Poezii* din 1882. Experienţa nu e repetată, şi faptul îl caracterizează întru totul pe autorul *Hinovului.* Rapida sincronizare cu unul sau altul din „ultimele cuvinte ale geniului omenesc" este urmată, de regulă, de o renunţare la fel de rapidă. Apoi, o atare experienţă nici nu putea fi dezvoltată. Cînd spune patetic, în *Hinov :* „îmi rîd de ritm / şi de-orice reguli îmi rîd", Macedonski o face în virtutea unuia dintre multele sale entuziasme de moment. Sfidarea regulilor — bravadă şi imitaţie a modei străine — nu-i caracterizează structural poezia. Din punct de vedere formal (prozodie, versificaţie), sînt preferate, indiscutabil, soluţiile clasice, canonice. „Toate lucrurile trebuie să aibă o formă, o simetrie, o ordine", spune autorul *Hinovului,* consecvent în a se contrazice. Afirmaţie teoretică validată de marea lui creaţie, care rămîne fidelă organizării orchestrale, armoniei şi echilibrului formelor, cinesteziei, sintezelor luxuriante. „Mirosul, gustul, pipăitul se unesc întru completarea acestei simfonii pe care auzul o desăvîrşeşte' într-un chip atît de energic şi delicat", spune, în 1921, cu înţelepciunea şl luciditatea pe care le-o dă vîrsta şi experienţa ; experienţă formată pe seama tuturor acelor opţiuni contradictorii în care teoreticianul şi poetul s-au risipit vreme de o viaţă cu uimitoare energie şi dezinvoltură. Stilul său de a greşi are întotdeauna aplomb, erorile sînt rostite apodictic. Temperamentul determină gestul imediat, ferm, afirmaţia tranşantă. Contrazicerile păstrează acelaşi ton ferm şi răspicat, nu există ezitare, nici complex. Inconsecvenţa opiniilor teoretice, încercările ratate de a pune în practică multe din ele şi, îndeosebi, dezminţirea lor de către creaţia propriu-zisă, toate ne obligă încă o dată la o lectură să-1 spunem *în sine* a textului poetic, valorile lui neputînd fi explicate de ceea ce el, poetul, credea, într-un moment sau altul, a fi valoare autentică.

Macedonski s-a pronunţat despre poezie, în general ; despre propria-i poezie, în special, dar şi despre poezia altora. Şeful do

fi însemnat sau ar însemna acele aprecieri pe arena p.jtiii [a] Acggta a jost un defect de care n-am putut, nici n-am public[1] scăpa, deoarece ştiu că critica omoară şi că încura- Ut puteri noi, îmbărbătează sufletul debutantului, £5 £ăcîndu-i să lupte_"

protejarea „palmierilor din grădina proprie" — cum plastic xprima cineva — poate fi în mare măsură o explicaţie a ^ultor gafe publicistice, cu repercusiuni serioase asupra autorităţii şefului de revistă. Gafe e un fel de a spune, pentru că, am âzut e vorba mai mult de concesii făcute cu bună ştiinţă. In anum'ite momente, mai precis în clipele trădării, foştii aliaţi impostori sînt apreciaţi la adevărata valoare, instaurarea spiritului justiţiar demonstrind tocmai caracterul deliberat al concesiilor anterioare. Maniera renegării nu onorează pe nimeni, nici pe acuzaţi (se înţelege), nici pe acuzator : „Vina nu este a mea — spune Macedonski părăsit — dacă nu am izbutit să-i fac poeţt şi oameni cu carte, căci, posedez manuscriptele poetice ale celor mai mulţi dintre cei care mă înjură astăzi, în starea în care erau scrise şi — tot într-o vreme aş putea să le-o dovedesc că aşa cum au fost publicate, în cutare sau în cutare jurnal, rectificările — adică poeziile prefăcute de sus şi pînă jos — sunt ieşite din însuşi condeiul subsemnatului". Pînă şi „copilul meşter" Traian Demetrescu, pe care 1-a descoperit şi lansat, căruia i-a prefaţat cu entuziasm volumul de *Poezii* din 1885, este implicat într-un astfel de „recurs" şi, foarte trist lucru, este implicat postum, în suplimentul literar ai *Ligii ortodoxe* din 10 decembrie 1896 (anul [mo]^i [ui] Trăiau Demetrescu) citim următoarele : „Aceşti intimi ai mei. printre care şi Th. M. Stoenescu, îşi închipuie probabil că Pe mine ingratitudinile mă costă ceva. Dar se înşeală-. Că Duiliu amfirescu. că alţii au trecut în alte curente, că unii m-au de- [umat] ?i înjurat chiar ; că Traian Demetrescu s-a dus la duş-[11] mei [ruptură ale cărei cauze au rămas obscure], că după

[1U] S"a[ul] Proiectat până 5» statui fără însă a se găsî de sa se zică fie la înmormîntare [necitarea în convenţio- [ii] [dis]cursuri funebre, pînă şi asta îl ofensează pe Mace- 'flsîcil -F* • *j, ne mai tîrziu un cuvînt despre încercările sale — patro-n , -[?l] ,[ou] [Spri]3"[n] Părinteşte acordate — şi, în Eine, alţi mulţi … ' dntaresc însâ *eh* de puţin să «na facă să şovăiesc din calea [c] -

Cazul lui Carol Scrob e notoriu, exemplar, pentru cu citate. Ilustrul său îndrumător şi binefăcător n [3] ***** [v] 1-a publicat cu frenezie, dar a şi scris adesea enti^ia^*' cîndu-1 drept vizionar şi hărăzit cu — e drept *numai* — [Qa'] tură de geniu". Nu trebuie deci să ne mire faptul că "° ° lescu vine şi el şi rosteşte sentenţios (în stilul „Dacă poezia n-ar fi.existat, Scrob ar fi ghicit-o". Şi AL r matiad este un foarte mare poet, aşa cum Donar Muntear [S] „giganticul, f...] şi incomparabilul maestru". *Literatorul* M r *Tarara, Revista independentă, România literară, Straja ţării T graful* sau *Forţa morală)* tipăresc tot felul de prozeliţi, care parte de a justifica superlativele de genul celor de mai sus ofn pagini nu numai plate, dar de-a dreptul inepte, hilare. Amatoi lor de umor involuntar, colecţia *Literatorului* (mai ales ser 1300—1385)-le oferă momente de adevărată desfătare. Hazul raa vine îndeosebi din morga genialităţii, care î-a molipsit pe mu! Alături de poeţi, la modă ^înt moraliştii ; stilul sentenţios c′, comicului dimensiuni hiperbolice : „Inima femeii este întocmai ca cremenea, ea scapără schintei cît timp o loveşti cu amnarul", spune Th. M. Stoenescu.

E foarte adevărat că pripeala şi largheţea cu care erau împărţite onorurile genialităţii veneau pur şi simplu din spiritul entuziast al lui Macedonski ; el greşea mult, pentru că risca mult, avea curajul să atragă atenţia asupra unui condeier necunoscut în termeni apăsaţi, fără precauţii, îl descoperă în ziarul craiovean *Vocea Oltului* pe tânărul de 17 ani Traian Demetrescu: „.Sînt încă sub farmecul versurilor acestui copil meşter" (Scrisoare către Calloianu). Depistează un nou talent literar în persoana lui Duiliu Zamfirescu, care, ne spune, „se afirmă ca poet în mod strălucit" şi, drept urmare, îi deschide fără parcimonie paginile *Literatorului.* 11 descoperă, îl debutează şi îl elogiază *pe* Bacovia.

Oricum, erorile în aprecierea valorilor au fost mult prea [n] meroase şi mult prea des clamate pentru a le încadra intre teîe firescului. Macedonski însuşi a fost conştient de mărim sa exagerată, găsindu-i scuze !în dragostea fanatică pentru moş. Talentul, oricît de firav ar fi fost, trebuia îngrijit ca o <^ rară. într-un articol publicat în *Telegraful* din 29 ianuane '^ junele descoperitor de talente se justifică astfel: „B[ecU] ^ aw fost adesea prea indulgent în aprecierile mele, o

A-ţi pierde mintea ta sileşti,
Fiindcă vrei să-nnebuneşti... E o
dorinţă ca oricare, Dar, dragă, n-ai
să ţi-o-mplineşti, Nu pierde mintea
cine n-are !

Din corespondenţa lui Traian Demetrescu (limitată la perioada' •'He 1884—aprilie 1886) aflăm nu numai recunoştinţă, dar şi dra-tea sinceră, pătimaşă chiar a tînărului poet craiovean făt* d cel care 1-a descoperit şi mai apoi îndrumat. Scrisorile dezvăluie o afecţiune reciprocă, tradusă şi în fapte : Macedonskl îl aduce pe Demetrescu la Bucureşti, îl ia sub oblăduirea sa. Cu» am mai spus, la un moment dat, între ei intervine o rupturi. Tînărul prieten şi protejat e considerat trădător şi executat asta fel într-o epigramă-pamflet:

Am auzit al tău lătrat, Dar el
deloc nu m-a mirat: Destulă
vreme ţi-am dat pîne; Să ştiu
prea bine că eşti cîine.

Aşadar, nu există o singură „afacere a epigramei", ci mal multe şi toate concepute în acelaşi stil. Dacă n-ar îi fost la mij-loc Eminescu, e foarte probabil că posteritatea nu s-ar fi sin-chisit prea mult de aceste riposte veninoase şi le-ar fi trecut m rîndul păcatelor ce se iartă celor aleşi.

Am invocat însă subiectul nu din raţiuni pitoreşti ori di» porniri justiţiare. Vreau să arăt că epigramele (alături de multe alte versuri ce s-au instituit ca răspuns imediat la reale sau ima-ginare adversităţi) sînt şi ele dovezi ale unui surprinzător prost-gust trecut intact în cuvîntul tipărit. Dincolo de toate — inso-lenţă, calomnie, spirit meschin, chiar orbire a inteligenţei — des-luşim în textele de genul celor de mai sus o imensă tristeţe a me-&"?nianiei. Un paradox se impune ca evidenţă : cel care îşi revendica şi etala plin de patos şi sfidare faţă de „tîmpita burghe-z'me" stirpea aristocrată a avut momente în care bunul-gust — ca sa nu mai vorbim de rafinament şi de noblete — se topea la flacăra uno-r umori, interese şi porniri total inestetice, în care sacrul sen-«nent al onoarei era călcat în picioare de vanitatea exacerbată. ' er»tirnent aristocratic şi el, vanitatea sucombă în propria-i

A accepta că politica de grup sau bunele intenţii **eH** acestea şi numai acestea au determinat cultivarea nu - mi se pare un lucru firesc. A spune, în schimb «k>nski se înşală realmente atunci cînd apreciază o pe chiar un text literar nu e nicidecum o noutate. Pară • ' manifestările unui temperament incomod altora şi sio^ *?[n]°" trece cu vederea adversităţile violente nesuportate (unei' •, din partea unor nulităţi patente din lumea politică şi iit$_{e}$ "-V trebuie să admitem că în multe din acţiunile şi mal ales ^ tiuTiile" scriitorului s-a manifestat o netă şi nu mai puţin °" prinzătoare lipsă de gust. La Macedonski, rafinamentul suprem şi vulgaritatea eclatantă sînt extreme care se ating. De pildă ori cit de pitorească şi insolită am găsi ambianţa serilor de Ia cenaclul „Literatorul", festivitatea în sine e, In mare măsură, 6 ceremonie cabotină. Un ridicol, aproape palpabil, material plutea în aer, dar cel aşezat pe tronul său sculptat, de rege al poeţilor, îl ignora cu o desăvîrşită candoare şi aristocratică gravitate. Donquijotismul acesta imperial — de care nu se poate ea poetul să nu fi fost conştient, dar pe care îl accepta cu sentimentul egolatru al măreţiei autentice — transformă fascinaţia unei rrrult rîvnite Himere care e dialogul mistic cu geniul tutelar al muzelor, în spectacol bufon. Nu tocmai eleganţa lipsea acestui ritual, ci bu-
RUl-gU&t.

Mai grave sînt lucrurile cînd trec în pagina tipărită. In celebra epigramă a cărei ţintă a fost Eminescu (deşi, cum se ştie. Macedonski a negat vehement acest lucru) avem exprimată o reacţie blamabilă. Chiar dacă n-ar fi vorba de nefericitul poet, c de un oarecare, de un adevărat „X", impresia de penibil desăvirşit se păstrează intactă. De altfel, nu accidental, ci, în majoritatea lor. epigramele lui Macedonski încalcă, uneori deconcertant, o *mr_1*^ etică admisă, trimiterile la sănătatea mintală a celui incriminat t= repetă, devenind chiar un tic injurios :

> Spre a respecta pe năuciţi . Şi
> pe nebuni şi pe tîmpiţi, V. puse
> muncă, puse zel, Dar ca dovadă
> de respect Din partea sa era
> mai drept Să fi-nceput întîi cu
> el.

O altfi epigramă „dedicată lui «X», poet sumbra, *[6] nlfest* dorinţa de a înnebuni", sună astfel :

r şi cu urmaşii : „...legat puternic de litera-
•i *temele pe care le cultivă* şi prin însuşirea
e- *procedee tehnice,* legat de asemenea puter-
ioterioară, căreia îi ser veste într-o mare mă-
ecare, Eminescu se ridică între unii şi alţii şi
•raturii ca un *vîrf singuratic* de munte, *.Apa-*
liott!.- lestinul lui trebuia să fie excepţional." *[S.n.J*
.it fi determină evaluarea poeziei de la o allitu-
;-'â L-' atunci, redimfinsionîndu-i astfel anvergura şi
Repercusiunile imediate, ce pot fi urmărite
lirica posteminesciană sînt, cum se ştie. cu
:.f. Imitaţiile, unele onorabile, copiile multiplicate
.ii demonstrat, de fapt, neputinţa continuării. _Emi-
»rt *destinul* unei literaturi, aşa că 'nu şi-a putut
i scoală, să-şi asigure urmaşi, să fie un *interme-*
nente ale istoriei literare, cum a fost, la modul
e, Macedonski. Ştim bine. influenţa directă a
usupia unor destine individuale a fost para-li-
Racovia este un mare poet cînd reuşeşte să se
tn&uea tutelă. Aşadar, Luceafărul arde cu lu-
ii[1], situînd poezia — nu numai în ordine va!o-
uitate de a recuofigura ontologic lumea — în
aerepetate *(nepereche,* cum spune CAiinescu)

lucrurile se petrec altfel. Legătura sa cu îna-iv
este pt' cit de evidentă, pe atît de strînsâ şi
'"anii îi sînt imitatori de serie, în timp ce con-a
număr, sint nume importante. Aşadar, spre F-
'3cu, el îşi asigură rapid o continuitate solida, a
sa e preluată ea moştenire palpabilă de scri-
.laturi dfr Scrob şi de ceilalţi ca el, *Literatorul*
acobescu, pe Ştefan Petica, pe Bacovia. Marea
eiu de la Macedonski un aspect fundamental ;
L-nt .imanent, de esenţă, ca nucleu germinativ
•rf,e, de pildă, ceea ce este Eminescu în Baco-,
exterior şi minor). Toţi cei care au făcut (şi
iJ'.în adeziune la un program) o poezie, o mare
românească sînt urmaşii legitimi, direcţi ai
• ' rude de singe.

luitate es'e (ie asemenea foarte solid, dară
Ui aceea a înaintaşilor. Se impune

' Dar paradoxurile continuă : dincolo de astfel de râb' catastrofale (consumate în registrul minor al poeziei) on ir! referinţă se apropie realmente de acel *excelsior, e* neînf[3] ^ are o nobleţe epatantă. Numai desprinzînd cuvîntul de prea r pasiunilor, de ispitele şi restriştile neesenţiale ale efemer i^-' Macedonski se regăseşte ca mare scriitor. Vom vedea, realul "" vitalitatea sa va dirija în alte direcţii combustiile creatoare R litatea ca reflex imediat în subiectivitate stînjeneşte, inhibă va loarea. Pe acest poet atît de pasional şi execesiv iubitor de sin însuşi îl compromit tocmai elementele excesiv personale, senti- mentale şi intimiste. Marea poezie macedonskiană este aceea care îşi „uită", care îşi „ignoră" autorul. Nici un alt poet român nu a avut o asemenea forţă de a trece de la slăbjciuni şi patimi degradante la expresia valoric superlativă *ac* condiţiei sale.

Macedonski este, într-adevăr, un poet novator, lucru vizibil însă mai cu seamă în poezia de după 1900. El trebuie asimilat liricii secolului nostru şi nu celui precedent, deşi cantitatea (dar numai cantitatea) versurilor conduce către altă concluzie. Mo- dernitatea ostentativă a unor texte, coroborată cu demersurile teoretice în acest sens, ar putea lăsa impresia că este fracturată evolufia normală a liricii noastre ; noutatea frapantă poate ex- prima la nivelul aparenţelor ruptura. Situaţia e foarte compli- cată, căci, în ansamblul ei, aflîndu-se la confluenţa, dintre două veacuri, poezia în discuţie se impune, de fapt, ca element de le- gătură foarte puternic. Macedonski pleacă de la un romantism desuet şi stîngaci (cu accente paşoptiste) şi pe nesimţite, însă de Ia volum la volum, traversează experienţe moderne, pe care le canonizează pe linia imaginii. *Poema rondelurilor* esteexpre- sia uqui spirit clasicizant, baroc.

In realitate, cel care tulbură profund evoluţia liricii rom*- neşti spre finele secolului trecut, rupîndu-i „firul", este Eminesca Acesta se desprinde rapid de experienţele şi umbra anteces şi într-un fel negîndu-i, minimalizîndu-i, se înalţă solitar, mai versurile de început se leagă de istoria, de evoluţia =r noastre din veacul trecut. D. Popovici surprinde foarte^ nua ^ dependenţa şi în acelaşi timp independenţa lui Eminescu m

mai mire. Tot conflicte de ordin personal alimentează in-** "ecvenţa în apreciere. Cei doi poeţi (şi două vîrste poetice) ConS *rează* la marele premiu al Academiei Române (din 1882), cfn ^ catjză avînd bătrînul bard. învinsul îşi pierde capul şi ClŞ 'tionează violent şi în vers şi proză, încercînd să maculeze 1 'a Şi olimpianismul adversarului cu aluzii privind implica-"... cîştigului bănesc de pe urma distincţiei. Se lamentează prie-[' nilor,' primeşte consolări. Toată situaţia este elocvent rezumată He o scrisoare plină de diplomaţie pe care i-o adresează Traian Oernetrescu : „Tot ce ai spus despre Alecsandri am admis, afar" de locul unde zici că posteritatea nu-l va trece printre poeţii mari. Aci mi se pare că nu va fi tocmai aşa. însuţi dumneata zici în prefaţa volumului de poezii : «La noi în ţearâ numărăm trei mari poeţi : Heliade, Bolintineanu şi Alecsandri...». Dar, în acel timp, mărturisesc sincer, dacă d-ta ai fi aparţinut din generaţiunea Alecsandri, sînt foarte convins că l-ai fi predominat în valoare. Vorbeam, zilele trecute, cu nişte persoane instruite, relativ la criticile d-tale asupra lui Alecsandri. Opiniunile lor erau diferite, dar toate dau naştere la concluziunea că ei admit această critică. Făcea însă excepţiunea acolo unde îl şicăneşti — (ziceau ei) — cu premiile Academiei. Apoi, că la etatea d-tale Alecsandri n-a putut face ce ai făcut, o susţineau foarte-mult."

Intr-o poezie de tinereţe, Focttl socru (care apare în volum cu cîteva luni înainte de scandalul cu premiul Academiei), Macedonski parodiază cu har şi dezinvoltură pe nenumitul Alecsandri, prinzîndu-i ticurile şi calchiindu-i expresiile:

> Dacă primăvara vine, toţi încep a lor cîntare Prin a ne vorbi de rouă şi de-a vîntului suflare, Sau punînd privighetoarea ca să cînte-ntr-un dafin, O rimează foarte lesne c-un melodios suspin ; . Fluturii vin mai la urmă, legănaţi pe aripioare ; Văile sînt însmălţate, cîmpurile.-ncîntătoare, Vîntul cu dulceaţă suflă, paserile ciripesc Mii de şoapte, mii de cânturi, mii de flori ce-mbălsămesc I Pretutindeni sînt parfume, crini suavi sau roze dalbe, Vorbă ce-a fost născocită ca o rimă pentru albe, Şi spre culme-a poeziei, ne vorbesc de cîte-un dor, Ca să bată astfel cîmpii puţintel şi în amor ! Dacă vine apoi seara dînşii scot ca din cutie Stelele nenumărate, plus o lună argintie,

limpede un adevăr : cel care în jurul anului 1900 avea să campionul modernismului românesc a avut nevoie de m • de două decenii pentru a se elibera de un romantism e> • •U ' (împins pe altă filieră de Eminescu la nivelul expresiei ab.[1]1'[2]"' de recuzita şi formele sale rămase fără fond. Pină la *Exc* i • inclusiv (deci prnă în 1895), Macedonskl resimte acut şocul f"'" melor perimate, dar îşi asuma într-o manieră carteziană, am zi influenţa întîrziată a paşoptismului, combinînd spiritul insurge t autohton cu romanţiozitatea şi poza mussetiană ori cu demonis mul byronian, modele invidiate şi adesea invocate în extaz Snobismul lui Macedonski e real şi pitoresc deopotrivă, dar, în ultimă instanţă, superficial şi nevalidat de operă. Admiraţia pentru Heliade şi Bolintineanu, mai ales pentru aceştia, dar şi pentru Alecsandri sau Bolliac este expusă fără echivoc • (omiţînd uaele deziceri de moment avînd la bază interese extraliterare), se vede limpede din articole şi conferinţe şi, înainte de toate, chiar din poezie. *Prima verba, PoesU, Excelsior* şi în bună măsură Fiori *sacre* resimt tutela înaintaşilor imediaţi, prelungind în ecouri Urzii romantismul preeminescian.

Modul în care Macedonski îşi admiră antecesorii este el *î* suşi o curiozitate, făcînd astfel să crească numărul paradoxu lor. Preţuirea arătată lui Alecsandri sau lui Bolintineanu, n aîes lui Bolintineanu, nu exclude (uneori tot din vanitate) dezi. hiirea unor puncte vulnerabile din poezia lor : „...în literaţii vedem abuzul diminutivelor, care de nu va dispare, limba no-: tfă tot copilă va rămîne", citim în primul număr al *Litera*[*torui:jt*] (din 20 ianuarie 1880). Ironia soartei şi acelaşi „spiridus" al contrazicerii, care i-au jucat întotdeauna feste poetului nostru, fac ea exact sub acest text demascator să fie tipărite doua catrene în care citim între altele :

Afar' e soare şi lumină Şi
raze şi schintei, Aer curat,
boltă senină Şi flori şi
fluturei [s.n.].

Dar nu chestiunea diminutivelor 1-a îngrijorat propria-»[3] Macedonski, mai ales în relaţiile sale cu AJecsandri, pe ca^ admiră, îl respinge şi îl imită. Labilitatea reacţiilor nu ţie

pin descriptivismul miniatural al acestuia din urmă dis-
8Ce 'tîngăciile Şi distonările verbului. Spre exemplu, Bolintineanu
*d în pastel să împace elementele de artificiu, specifice
? aisticH tari, căutate şi opulente cu ceea ce este natură, vitalism
'• orospeţime. Ma'cedonski rezolvă problema, procedînd fără pre-
§~ ţie exclusivist, pune în stare de funcţionare alambicurile **şi**
strînge totul între chingile artificiului :

Şi astăzi mai sînt fluturi cu aripi luminoase
Scăldate-n praf de aur şi pietre-preţioase,
Ce dau ocol luminei din lampe de cristal ;
Şi astăzi cerul varsă pe frunzele pălite
Dulci picături de rouă în soare poleite Cînd
ziua îşi deşiră colanu-i de opal !

Ca şi la Bolintineanu, cromatica, jocul de lumină şl întuneric au efect halucinatoriu. Culoarea şi parfumul au materialitate. Rafinamentul lui Macedonski — ca şi al lui Bolintineanu — nu este unul al evanescenţei, al imponderabilului, ci este *greu,* languros senzual, leneş, într-un cuvînt, balcanic.

Spiritul culturii occidentale, în speţă franceză, evocat cu evlavie, eforturile de a-1 asimila s-au ciocnit de pulsaţia unui sînge levantin, poezia lui Macedonski fiind o sinteză spectaculoasă între două spaţii de sensibilitate europeană situate la antipozi. Mai corect spus, opera poetului confruntă un spaţiu *cultural,* cel galic, cu un *mod de simţire,* cel de la Porţile Orientului. Iată în ce constau specificul şi marea aventură a liricii sale.

La sfîrşitul acestui capitol de relaţii se impune' a discuta şi evalua corect tocmai legăturile lui Macedonski cu literatura franceză. Fapt cunoscut, el i-ă popularizat şi preluat experienţe mai vechi sau mai noi, s-a vrut scriitor de glorie- franceză şi a cu-
;oit triumfuri în stil franţuzesc, adică de complezenţă. Ceea ce
>cris "în limba lui Voltaire rămîne, în general, la nivelul unei
•ctitudini aspectuoase, al unei cizelări remarcabile şi, uneori,
\ ilnitn splendorile eclatante ale unui parnasianism crepuscular,
a?a cum se întîmplă In admirabila *Fleur de Us :*

val calice, lis, *fleur que rdmbe un or clair, rose,*
l'aube, en vain s'empourprc *et t'environne, te*
dresses plus fier dans le frisson de Z'air, \
robele *hicratique ou revii* la Madone.

Plus un cer senin, şi-n fine, un zefir armonios
îngînîndu-şi .a lui voce cu pîrîul tînguios ! Iarbă
verde ! Aer dulce ! Cer senin ! Biată naturi Iată
tot ce văd în tine l Focul sacru nu se fură!

Toate acestea relevă un maestru al polemicii livreşti o can citate deosebită de a simţi stilul altuia (lucru care, de altfel i " permis lui Macedonski să.asimileze cu supleţe şi lecţii de rîiar poezie). Gluma de mai sus are, fără îndoială, farmec, dar iatâ-l pe Alecsandri neironizat, ci preluat cu atmosferă, cu metrică s' tonalitate, iată-l pastişat aproape, fără nici o intenţie de parodie **ia** celebra *Noapte de noiembrie :*

Italie iubită, — primeşte-o salutare Cu tainica
schinteie a sufletului meu..7 In ceaţă piere apa şi
sînul tău .mi-apare : Florenţa, Roma, Neapol
culcat pe lîngă mare Molatic lazarone dormind,
visînd mereu. Vezuviul în aer împinge zi şi noapte
Coloana sa de flăcări, coloana sa de fum..."
Sorento scaldă-n valuri naramzii plini de şoapte,
Pompeii lăcrimează la coiful unui drum. Şi-n
vecinică lumină mă duc fără-ncetare, Trec mările
albastre şi nu mai am hotare... Munţi, dealuri, văi
şi cîmpuri străbat neobosit Purtat de-aceeaşi rază,
uşor şi fericit.

Legăturile cu po.ezia lui Bolintineanu sînt ceva mai complicate, în sensul că la suprafaţa textelor similitudinile nu sînt spectaculoase. Sentimentalismul emfatic, convenţiile peisagiste îi apropie cumva mai evident, lucru valabil însă pentru texte nesemnificative. Legăturile de profunzime sînt însă foarte puternice ; există un circuit subteran al poeziei româneşti între Bolintineanu şi Macedonski. *Florile Bosforului* şi *Florile sacre* îşi au rădăcinile în acelaşi sol şi cresc sub acelaşi soare. Dacă *maniera* Alecsandn a fost cultivată mai mult sau mai puţin sporadic, fiind în ce din urmă abandonată, *viziunea* Bolintineanu e asimilată de „stru tura de rezistenţă" a liricii macedonskiene. Imagismul baroc, fa[s]" tul cromatic, calofilia şi parfumul tare, levantin sînt la am^i poeţi imanenţe, stîlpi de susţinere ai edificiului liric, într-adev , aşa cum a remarcat'Vladimir Streinu, Macedonski prelungeşte •• rafinează direcţia Bolintineanu, direcţie estetizantă la vu

arunca te la mînie, se amestecă din nou caruselul instabilităţilor
fi? cu durabilitatea unei opere ale cărei înălţimi, cu-*le
unei anevoios, se integrează exemplar în istoria poeziei
noastre. Hcluînd o afirmaţie anterioară, trebuie să spunem
răspicat că

rin modul în care simte lumea şi poezia, Macedonski este cu certitudine lingă Balcani, nu lîngă Pirinei. El priveşte către Pirinei, ii admiră cu nesaţ precum un turist pasionat ; si aşa a şi fost, raportat îa Franţa, un poc-t-turist pasionat. Că pasiunea a fost mare, câ uneori 1-a orbit, e foarte adevărat. Nu există însă nici un motiv serios de blamare,, dimpotrivă, situaţia reclamă o comprehensiune lucidă. Au trebuit să treacă ani mulţi pentru ca Macedonski, scăpat de influenţele unor idoli numiţi Lamartine sau Musset, să se exprime pe sine, numai pe sine, pur şi original. Războiul a fost grea, cu multe bătălii pierdute, dar cu toate acestea a fost cîştigat, purtat fiind de un instinct subteran al individualităţii. Un instinct mai puternic decît extazurile frivole oare dictau înnoirea frecventă, conjuncturală a jurămintelor de vasalitate faţă de modele îndepărtate în spaţiu.

Interesant e că Macedonski repeta — în alt sens şi la alte dimensiuni, desigur — experienţa lui Eminescu vizavi de filozofia şi literatura germană. Aş spune că la primul influenţa străină a acţJonat la un nivel de receptare mult mai superficial decît ia celălalt. Contactul cu filozofia germană s-a stabilit la autorul *Sărmanului Dionis* în profunzimea gîndirii sale, amplificînd disponibilitatea sa pentru metafizică. Spirit doct şi adînc, spirit de cuprindere universală, Eminescu nu s-a extaziat nici prin vorbe, nici prin 'apte în faţa culturii străine. Pe Macedonski, „enciclopedismul" de aimanah, inaderenţa la conceptual şi temperamentul propriu-zis 1-au condus adesea la un discernămînt fals, la prosternări opor-*un;ste, la spectaculoase inconsecvenţe. Dar este foarte limpede că Si ta un poet, şi la celălalt contactul cu o cultură străină (dintre cele mai mari la vremea aceea) a înlesnit ceea ce numim exploa-'-•rc-a intensivă a resurselor proprii. Căci fondul autohton — dacic « Eminescu, latin şi balcanic la Macedonski — e acela care s-a "KPUS în operă ca o esenţă nouă.

Lascivitatea balcanică şi spiritul ardent tutelat de ordine al la-•nităţii alcătuiesc sinteza personalităţii artistice macedonskiene. ot ceea ce a venit de la Paris nu a atins acest nucleu germinativ. «e necontestat că simboliştii, parnasienii şi eşalonul fărîmiţat al fcstsirnboliştilor (între care Şcoala Romană a lui Henri de Reger> în primul rînd) au ademenit J» acaparat inspiraţia autorului

Ta *blancheur eclatante eblouit, vif eclair Pa'eille au pur joyau, soleil d'une couronne, Car toute une lumiere est le sang de ta chair Dont, emerveille,* I'oeil *et s'enivre, et s'etonne.*

La neige te revet, mais non point de froideur. Ton arome subtil met jusqu'au jond des choses L'hymne eternei et doux ou vibre la candeur;

Et parmi Ies langueurs impudiques des roses Ta gloire monte seule exemple de nevroses, — Et *plus chaste est la fleur, plus grande est la splendeur.*

în limba română „absoarbe" toate metamorfozele poeziei franceze de la romantici la postsimboliști, oprindu-se exact în pragul marilor seisme ale suprarealismului atît de străin spiritului său canonizant. In toate direcţiile literare cu care s-a confruntat (parte incompatibile una cu alta), Macedonski s-a situat consecvent pe poziţia meşteşugarului a cărui pricepere în a desăvîrşi devine fanatism. Tot ceea ce ţine de performanţă îl fascinează. Dincolo de sentimentalismele de rigoare, poezia romantică franceză îl tentează pe linia virtuozităţii formale. Iată o replică la poemul hugolian *Leş Djins* :

Stins Şi-ntins x
Cer mare,
Salutare,
De soarta mea-nvins, Zic fără-ntristare In funebranserare Pe cînd apusul ecoprins De-o plumburiencenusare.

Francofilia (a cărei obstinaţie are cauze şi efecte binecunoscute) îi oferea poetului nostru posibilitatea (chiar şi în asimilările stîngace, ridicole, inutile) unor continue înnoiri, dar, trebuie să ne fie foarte clar următorul lucru : ea nu alterează o structură spirituală şi, prin manifestările ei, artistică profund rom nească. In mintea multora, Macedonski reprezintă snobul *agresiv,* intolerant faţă de cultura naţională. Sînt speculate vor e

rge pînă la fanatism. Ei bine, nu calificarea meşteşugarului, ci t cmai fanatismul meşteşugarului fac mare poezia lui Macedonski. Cu un foarte dezvoltat simţ al nuanţelor de cromatică şi al semitonurilor, el lucrează, cu uneltele giuvaergiului, împlinind operaţii complicate şi oculte de alchimist. Creaţia a însemnat atingerea simultană a unor haremuri înalte de rigoare şi de expresivitate magică. Poemul lui Macedonski (s-a înţeles, cred, că toate aceste consideraţii pleacă *he* la creaţia sa de vîrf) are structura geometrică a cristalului cu reţele şi puncte de interferenţă clare şi ferme, ale cărui suprafeţe însă reflectă lumina în străluciri bizare, fulgurante. Iată şi motivul îndepărtării sale de romantism (la care aderă efemer, prin temperament) : dezordinea, haosul pasional, misterele ideaţiei, metafizica (proprii îndeosebi poeţilor germani), tînjirea morbidă (chiar şi în formele ei „liniştite", „clasice", cum apare la Leopardi) nu-l atrag, dimpotrivă, îl sperie, în egală măsură, „dereglările" vizionare ale lui Baudelarie sau Rimbaud i se par erezii de la dogma supremei armonii şi se poate spune că dincolo de muzicalitate şi cinestezie, simbolismul i-a rămas străin, obscur. Poezia decadentă din linia damnaţilor (Verlaine, Laforgue, Corbiere) îl interesează numai la nivelul experimentului de limbaj ; îi preferă pe Ghil ori R^gnier din aceleaşi motive, admirîndu-le consecvenţa in a visa şi a „pipăi" perfecţiunea.

Alergia la dezordine e o constantă a creaţiei macedonskiene. Dincolo de o opţiune estetică fermă trebuie să vedem în acest refuz un gest al sincerităţii totale faţă de sine. Insolitul, anarhia nu-i comunică nimic, „antenele" sale nu le recepţionează, limbajul dereglat nu-i provoacă emoţii estetice. De aceea îl respinge pe Eminescu. Pur şi simplu nu-l înţelege şi, neînţelegîndu-l (logică strîmbă), îl consideră inferior. Cum nu toată lumea era de aceeaşi părere, au apărut idiosincrazia şi conflictul cunoscut, cu toate manifestările lor. Incomprehensiunea poate fi demonstrată de următoarea împrejurare : analizînd, la un moment dat, în *Literatorul, Călin (file fe poveste),* Macedonski recunoaşte cu francheţe că nu pricepe unele versuri. Ironizează, în stilul de mai tîrziu al lui Topîrceanu, fondul, pentru ca apoi să dea curs amendărilor privitoare la formă. Astfel, se leagă de rima asonantă *laiţi-opaiţ* şi, ajuns la versul „Hîrîită, noduroasă stă în colb rîjniţa veche...", jubilează caustic şi îi impută lipsa de eleganţă : „Vorbele de la început [...] produc în Vers efectul unei adevărate rîşniţi împiedicate", ceea ce, subînţelegRm, e o adevărată catastrofă, în realitate, cum lesne se ob&ervă, acesta este tocmai un efect sonor cu mare valoare de sugestie, ur-

L

tiitvuinds 'aiBD UÎ[E]-iado 'B Ea.HlitABsap njjuad ilyiuntliu* ap.
,.,-uuni untl ozi •euiquioo 'TUBdiuoa ^asiQ - ri:tt .)t
tnind[ooso.iaiui BUIB[ad uwno [B jBzrţiîpadsEJţin jnipnts cj aS.moaj ea B*E -tot spin.t-ri nu gj'ojuns yniaocl Jfip 'Ejdaoa.1 aţsod aa Eaao ioj tjzeatdaoaj [rnipo "nninazntu «ins[s] U!P s.^odopoclBD umDe.Td) ajBiclawiaoa csu^tu; op D'a,q0 jnda-wi BI auiAap Dijaod jnq.i8A 'a.ţţAUd ap .iO|unii(3un ne.srrq -ouiM^s is <wJB)a ap aunţsaoDns o as-npaiAaasqo 'BiuKsojatui ap ui^.iţ -xa I[3] "1 [a]'f"' T!-[1]?!33-190 Baiuiinj, 'njonj fsaoB aoO[oţuj a.iua iou):ţ muud aaţuud o;sa lijsuopaDBM '.lojaznai JonpudBO ;n Dijn.ia iUr«>rA *-maa* nu 1$ ajtu;aoj.)o ap paiqo un atsa tn;uiAno 'justfcrujio nn-.nuj a-repunjo.Kle ia ajai]iuţ ap uiiţiSaţ jsag un ap p

amqaJi SJEO *'yuuof* ut) IUJAHJ ui aaepnAa o x)p eq,K>A nu
«a s^iajuj - outs B[ap 3 •tninuisifpuoiso.jo.td aiacoj '3-iE
'mjmuiAna B.tdnsB Br

niBAa ratsaoB OIB soitoisjd opiuioasuoo ap BIBISSIC a sw)g IKIU '3i.ni [nfcqiuit înn|OAa ţ* ţiAud ajsa aiBp u; inpoat w*p «areounds uin.-> 'ş^ţsoiR a i^euopaDRiM ţnt l

•aoitini i»insuiu3tî fnjnf uţp easoi? a i.ipuusoatv ţni tîutî.iaţipajM uino câ« 'aojsog ţa aucfcuţp ia '.iBţŢtîjqio cţ ap BUB.isjipojvi ep nu jBp -But?jaţjpai^ adBo.jdB a auapisuopaoeiu ţp[.iţ[[G jijtugoaS inijcds '}u.iBAapt:.g

•ajBţilEuţSuo a.i«o4BooAojd o ^p ijBlTi8tlo>;.tsd tăun B Biiţţ^ap cajBtuaijB EI snp B BO njţuad -eţui 'aAvi.iadsaj aţaxoj.i<)iue;aui Bgui] ad 'ajBO aBJauţţi ap s-.majBd in.re.iaum aţsa njsaoB ţoexg „'ţI[B]PUTP[R] Juts ţ* ţn*Koqaiis 'uBjuamnuos îs IAICU 'şaiaţi u; 'juis

[•••] 'aizaod JEOp aizsod ui ?s .IDA ; urtnd IBIU HD Dssumlinui as nţăijoquiţs ţ4 uuawBujxîd
' p 'Bi[Bxa 'BZKazi]BJoui 'BZBazuîjcs : ajeoi ap

-!N 'aţs.iţA aisaoB
[u]î awnd as ajBo ui 'BJJB B[B.-TUIJ Bisau\ o nj sp Baj3oa.it tajj
-?J e-g -taiJeooA B BoqBpunjuoout Eiut'ţsqns juadoosap e-iS
P apun OJOOB 'ajitqtrs .loiaiuBnu aţs ii in'nCBqiuit IURUIJBJ J
însaooe ţaj-jsB ţ-npuiusaţuţ 'soBAaoţ ţ£ astiBtuam
^°J un BosBaftijdap BS ţBinfE HR-J BSoA Ef BţE.ieSt-xa
°I9iusiu.iapouj B Bjuanyui BJSBSOV 'Aiţizod a^uaureuiuia ' 'ţsoj
înoa -

Prelucrarea intensă, migăloasă şi etalarea cu fast a magiilor «erbale conduc inevitabil la apariţia *artificiului.* Şi aceasta s-a impus ca element-cheie care configurează, accentuează personalitatea acestei lirici, liindu-i o componentă de natură axiologică. Ceea ce îndeobşte în artă e socotit parazitar, semn al facilităţii arătoase, deghizate şi al micii manufacturi specializate în falsuri de efect, *se* instituie în cazul de faţă în nucleu al valorii. Macedonski simte artificiul ca pe o condiţie de existenţă a operei, îl proiectează la Mari adâncimi, îl converteşte în dimensiune fundamentală a cosmosului liric, îl transformă în atmosfera acelei planete numită Poezie. Dar — atenţie ! — el stabileşte o relaţie foarte complexă, riscînd (şi aici se află marea aventură a poeziei sale) şi realizînd apropierea artificiului de un element incompatibil, forţează contopirea cu el. Mai exact, infuzează în mediul artificial, în somptuozitatea lui aridă o extraordinară vitalitate, o senzualitate nestăpînită. Povestea (romantică şi exotică) a emirului din Bagdad, văzută, cu justeţea dată de evidenţe, drept exprimare alegorică a condiţiei artistului, interesează înainte de toate prin aceea că luminează *structura unui univers liric* în care pasiunea dureroasă aproape, semn al vitalului, se confruntă cu rigorile unui spaţiu puternic^devitalizat, deşertul :

Spre Meka-1 răpeşte credinţa-voinţa, Cetatea
prcasfîntă îl cheamă în ea, îi cere simţirea,
Si cere fiinţa, îi vor frumuseţea — tot
sufletu-i vrea — Din tălpi pînă-n creştet îi
cere,fiinţa.

Dar Meka e-n zarea de flăcări — departe —
De ea o pustie imensă-1 desparte,
Şi pradă pustiei cîţi oameni nu cad ?
Pustia e-o mare aprinsă de soare,
Nici cîntec de paseri, nici pomi, nici izvoare —
Şi dulce e viaţa în rozul Bagdad.

Şi dulce e viaţa în săli de-alabastru, Sub
bolţi lucitoare de-argint şi de-azvr, în
vie lumină tronînd ca un astru, Cu
albele forme de silfi împrejur, In ochi
de lumina din lotusu-albastru.

mărit şi realizat cu-intenţie sigură de Eminescu. Am putea spu că imputarea se transformă în involuntar elogiu.

Aşadar, Macedonski nu aderă structural la un anumit tip H poezie, ba mai mult, nu-l pătrunde, lipsindu-i organul de percep ţie necesar. Eminescu frămîntă cuvîntul care (precum aluatul) în cepe a „creşte" uriaş la dogoarea viziunii artistice ; măiestria, meş-teşugul rezultă din conectarea verbului poetic la tensiunea uriaşa a realităţii, a descoperirii polisemiei simbolurilor şi a relaţiilor origi-nare dintre obiectele lumii, operaţie căreia îi este sacrificată pina şi norma gramaticală. Cuvîntul se rostogoleşte în vers minat de presiuni cosmice care îl nasc, îl fac necesar exprimării lor.

Macedonski priveşte înspre cuvînt dintr-o cu totul altă perspec-tivă, el însuşi este un cosmos, o realitate exclusivă în expansiune. e agresiv, ameninţă direct simţurile. Verbul eminescian înalţă aştri, dislocă straturi şi construieşte temple subterane, cel macedonskian vitaîizează, e stringent, „iritant", e raza subţire de lumină cart. proiectată p« suprafeţe mici, descompune evidenţele în detalii şi nuanţe, le conferă o strălucire puternică pînă la halucinaţie. Obiectul îşi pierde formele lui reale, poezia e un mediu al „falsificării" prin e^ces şi exorbitantă. Autorul *Nopţilor a* detestat informul, dar iată cum, în alt sens, deformează. Consider, contrfr opiniei unor exegeţi, că el nu a reînviat un clasicism propriu-zis, chiar dacă ordinea, simetria, linia dreaptă îl tertteu precum Meka pe neferi-citul emir. Aderînd la scrupulozitatea parnasienilor, interpretînd cu virtuozitate partiturile instrumentaliştilor, însuşindu-şi pe un fond deschis al discernămîntului tehnica, arta corespondenţelor, nu vede în desăvîrşirea formală o performanţă ultimă, u;i record steril, anost. Cine rezumă creaţia lui Macedonski la aceste aspecte — şi se pare că nu puţini sînt cei care procedează astfel — au într-un fel dreptate să-l considere un poet de mîna a nu ştiu cîta, spirit acro-batic, funambulesc, prin excelenţă un profesionist de înaltă califi-care şi nimic mai mult. La acest profesionist şi acrobat (căci a fost şi aşa ceva) al slovei, cultul armoniei e păstrat cu religiozitate. Dar (şi prin aceasta Macedonski intră în categoria marilor artişti) nu se opreşte la armonia propriu-zisă, ci trece dezinvolt dincolo, accen-tuînd-o intens, negînd-o oarecum prin exces, trece, mînat de veritabilă mistică a formelor, în imperiul bizarului şi al magie»- Marea lui creaţie dezvoltă un fel de metafizică a limbajului, a ma-nierismului, are aspectul unei veritabile fantasmagorii lingvistice-

imul este unu! din stimulii senzoriali cei mai puternici. In i ni, a vedea înseamnă a te situa la o anumită distanţă da i obit cazul lui Macedonski, reprezentările vizuale au o mobili- ţaţe •mitentă (precum reflexele pietrelor scumpe), de regulă au apa" hieratice şi emană o strălucire glacială. Senzaţiile olfac- tive, schimb, invadează simţurile, sînt copleşitoare, acapara-' toai- resive, instaurează un fel de tiranie a senzualităţii. Aro-• melt mu au nimic morbid (ca la Baudelaire, de pildă) şi nici i vi acea ta te sau uşor decrepită evanescenţă precum cele din *Crai (nţantei* a lui Samain ; ele sînt expresia unei vitalităţi te, a nest virilităţii chiar. Floarea e simbolul- candorii vinovate, ai frumuseţii provocatoare, impudice, care îşi aşteaptă germinaţia. Grădina devine astfel un cosmos în prelungită, eterna gestaţie :

^

Parfumele de mai înalţă reînnoite-apoteoze, >:-n noaptea blondă ce se culcă pe cîmpeneşti virginităţi îsle fioru- mpreunării dintre natura renăscută v.-aUitţiuterea Veciniciei de om abia întrevăzuta.

Spr» vsebire de romantica, la care natura e o cutie de re- unţ£ ectului şi un spaţiu protector, în acelaşi timp, la Ma- ;>nsk. incită, aprind? dorinţa erotică ; citez dintr-un poem in- lat *Parfum mascul* (după cuţn se vede parfumul însumi este un •disiac) :

'in nou e-n aer roz «^albastru, şi geaba vrei să fugi copilă : O priapee convulsivă frămîntă-a pomilor idilă. Cutremurări fecundatoare se surpă pe virginităţi, Nutura e nesăţioasa de bestiale voluptăţi.

Erotismul poeziei maoedonskiene e evident şi impudic. Exta- ?!;"!ie divinizatoare sînt sporadice, disperările amoroase, do ase- '•" nea, poetul nostru nu e nici de astă dată sentimental, iubirea • Prin exceienţă o expresie a sexualităţii dezlănţuite. Obsesia fecundării **se** verifică §i aici. Autorul o ilustrează «nai '•t sau mai puţin estetic :

Ş^ geaba vrei sa fugi. copila, din nou e-n aer rox ş-albastru, • e lumesc să fit vestală, nici pămîntesc să fii sihastru : t nul trefame să radă pe al bobocului pistil,
•'i.-rtju <i>rig să se-anpingă răzbind caliciul ostil.

Sălile de alabastru^i bolţile de argint în fastei lor sînt pj. răsite, ceea 'ce semnifică, pe undeva, refuzul somptuozităţii dec», rative, confortabile. Macedonski ştie că poetul mare *fertilizează* pune în mişcare atomii materiei. La fel, uneori, o simplă descripţie vibrează din pricina unor forţe uriaşe :

> Prin văpaia azurie, ca schintei din ochi de bard,
> Nuferi candizi, viorele, fiori albastre de cicoare,
> Fulgerări de luciole, — giuvaiere mişcătoare, —•
> Joacă-n raza luminoasă a electricului fard.

Intr-un mediu *amenajat* cum este grădina (pădurea sau cîmpul sînt domenii ale sălbăticiei, deci ale dexordinii, ceea ce nu tentează), autorul *Nopţilor* sădeşte o vegetaţie care va prolifera pînă la luxurianţă. Nu numai mineralul ia forme baroce, ci şi vegetalul, deci. E vorba, cum bine se cunoaşte, de *expansiunea* florală a crinilor şi, mai ales, a rozelor (flori puternic mirositoare), de o avalanşă de arome grele, avînd tăria gazelor toxice. Parfumurile capătă consistentă materială, par a se lichefia, devin o licoare grea, corosivă, care clatină lumina, încetineşte mişcările şi surdinizea^â zgomotele :

De roze e beată grădina Cu
tot ce se află împrejur : E beat
şi cerescul azur, Şi zîzjie,
beată, albina.

Se clatină parcă lumina, Un
tunet e simplu murmur. — De
roze e beată grădina Cu tot ce
se află-mprejur.

, Ipostaza delicată, inefabilă a materiei vii, floarea e strivi la d« presiunea propriei emanaţii :

Mari roze bogate şi grele ,
Abia mai pot capul să-şi ţină
De luxul ce poartă în ele,
Scăldate-n albastra lumină.

Miresme plutesc prin grădină Iar
rouă deşiră mărgele Pe roze
bogate şi firele, Ce-abia mai pot
capul să-şi tină.

j care rănile sînt tămăduite, iar plăcerea şi extazul apar suverane :

> Şi-n aeru-mbătat de roze sfidez atingerea durere: Cu cîntece nălucitoare cum sunt candorile de crin. O ! feerie a naturei, desfăşură-te în splendoare, Regret suprem al fiecărui în tainicul minut ce moare, Fiindcă tu eşti pentru suflet repaos dulce şi suprem.

Analogia dintre poezie, creaţie şi noaptea paradisiacă ajunge pînă la sinonimie, aşa că descrierea nopţii de mai devine, în fold, definiţia perifrastică şi metaforică în acelaşi timp a Poeziei :

> Şi-această noapte fericită la gîtul ei cu sălbi de astre S-a coborît pe flori roz-albe şi pe pădurile albastre, A-ntins subţirele-i zăbranic şi peste cîmp şi peste văi, A-nseilat nemărginirea cu *raze* de argint şi aur Şi o cusu cu mii de fluturi şi_ o brazdă cu mii de căi ; A revărsat peste tot locul dumnezeiescul ei tezaur, în atmosfera străvezie împăciuirea şi-a întins, Făcu să sune glas de bucium la focul stînelor aprins, Făcu izvorul să-1 îngîne, pădurea să se-nveselească, Orice durere să-nceteze, şi poezia să vorbească.

•Tudecata unidimensională, mai precis pe orizontală, a operei judecată contaminată de contradicţiile eului biografic, dezvăluie în cazul lui Macedonski, în cazul poetului, cel puţin, o personalitate artistică scindată, în asemenea condiţii de „vizibilitate" (de la nivelul descriptivismului), imaginea operei devine, firește, segmentată, asemenea aceleia dintr-o oglindă spartă. In realitate, — şi am încercat să conturez această realitate în cele cîteva succinte referiri la poezia propriu-zisă —, universul marii creaţii macedonskiene, Prin proiecţiile sale de profunzime şi în acelaşi timp de altitudine Artistică, ne apare ca unul al *sintezei.* In ciuda inconsecvenţelor, cel care a scris *Excelsior, Flori sacre* şi *Poema rondelurilor* a realizat m cele din urmă că poezia este un univers al autonomiilor specifice si că tot ceea ce îi aparţine e de domeniul unitarului, al întregului, căci legile acestui univers acţionează conform unei dialectici riguroase, care nu admite abateri, imixtiuni, fracturări etc. Nimeni

BIT

'a.nsojiAeqzi ţiunj ţaţsaoB B aaauosap o -ţclB} ap 'sjsa '

un Bjusaecte uj 'tutu 3p *naido*^ B aijesuadujoo 'iBiuaiuauiq uapa un 'aoiuajnp e .saţiu 'aJBţin aţsa Btzeoj -njeuBxa BjnpjB3 BI osadot as t$ jep "tE^odns B-aj ajBO ad) auatpttoa tuaziin ajaunia _ap aţmu \Dtad ajtunp?JBtuv 'auojna BtuauBuuad o ezBainunţs 'BAjJţodKup •soja^np 'oneiJUBjp DIUIŢU ja B{ SJB nu ţaţlEa-io inimos Baiţuţid«ij •iys;jops3»W 3d a^suijap IJ BaEisipEjBd aaiB.n BO raizaod

•B.TBJ eaa Bţlaq a ţţjps uj
BUI ŢBJ ap iduB-ad ţa
'B.nqjos BUI ia uj ţa
'izagB.ij puio 'ituajA
apţjBom uj

: BJBJ B3D Bţiaq a ţuuo uj
joui nBS 'uaoijd
°gjEA ap tuns isuiţB pup '

ţniajBos B uţp ' — pţţBUBj
ns aci 'pŢţBJiJqns 'ţlBaţiap
'"iqiB ţung BJBJ Bao Bţjaq a
[uţjo uj

ajţiJadrai 'aţiţuauiop 'jEAapB-jţu; '^uis ţi
ţtumu B ţaod un ao Baao ap ja aosj
şuBuia o ajBD ad ţa ajâsuAţJ BJBO BÎ
ţpun IB DTpjEjaq utuasuţ 'Buiajquia-unsjaA
„aoaj nţoni ppuţigo IB uţa / aoaa; niijo ap SIA ap pj un" 'E
o şseoAOJd 'BZEa}asnum.ijui, as luţndnpui ui 'sauauiţq
ayaaajs uj a.ne.n o auţAap saaA ap BjeâuBpap '•.siungojp-' ţujs
ajEo 'jojunliuis IB *iivrnfajiv i.inuws* pos r)GouqEj ;ujs ssunosB
„ajBoţBJoqct" uj -joja^j?/ B Bun a suBiifsuopaoBui aţz -9od eaaeuj
'ţieţîApsEt ap Eţţdcuţoa 'BAUţodoap 'ţ§ ţDţţsigBuiţ Bjuaoţj ap
şiBuţosE^ -aţuauiap snop JOJ3D BajBUiqtwoa uţp ajuasa pun
Bajagcaixa osajeiujn 33 a^Eondiuoo
ejjodns aep 'osadoţuoo as şa ţBuinu nii [npţjţţJB ia "

uajo eaţnd jB-au 3D eaao ţpap ;jnw
<* niojjijje ţa ajBogţA ajjuţp BiuajsixaoD sts

t. ori i care se sireroni/eszâ eroic numărul de texte iima mare), care'apare ca document şi ca jurnal al ce preced marile descoperiri.

tot ceea ce întreprinde, Macedonski se expune. De obicei nu nentează în secret. Ei produce totul pe lată. cu alte euvint« .... , iţe să şi greşească în *văzul* lumii. Face parte din categorii ditorilor pentru care talentul se exprimă din şi prin cantitate, a tuit acest lucru şi a procedat în consecinţa. Deconcertant în st'orrile sale rămîne acel spirit al sintezelor ultime, al filtrărilor se--re. care reuşeşte în cele din urmă să smulgă tonelor de pămint etajul preţios, după cum tot deconcertantă rămîne capacitatea de asimila perspective estetice divergente, de a le concentra în fon-ul fierbinte al unei singure viziuni. Să nu uităm apoi că a avut ? iafruntat inerţia puternică a tradiţionalismului obosit, ajuna n fel de fabrică de produse de arlizant. Strînsâ între chingile iscripti vişinului stereotip, cea mai mare parte clin poezia noastră e la îr.tîlnirea veacurilor- nouăsprezece şi două/.eci a a.iuns exertâ în „redarea" peisajelor idilice si a chiuiturilor în bătătură, ar. mai grav decît atît, a transformat nişte motive specifice, sur.^e e autentică poezie în produs de serie, vulgarizîndu-le, aşezînu-le sub pecetea frivolităţii. Şi e cazul să ne întrebăm cit dt- în i'mâ ar t'i rămas ceasul poeziei, române$ti dacă Mace<l«nski nu **ar** venit bă d«a atâtor meliţări rudimentare o replică de excepţie . recuw :

j

S-opreşte, o clipă, pe verdele pisc..."
Dîn ochiul sau mare o lacrima pică,
Pe cînd, de sub dealuri, al soarelui disc
în gloria-i de-aur încet se ridică...

Şi lacrima clară, luceşte şi pică...-

' T icedonski va fi întotdeauna un scriitor controversat, -şl '>'< 'vntru că — aşa cum am spus-o de mai multe ori pe par-Tientariului de faţă — oferă celor dispuşi sâ-1 conteste o u de Argumente. Motivul prezenţei atitor şi atîtor puncte le 1-am arătat mai sus. Trebuie să ne ţie limpede că poe-ni se relevă nu atunci cînd acoperă ..petele albe" din is->i care leagă doua secole, ci în momentul în care îşi cu tenacitate de posedat un univers, o doctrină poetică adică atunci cînd. după ce asimilează experienţe nume-

L

pînă la el şi nici după el nu repetă această experienţă atit de crîxj-cenă (experienţă săvîrşită în condiţiile existenţei unui instrumentar lingvistic încă neperfecţionat, rudimentar) de integrare a două regimuri lirice cu potenţialităţi divergente în starea lor pură : vitalitatea şi artificiul. Numai la nivelul cantităţii (apreciabile) de versuri slabe Macedonski este poetul antitezelor. Calitatea însăşi se află sub regimul contradicţiilor, dar acolo unde ea se impune ca realitate certă, spiritul poeziei este, repet, eminamente integrator. Modul de existenţă la care ea rîvneşte e unic şi se numeşte apoteoză, tot *aşa* cum trăirile lirice converg către una singură : beatitudinea.

Văzut din unghiul istoriei literare, Macedonski nu se prezintă ca o personalitate omogenă, ci derutant heteroclită. El trăieşte mai multe -vîrste din istoria poeziei, ceea ce face să aibă o dublă identitate : de continuator şi de explorator, de spirit aservit şi totodată independent. Procedează la operaţii să zicem relativ simple luate fiecare în parte, dar e aproape de neconceput cum au fost duse la bun sfîrşit toate laolaltă : *rezumă,* se *sincronizează* şi *anticipă.* Ia poezia românească de unde a lăsat-o Bolintineanu şi, după ce se „acomodează" cu ea, o trece prin experienţe succesive pînă către sfîrşitul primului război mondial. Implicat adînc în vîrtejul lumii dezlănţuite, consumat în campanii mari şi hărţuieli mărunte, visător şi cheltuitor de energie în a pune la punct invenţii tehnice, succese interne şi internaţionale, în a-şi dovedi stirpea aristocrată sau în a obţine onoruri politice, combatant de elită pe baricadele presei, şef de şcoală şi de gazetă, autor de proză şi teatru, domenii în care a venit cu lucruri noi, ambiţioase, poetul cu numele de Macedonski reface cartezian — reuşind, eşuînd şi redresînSu-se — etape fundamentale ale liricii europene situate între romantism şi suprarealism. Este aproape de neînţeles cum acest demers extraordinar nu i-a uzat forţele, aruncîndu-1 definitiv în pastişă şi epigonisrrf ; este incredibil cum dincolo de această continuitate pe care o realizează are puterea să fie el însuşi poet incomparabil, un mare poet. E atît de simplu să-i luăm un vers, o strofă, un poem, zece sau mai multe zeci de poeme, să le punem sub lupa ironiei şi să-1 acuzăm pe autor de naivităţi, de imitaţie etc. Avem tot dreptul să procedăm astfel (şi e bine ca discernămîntul să fie sever), dar nu avem dreptul să-1 evaluăm, să-1 definim şi să-1 clasăm pornind de la aceste texte. Toate avatarurile, toată zbaterea între tentaţii, seducţii Şi iluzii alcătuiesc o inevitabilă operă minoră, cantitativ

I. EDIŢII

EXCELSIOR, Bucureşti, Tipografia de lux, 1895.
BRONZES. Prefaţă de Alex. Bogdan-Piteşti. [Paris], Imprimeria populară, 1897.
POEZII ALESE, Bucureşti, Editura Casa şcoalelor, colecţia „Autori români moderni", 1920.
CARTEA NESTEMATELOR. Prefaţă de Gala Galaction. Bucureşti, Editura Viaţa românească, 1923.
POEMA RONDELURILOR [1916—1920], Bucureşti, Editura Casa şcoalelor, 1927.
POEZII. Ediţie îngrijită de Ion Pillat. Bucureşti, Editura Cartea românească, colecţia „Pagini alese din scriitori români", 1939.
OPERE, I. POEZII. Ediţie critică cu studiu introductiv, note şl variante de Tudor Vianu."Bucureşti, Fundaţia pentru literatură şi artă „Regele Carol II", colecţia „Scriitori români moderni", 1939.
POEZII. Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Mihu Dragomir. Bucureşti, Editura de stat pentru literaturii şi artă, 1955.
POEZIE şi PROZA. Antologie, prefaţă .şi note de Mircea Zaciu. Bucureşti, Editura Tineretului, colecţia „Biblioteca şcolarului", 1960.
OPERE, I-II. POEZII. Ediţie îngrijită, studiu introductiv, note şl variante, cronologie şi bibliografie de Adrian Marino. Bucureşti, Editura pentru literatură, colecţia „Scriitori români", 1966.
VERSURI. Ediţie îngrijită şi prefaţă de Adrian Marino. Bucureşti, Editura Tineretului, colecţia „Cele mai frumoase poezii", 1967.

\

roase, ajunge *să* pună sub lumină tare magiile verbului poetic în care, folosindu-se de constrîngeri formale, de forme canonice, concentrează energii extraordinare. Poezia nu e pentru el plimbare de agrement ori hălăduiaiă printre cuvinte ; pe acestea le simte obstacole rezistente, nişte cetăţi cu ziduri groase ce trebuie cucerite cu un efort colosal. A avut în sine această forţă ieşită din comun de a se lupta cu verbul şi, ca atare, şi-a propus campanii dintre cele mai dificile.

Modernitatea poeziei lui Macedonski nu trebuie căutată în adeziunea declarată sau subînţeleasă la cutare *-ism* din mişcarea poeziei europene, căreia îi este contemporană. Asimilînd influenţe, reţine, în cele din urmă, ceea ce îi trebuie pentru a se descoperi pe sine, pentru a fi el însuşi original şi structural modern. Desăvîrşirea stilistică spre care tinde mereu, departe de a fi o virtute decorativă, fascinează, aţa cum s-a remarcat, ca o narcoză, acţionează direct asupra simţurilor, provocînd vertijuri şi lente „intoxicări". Limbajul poeziei capătă o nouă dimensiune, aceea a magiei senzitive, intens exploatată, pe alte cai, se înţelege, de Bacovia, mai ales de Argbezi, mai tîrziu. „Estetica urîţului" nu se putea naşte decît după ce o estetică a frumosului atingea apogeul reprezentării sale şi îşi epuiza modalităţile tradiţionale de existenţă. Libertatea absolută revendicată de suprarealişti nu putea fi cucerită decît prin bătălii purtate pe solul ferm al exprimării impecabile în canoane.

Macedonski face parte din categoria *exponenţilor* unei culturi, care continuă şi desăvîrşesc pentru a da altora posibilitatea să continue sau să o ia de la capăt în alt fel. în îndeplinirea misiei de „agent de legătură" se acoperă de glorie, dar nu rămîne eroul anonim pe- mormîntul căruia se pun coroane de flori, în zile de sărbătoare, ci, pe fondul acelui efort extraordinar de apropiere a unor epoci în poezia noastră, se desăvîrşeşte pe sine, devenind astfel un reper. In acest proces, poetul nu a urmat, nu a putut urina *drumul drept* prec_um a încercat emirul din Bagdad, dar dificultăţile expediţiei au fost aceleaşi, în schimb, a ajuns la Meka, e adevărat mai greu decît şi-a închipuit, Melta fiind oraşul de aur al Poeziei.

DANIEL DIMITRIU

II. Bucureşti, Editura Cultura naţională, 1924. Ediţie curentă : *Aspecte şi direcţii literare,* Bucureşti, Editura Minerva, 1976, p. 205—210.

G. Ibrăileanu: *Poezia nouă,* în *Viaţa românească,* nr. 6, iunie 1922, p. 443—444. Reprodus în Campanii, Bucureşti, Editura Minerva, 1972, p. 216—224.

Mihail Dragomirescu: *[Despre Macedonski],* în *De la misticism la raţionalism,* Bucureşti, Editura Tipografiile române unite, 1924, p. 392—393.

N. I o r g a : *Noul Macedonski...,* în *Istoria literaturii româneşti contemporane, l,* Bucureşti, Editura Adevărul, 1934, p. 354—356.

Perpessicius : *Alexandru Macedonski, „Poema rondelurilor",* în *Menţiuni critice,* saria a Il-a, Bucureşti, Fundaţia pentru literatură şi artă „Regele Carol II", 1934.

Pomp ii i u Constantinescu: *Macedonski reabilitat,* în Spectacolul, I, nr. 3, 15 aprilie 1939, Reprodus în *Scrieri,* III, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1969, p. 463—471.

Tudor Vianu: *Introducere* la Alexandru Macedonski, *Opere,* I-III, Bucureşti, Fundaţia pentru literatură şi artă „Regele Carol II", colecţia „Scriitori români moderni", 1939—1944. Reprodus cu titlul *Alexandru Macedonski,* în *Studii de literatură română,* Bucureşti, Editura didactică şi pedagogică, 1964, p. 359—442.

G. Călinescu: *Alexandru Macedonski,* în Istoria literaturii *române de la origini plnă în prezent,* Bucureşti, Fundaţia regală pentru literatură şi artă, 1941, p.-456—468. Ediţia a II-a, Bucureşti, Editura Minerva, 1982, p. 517—529.

Vladimir Streinu: *Ale'xandru Al. Macedonski,* în Istoria *literaturii române moderne* (în colaborare cu Tudor Vianu, Şerban Cioculescu), Bucureşti, Editura Contemporană, 1944. Ediţie nouă, Bucureşti,„Editura didactică şi pedagogică, 1971, p. 308—327.

Charles Drouhet: *Influenţa franceză în poezia lui Macedonski,* Bucureşti, 1944.

V. G. Paleolog: *Viziunea şi audiţia colorată sinestezică la Alexandru Macedonski,* Corlate, 1944.

M i r c e a Zaciu: *Prefaţă* la Al. Macedonski, *Poezie ţi proză,* Bucureşti, Editura Tineretului, 1960, p. 5—23.

D. M i c u : *Literatura română la începutul secolului **XX,*** Bucureşti, Editura pentru literatură, 1964, p. 223—236.

EXCELSIOR. Ediţie îngrijită de Adrian Marino. Prefaţă de Marin Mincu. Bucureşti, Editura pentru literatură, colecţia „Biblioteca pentru toţi", 1968.

POEMA RONDELURILOR, Bucureşti, Editura pentru literatură 1968.

VERSURI şi PROZA. Antologie, studiu introductiv şi note de Mircea Anghelescu. Text stabilit de Adrian Marino. Bucureşti, Editura Tineretului, colecţia „Lyceum", 1969. Ediţia a Il-a, Editura Albatros, colecţia „Lyceum", 1976.

POEZII. Antologie, postfaţă şi bibliografie de Dana Dumitriu. Bucureşti, Editura Minerva, seria „Arcade", 1972.

RONDELURI, PSALMI, NOPŢILE. Antologie şi postfaţă de Ovidiu Ghidirmic. Craiova, Editura Scrisul românesc, 1975.

VERSURI. Ediţie îngrijită de Elisabeta Brâncuş şi Adrian Marino. • Bucureşti, Editura Minerva, ediţie bibliofilă, 1975.

EXCELSIOR. POEMA RONDELURILOR. Postfţă şi bibliografie de Daniel Dimitriu. Bucureşti, Editura Minerva, seria „Arcade", 1977.

POEME. POEMAS. Ediţie bilingvă româno-spaniolă. Traducere de Omar Lara. Prefaţă de Dumitru Micu. Bucureşti, Editura Minerva, seria „Ediţii bilingve", 1979.

POEZII. Antologie, prefaţă şi tabel cronologic de Augustin Pop. Cluj-Napoca, Editura Dacia, seria „Bibliografie şcolară", 1981.

II. *REFERINŢE CRITICE*

I l a r i e Chendi: *Alexandru Macedonski, în Voinţa naţională,* nr. 5708, 5713 şi 5720, 18, 25 aprilie, 4 mai 1904. Reprodus în *foiletoane,* Bucureşti, Editura Minerva, 1904, şi *Pagini de critică,* Bucureşti, Editura pentru literatură, 1969, p. 145—161.

E. Lovinescu: *Al. Macedonski. 1. Al. Macedonski, poet* parnasian (1912), în *Critice,* IV. Ediţie definitivă. Bucureşti, Editura Ancora S. Benvenisti, 1928. Reprodus în *Scrieri, l,* Bucureşti, Editura pentru literatură, 1969, p. 267—271.

Tudor Vianu: *Alexandru Macedonski,* în *Sburătorul,* nr. 39, februarie 1921. Reprodus -în *Opere,* II, Bucureşti, Editura Minerva, 1972, p. 519—581.

N. Davidescu: *Poezia lui Alexandru Macedonski,* în Rampa, 16, 17, 20 martie 1922. Reprodus în *Aspecte şi direcţii literare.*

Dana-Dumitriu: *Macedonski. Eseu,* în *Argeş,* nr. 1. ianuarie 1972, colecţia „Biblioteca Argeş". Reprodus ca postfaţă în Al. Macedonski, *Poezii,* Bucureşti, Editura Minerva, seria „Arcade", 1972, p. 225—257.

Minai Zamfir: *Introducere în opera lui Alexandru Macedonski,* Bucureşti, Editura Minerva, 1972.

P o m P i l i u Mareea: *[Despre Macsdonski],* în *„Convorbiri literare" şi spiritul critic,* Bucureşti, Editura Minerva, 1972, p. 120—130.

Mircea Zaciu: *Macedonski,* în *Colaje,* Cluj, Editura Dacia, 1972, p. 114—118.

Şerban Cioculescu: Parisul *în •rondelurile lui Al. Macedonski,* în *România literară,* nr. 43, 1974. Reprodus în *Itinerar ~-critic,* II, Bucureşti, Editura Eminescu, 1976, p. 219—225.

M i h a i G a f i ţ a : *Alexandru Macedonski,* în *Faţa ascunsă a lunii,* Bucureşti, Editura Cartea românească, 1974, p. 459—471.

O v. Ghidîrmlc: *Postfaţă* la Al. Macedonski, *Nopţi. Psalmi,* Rondeluri..., Craiova, Editura Scrisul românesc, 1975, p. 103—109.

* * * — *.Alexandru Macedonski interpretat de...* Antologie, prefaţă, . comentarii, tabel cronologic şi bibliografie de Fănuş Băileşteanu. Bucuroşii, Editura Eminescu, 1975. Măria Beşteliu: *Alexandru Macedonski,* în *Imaginaţia scriitorilor romantici,* Craiova, Editura Scrisul românesc, 1973, p. 273—282.

* * * — *Alexandru Macedonski,* în *Dicţionarul literaturii române,* Bucureşti, Editura Academiei, 1979, p. 527—534. (Capitol semnat de Stănuţa Creţu.)

Constantin Trandafir: *Despre rondelurile lui Macedonski,* în *Dinamica valorilor literare,* Bucureşti, Editura Eminescu, 1983, 20—29.

D. D.

L i d i a Bote: *Simbolismul românesc,* Bucureşti, Editura pentru literatură, 1966, p. 72—73, 78—88 etc.

Vladimir S t r e i n u : *Alexandru Macedonski şl versul liber* în Versificaţia *modernă,* Bucureşti, Editura pentru literatură, 1966, p. 173—183.

Mircea Tomuş: *Poezia lui Macedonski,* în *Steaua,* nr. 2, 1967. Reprodus în *Cincisprezece poeţi,* Bucureşti, Editura pentru literatură, 1968, p. 48—61.

Adrian Marino: *Opera lui Alexandru Macedonski,* Bucureşti, Editura pentru literatură, 1967.

Elena Zah-aria: *„Nopţile" lui Macedonski,* în *Analele Universităţii Bucureşti,* XVI, 1967, p. 27—32.

Nicolae Manolescu: *[Despre Macedonski],* în *Metamorfo zele poeziei,* Bucureşti, Editura pentru literatură, 1968, p. 7-12.

Marin Mincu: *Prefaţă* la Al. Macedonski, *Excelsior,* Bucureşti, Editura pentru literatură, colecţia „Biblioteca pentru toţi". 1968. Reprodus cu titlul *Avatarul poetului,* în *Critice,* Bucureşti, Editura pentru literatură, 1969, p. 58—75.

Mircea Anghelescu: *Macedonski poetul „Nopţilor",* în Alexandru Macedonski, *Poemele „Nopţilor",* Editura Tineretului, colecţia „Lyceum", 1969. Ediţia a Il-a, Editura Albatros, colecţia „Lyceum", 1976, p. 15—34.

Adrian Marino: *Spiritul macedonskian,* în *Ramuri,* nr. 8, 1970. Reprodus în *Comentarii macedonskiene,* Bucureşti, Editura Minerva, 1971, p. 23—28.

Al. P i r u : *Macedonskiana,* în *Ramuri,* nr. 6, 1970. Reprodus în *Varia,* I. *Preciziuni şi controverse,* Bucureşti, Editura Eminescu, 1972, p. 184—196.

Const. Ciopraga: *Rolul lui Al. Macedonski,* în *Literatura română între 1900 şi 1918, laşi,* Editura Junimea, 1970, p. 144—151.

Liviu Călin: *Cuvînt înainte* la Al. Macedonski, *Excelsior,* Bucureşti, Editura Eminescu, colecţia „Biblioteca Eminescu", 1971, p. 5—10.

Ion Rotaru: *Alexandru Macedonski şi curentul de la „Literatorul",* în O *istorie a literaturii române,* I, Bucureşti, Editura Minerva, 1971, p. 513—537.

* * * — *Comentarii macedonskiene.* Coordonarea volumului Florea Firan. Bucureşti, Editura Minerva, 1971.

Dormi dulce 36
în răstrîște ." se
In Archangel 37
cjntec 37
Plecare 38
Porunci verlainiane 39
La bestii 39
copiii 40
Naiada 41
Apolog 41
/Noaptea de mai (4p
Castele-n Spania 4-5
Orchestrare 47
•'Noaptea de martie
Zori roze (Iipitație) 50
Banchet la curte (Poezie coreeană) 51
Prietenie apusă 51
Vapan.ii mortei 53
Primăvara 54
Bucolica undă 55
Pe balta clară 55
Mă uit la cer 56
Asupra primului meu volum 56
• Noaptea de februarie (5J
Niponul ^3
Pe un album 64
în noapte 64
Libp'.uie 64
In atelier 63
Hora 86
- Noaptea de_januarie /67 *
Homo sum "î
71
72
Băti-îna stîncă 73
comori de aur. 73
EtDigraf V 74
ospățul lui pentaur 74
Nferon 77
zi de iarnă 78
înjurați-mă, prieteni... 80

CUPRINS

EXCfILSîOIÎ **(1895)**

Gu' : : : : : ; : : : : : : : 7
C t - k > . . . . . : 3
v u i t ..... ; : : : . ; 9
J : x (- ..... ; . . t , *ia*
Step . . ; . . . . . : . . . ; u
[1] :V.T . . : . . . . . ; ; . : . ; u
rle.n . . i ..... ; 16
: mi m., .ierni ..... ; : ; : : . 16
i. oh ' . . : : . : : : : : fa
n T»r"' . . : ; . : : : . : : ia
ui. iertai- . ..... : : : : : ; 19
i v n u s n . . . . . : : : : . ta
v x b u r . - - i i i ..... ; : : ; ; (9
VI Şi-au /.is .... ; . "]0
' H . cil ;;iv trudit ..... ; : . . . ao
!F. Ei-am ..... . ; . , . ; . . 21
X. N-;irn în ceruri ..... , ' , . . . 21
x pnam-in. luate ..... : ; . : . . i2
:-am uitat ..... : : : : : . ^2
R U < - ! ..... : . . : ; ; : : . . 33
Ofi't,'! c' : ! "If* . . . ^ . « . . < ! . . ^"^
Noan',, -v n ,bne . H; Vi
Suo v:-.|e
i u- «va . . . ;

Rondelul lunei . . ; . . . '. . . ' ; . : . 115
— Rondelul crinilor *r* . . , 115
Rondelul ţiganilor . 1 1 6
Rondelul cercetaşilor 116
Rondelul plecării 117
Rondelul oraşului din Indii U8
Rondelul morii ; 118
Rondelul contimporanilor 119
Rondelul meu 119

Rondelurile celor patru vînturi

Rondelul cupei de Murano 121
Rondelul privighetoarei . 121
Rondelul trecutului 122
Rondelul oglindei > . . . , 1 2 3
Rondelul domniţei 123
R&ndelul oraşului de altădată 124
Rondelul orelor 124
Rondelul ajungerii la cer . 125
Rondelul ctitorilor . 125
Rondelul coroanelor nepieritoare . 123

'— Rondelurile rozelor

•f Rondelul rozelor ce mor * . 127
Rondelul lui Sădi 127
Rondelul rozelor din Cişmegl X 128
Rondelul marilor roze 129
Rondelul beat de roze 129
Rondelul cascadelor de roze 130
Rondelul privighetoarei între roze 130
"fflondelul rozelor de august *f.* 131
Rondelul rozei ce înfloreşte 132
Rondelul lui Sădi ieşind dintre roze . 132

.Rondelurile rozelor de azi şi de ieri

Rondelul rozelor de azi şi de ieri 134
Rondelul noptei argintate 134

Rondelurile Senei

Rondelul înecaţilor [1]36
Rondelul florilor de lună . . . . . '^S

Avînt . . . . . si
Pe lacul de Garda (11 şi 10 silabe) 83
Din ce în ce 83
Vînt de toamnă 84
TU ce eţti a naşte 85
Se duce 86
Curtea cu juraţi 87
Stuful de liliac 88
în arcane de pădure 89
Pădurea 89
Amorul 92
Ursitoarele 92
Sub munţi 93
Intre frunze 94
Leul 95
Epigraf 95
Faunul 96
Noaptea neagră 97
Nepăsare 97
ştii tu 98
Cînd aripi 99
ură 99
vei crede 100
Noaptea de iuiie . . . . . (.100
Epigramă . . . . . 1°1
Răzmeliţa morţilor 102
Noaptea albă . . . . . 1°2
Tutunul . . . . . i°3
visul fatai io3
Cintecul şi poetul 104
Către viitorime 105
Gînduiui . . . . . ice
Epigramă (I.ui V. Alecsandri) . . . . . 1°8
Ţara tainică . . . . . 1°8

POEMA RONDELURILOR (1927)

Rondelurile pribege

Rondelul lucrurilor 113
Rondelul oraşului mic 113
Rondelul de aur 11*